อนุสรณ์

ในงานฌาปนกิจศพ

นายเลิศ ตั้งตรงจิตร

ย์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๕

ณ เมรุวัดจักรวรรดิราชาวาส

ขอบพระคุณ

ขอขอบพระทัยและขอบพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณามาเป็นเกียรติในงานฌาปนกิจศพ นายเลิศ ตั้งตรงจิตร ถ้าหากการต้อนรับขาดตกบกพร่องไม่ทั่วถึงด้วยประการใด ๆ ขอได้โปรดประทานอภัยด้วย

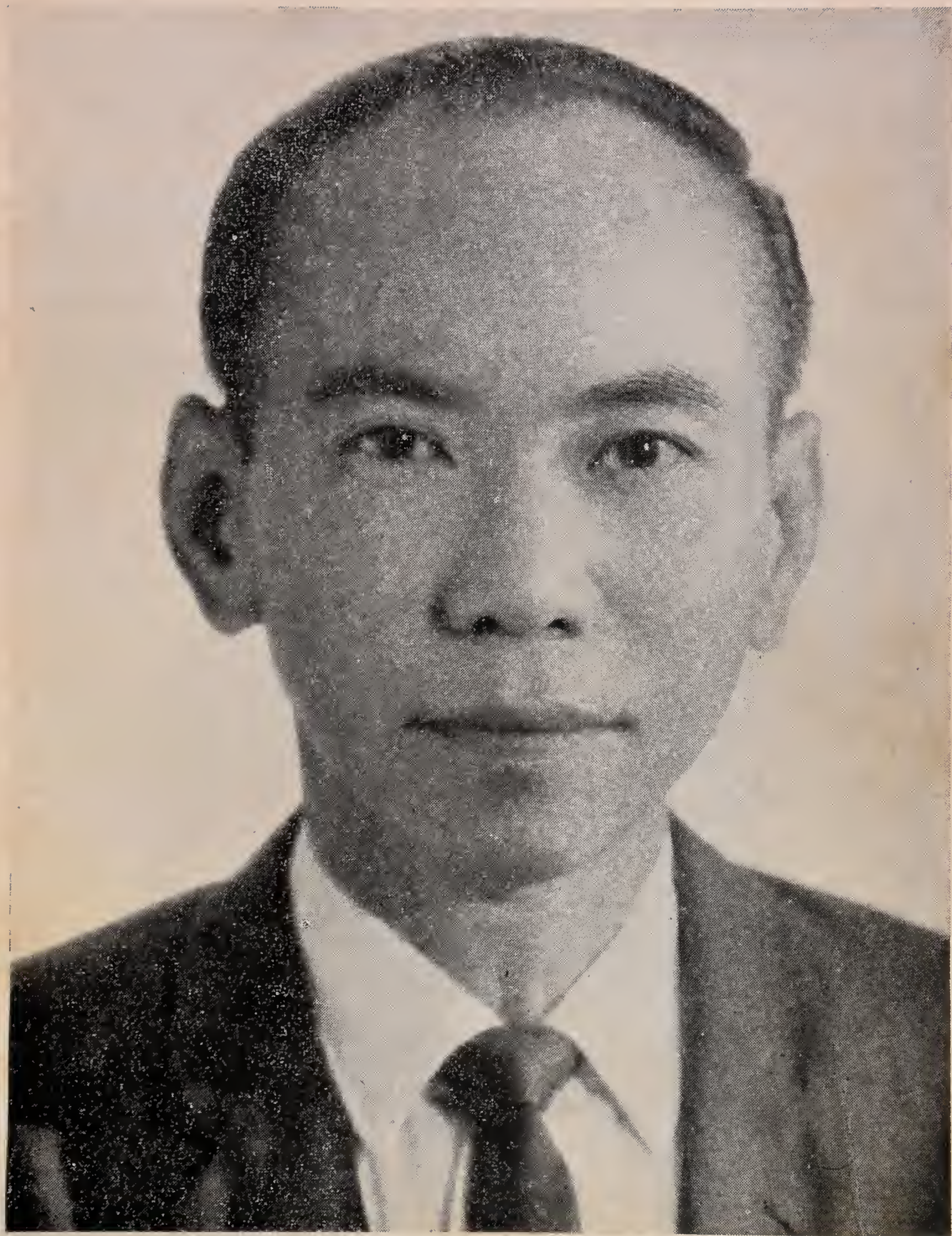
เจ้าภาพ

คำนำ

ในงานฌาปนกิจศพคุณเลิศในครั้งนี้ ดิฉันเพิ่งเดินทางกลับจากไปเยี่ยมตำรวจตระเวนชายแดนที่จังหวัดเชียงใหม่–เชียงราย ร่วมกับเพื่อนนักข่าวประจำวังปารุสกวัน ระหว่างวันที่ ๑๔–๑๘ เมษายน ๒๕๑๕ ได้ไปพบเห็นชีวิตของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งทำหน้าที่ป้องกันรักษาประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเรา ใคร่จะนำมาถ่ายทอดให้ผู้ที่ยังไม่เคยทราบว่าตำรวจชายแดนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไรบ้าง จึงได้นำมาพิมพ์เป็นหนังสือสำหรับเป็นที่ระลึกในงานนี้

นอกจากนี้ดิฉันยังได้รับความร่วมมือจากเพื่อนกลุ่มนักข่าวหญิง โดยนำข้อเขียนซึ่งกลุ่มนักข่าวหญิงได้เดินทางไปเยี่ยมทหาร ตำรวจและอาสาสมัคร ที่ปฏิบัติหน้าที่ชายแดน ณ จังหวัดเชียงราย จังหวัดสกลนคร และจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อระหว่างวันที่ ๑๘–๒๐ เมษายน ๒๕๑๕ นี้ มาช่วยให้หนังสือเล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นคือคุณจินดา พงษ์เจริญ แห่งไทยรัฐ คุณแก้วใจ ชุลีกร แห่งไทยเดลี่ และคุณจิรภา อ่อนเรือง แห่งประชาธิปไตย ซึ่งดิฉันขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สมศรี ตั้งตรงจิตร

เลิศ ตั้งตรงจิตร

ชาตะ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๖๗

มตะ ๕ มีนาคม ๒๕๑๕

สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ บำเพ็ญ กุศล
เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๕ ณ คณะ ๑ วัดจักรวรรดิราชาวาส

ผู้มีเกียรติที่เคารพนับถือและมิตรสหายที่ไปร่วมฟังสวดพระ
อภิธรรม ณ คณะ ๑ วัดจักรวรรดิราชาวาส

ประวัติ

นายเลิศ ตั้งตรงจิตร เป็นบุตรชายคนโตของนายเขียว นางกิจ ตั้งตรงจิตร เกิดที่บ้านคลองถมหลังวัดจักรวรรดิ์ เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๗ เมื่อเยาว์เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนราษฎรเจริญที่คลองถมใกล้บ้าน ไปเรียนต่อชั้นมัธยมจนจบที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ จากนั้นได้เรียนภาษากับครูพิเศษ และทำงานค้าขายส่วนตัวกับพี่สาว เมื่ออายุครบบวชได้อุปสมบทที่วัดจักรวรรดิราชาวาสจนครบพรรษา นายเลิศ ตั้งตรงจิตร มีพี่น้องร่วมบิดามารดา คือ

๑. นางมณี ทรัพยะโตษก (ถึงแก่กรรม)

๒. นางสาว อรุณ ตั้งตรงจิตร (ถึงแก่กรรม)

๓. นางสาว จำรัส ตั้งตรงจิตร

๔. นายเลิศ ตั้งตรงจิตร

๕. นางสาว ไพพรรณ ตั้งตรงจิตร

๖. นาง ไพลิน ศิลปสมศักดิ์

๗. ร้อยตรี สิทธิพงศ์ ตั้งตรงจิตร

๘. นายสิทธิชัย ตั้งตรงจิตร

นายเลิศได้ทำการสมรสกับนางสาวสมศรี ศรจิตติ บุตรีร้อยเอกหลวงศรจิตติโยธิน และนางสดใส ศรจิตติโยธิน เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ไม่มีบุตรด้วยกัน นายเลิศเริ่มป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ จากนั้นก็ได้รักษาตัวและอยู่ในความควบคุมของแพทย์ตลอดมา จนเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๕ ได้มีอาการหน้ามืดเป็นลม และปวดศีรษะอย่างแรง แพทย์ได้มาทำการรักษาปรากฏว่าความดันโลหิตสูงถึง ๑๙๐ แพทย์หญิงอุบลรัตน์ ได้ฉีดยาลดความดัน และให้พักผ่อนแต่ห้ามการเคลื่อนย้าย เพราะกลัวเส้นโลหิตใหญ่จะแตก แต่ความดันก็ไม่ยอมลด เพราะเส้นโลหิตได้แตกแล้ว จึงถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบเมื่อเวลา ๑๗.๐๐ น. เศษ สิริรวมอายุได้ ๔๗ ปี ๘ เดือน ๒๒ วัน

ในการตั้งศพบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม ณ คณะ ๑ วัดจักรวรรดิราชาวาสได้มีญาติมิตร เพื่อนฝูงและผู้ที่เคารพนับถือได้ให้เกียรติมาในงานจำนวนมาก ตลอดจนผู้ที่ส่งหรีดมาเคารพศพ และจดหมายมาแสดงความเสียใจด้วยนั้น เจ้าภาพรู้สึกซาบซึ้งในไมตรีจิตของทุกท่าน และขอขอบพระคุณผู้ที่ร่วมเป็นเจ้าภาพในงานด้วยดังนี้คือ

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๕ *ภรรยาและญาติ*
วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๕ *กลุ่มนักข่าวหญิง*
วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๕ *สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย*
วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ *สมาคมสตรีอาสารักษาดินแดน*
วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๕ *ร้านชัยรัตน์บางลำภู*
วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๕ *กลุ่มเพื่อนๆ*
วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๕ *พี่น้องสกุลศรจิตติ และบำราศอินทรพ่าย*

ตุ๊ที่รัก

ตุ๊จ๋า

ไม่น่าเชื่อเลยจริง ๆ ว่าตุ๊ได้จากติ๋วไปอย่างที่ไม่มีวันจะกลับมาอยู่ร่วมกันอีก จนเดี๋ยวนี้ติ๋วก็ยังไม่ยอมเชื่อว่าตุ๊จากไปแล้ว ใจยังคอยคิดอยู่ว่าตุ๊จากไปชั่วคราวเท่านั้น แล้วคงจะกลับมาอีก แต่มันก็เป็นแต่เพียงความเพ้อฝันของติ๋ว วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๕ เป็นวันที่ติ๋วจะต้องจดจำไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ว่าติ๋วได้สูญเสียผู้ที่รักไป อีกเพียง ๒ วัน คือวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๕ ก็จะเป็นวันครบรอบแต่งงาน ๒๐ ปีของเรา แต่ไม่มีโอกาสที่จะได้ฉลองกันอย่างที่เคยคิดไว้ กลายเป็นวันที่ติ๋วต้องไปนั่งที่วัด ได้แต่คิดว่ามันไม่น่าจะเป็นไปได้เลย วันที่ ๗ มีนาคม เคยเป็นวันที่มีความหมายสำหรับเราสองคนไปดูหนังทานข้าว ฟังเพลง แล้วก็กลับบ้านอย่างมีความสุข แต่ปีนี้ตุ๊กลับมาด่วนจากไปทิ้งให้ติ๋วต้องอยู่อย่างเดียวดาย

ความพลัดพรากจากกันเป็นของธรรมดาโลกก็จริงแต่อายุตุ๊ยังไม่สมควรที่จะพลัดพรากจากเมีย จากพี่ จากน้องไปอย่างกระทันหันเช่นนี้ แม้ว่าตุ๊จะมีโรคประจำตัวคือโรคความดันโล-

หิตสูงแต่ตุ๊ก็พยายามรักษาตัว เชื่อฟังหมอเป็นอย่างดี ทานยาควบคุมตลอดเวลา หมอห้ามดื่มเหล้าตุ๊ก็เลิกได้ทันทีและไม่เคยแตะต้องอีกเลยนับเป็นเวลาถึง ๖ ปี แม้แต่นิดเดียวก็ไม่ยอมดื่ม ตุ๊คอยระวังตัวอยู่เสมอ และตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกันมาตุ๊ก็ไม่เคยเจ็บป่วยถึงกับต้องนอนอยู่กับที่เลย นอกจากเป็นไข้หวัดเล็ก ๆ น้อย ๆ เพราะตุ๊ระวังรักษาตัวดี และกลับเป็นห่วงติ๋วซึ่งเป็นโรคหัวใจ คอยเอาใจใส่ดูแลอยู่ตลอดเวลา คอยเตือนให้ทานยาทุกมื้อ คอยเตือนเมื่อครบวันที่จะต้องไปหาหมอ คอยห้ามไม่ให้ทำงานหนัก แม้แต่งานบ้านก็ไม่ยอมให้ทำอะไร แต่ต่อนี้ไปไม่มีใครจะคอยเตือนติ๋วอีกแล้ว เมื่อตุ๊จากไปยังลืมทานยาเสียหลายมื้อ จนต้องปรับปรุงตัวเองไม่ให้เป็นคนขี้ลืม

ตุ๊จากไปอย่างกระทันหันเหลือเกิน โดยไม่ได้เจ็บป่วยอะไรเลยและไม่ทันที่จะให้โอกาสเมียได้รักษาพยาบาลอย่างเต็มที่เลย เวลาติ๋วเจ็บอยู่โรงพยาบาลตุ๊ยังไปนอนเฝ้าตลอดเวลา แต่ตุ๊ปุบปับก็จากไปเลยเพียงเวลาไม่กี่ชั่วโมง บอกไม่ถูกเลยว่าจิตใจเป็นอย่างไรในขณะนั้น ใคร ๆ บอกว่าตุ๊จากไปดี ไปอย่างคนมีบุญ ไปอย่างสงบไม่มีอาการทุรนทุรายอะไร แต่ติ๋วก็ไม่สามารถที่จะทำใจได้ วันที่ตุ๊จากไปนั้นตอนเช้าเรายังทานอาหาร

เช้า ดู ที.วี ด้วยกันคุยกันอย่างสนุกสนานตามปกติโดยไม่มีอะไรสังหรณ์เลยว่าตุ๊จะจากไป เมื่อแยกกันไปอาบน้ำเพื่อจะเตรียมตัวออกจากบ้านครู่เดียวเด็กก็ขึ้นไปบอกว่าตุ๊ไม่สบายก็รีบลงมาเห็นตุ๊นอนอยู่ที่ห้องรับแขกทั้ง ๆ ที่ตัวยังเลอะสบู่ บอกว่าหน้ามืดเวียนหัว และปวดหัว ติ๋วตกใจมากเพราะไม่เคยเห็นตุ๊เป็นอย่างนี้เลย ให้เด็กรีบไปตามน้องไปตามหมอ ตุ๊กลับบอกไม่ให้เป็นห่วง ไม่ให้บอกให้คุณแม่และพี่หรัสรู้ กลัวจะเป็นห่วง หมอมาตรวจความดันโลหิต บอกว่าขึ้นสูงถึง ๑๙๐ ได้ฉีดยาให้ตุ๊ก็ยังพูดยังถามหมอและพูดจนหลับไป และไม่มีโอกาสได้ตื่นขึ้นมาอีกเลย

เมื่อ ๔ ปีก่อนตอนที่ติ๋วต้องสูญเสียคุณแม่ไปเพราะโรคหัวใจวาย ตุ๊ก็ยังปลอบใจว่าคุณแม่จากไปอย่างมีบุญ ไม่ทรมานถึงที่ตุ๊ก็อยากจะไปอย่างนั้นบ้างเพราะสบายดี ไม่อยากต้องเป็นอัมพาต แล้วตุ๊ก็ต้องจากไปอย่างนั้นจริง ๆ เหมือนคนนอนหลับคงทิ้งแต่ความอาลัยอาวรณ์ให้กับคนข้างหลัง

ตามปกติตุ๊เป็นคนมีอัธยาศัยดี โอบอ้อมอารีเป็นที่รักของพี่น้องทุกคน ตลอดจนเพื่อนฝูงที่ได้รู้จักตุ๊แล้วไม่มีใครเกลียดตุ๊เลย และตลอดเวลา ๒๐ ปีที่เราอยู่ร่วมกันก็อยู่ด้วยกันอย่างมี

ความสุข ตุ๊ทำตัวเป็นสามี เป็นพี่ชาย เป็นเพื่อนคู่คิด แม้เมื่อติ๋ว ต้องรับตำแหน่งเป็นหัวหน้ากลุ่มนักข่าวหญิง ตุ๊ก็มีส่วนช่วยให้งานสำเร็จไปอย่างดี เพราะเรื่องกลัวติ๋วจะไม่สบายคิดมาก โรคจะกำเริบจนเพื่อน ๆ ล้อตุ๊ว่าเป็นผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่ม ฉะนั้นตุ๊คือกำลังใจสำคัญของติ๋ว การที่ขาดตุ๊ไปก็ทำให้ติ๋วขาดกำลังใจไปด้วยทั้งว้าเหว่อ้างว้างอย่างบอกไม่ถูก

ด้วยความอาลัยอย่างสุดซึ้ง ติ๋วขอให้ความดีของตุ๊ที่ทำมาขณะยังมีชีวิตอยู่ จงได้ดลบันดาลให้วิญญาณของตุ๊ จงไปสู่สุขคติในสัมปรายภพด้วย เทอญ.

ด้วยดวงใจ

จาก ติ๋ว

อาลัยพี่เลิศ

พี่เลิศจากพวกน้อง ๆ ไปแล้ว ดูคล้ายจะเป็นความฝัน มากกว่าความจริง เพราะไม่เคยมีวี่แววมาก่อนเลยว่าพี่เลิศจะต้องจากน้อง ๆ ไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ทำให้น้อง ๆ ขาดความอบอุ่นจากพี่ชายคนเดียวของน้อง ๆ เมื่อพี่เลิศอยู่ น้อง ๆ รู้สึกว่าพี่เลิศเป็นที่พึ่งของน้อง ๆ พี่เลิศเป็นพี่ที่ให้ความรักแก่น้องอย่างสม่ำเสมอและเผื่อแผ่ความรักไปยังน้องเขย น้องสะใภ้ ตลอดจนหลาน ๆ อย่างทั่วถึง เมื่อนึกถึงว่าน้อง ๆ ได้สูญเสียพี่เลิศไปเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ มีนาคม น้อง ๆ ใจหายทำอะไรไม่ถูกเลย และไม่อยากจะเชื่อแม้หมอจะบอกว่าพี่เลิศได้สิ้นลม จากพวกเราไปแล้ว ไม่อยากจะเชื่อเลยว่าเป็นความจริง ทุกวันนี้พอมองเห็นที่พี่เลิศเคยนั่งเคยทำงานก็รู้สึกใจหายทุกครั้ง ต่อไปนี้เมื่อน้องมีข้อขัดข้องใจก็ไม่มีที่ปรึกษาที่ให้เหตุผลที่ดี คอยให้กำลังใจแก่น้อง ๆ และคอยเป็นห่วงทุกข์สุขอยู่เสมอ

ตามปกติพี่เลิศเป็นคนแข็งแรง แม้จะมีโรคประจำตัวก็ไม่เคยป่วยถึงกับล้มหมอนนอนเสื่อ แต่การจากไปของพี่เลิศครั้ง

นี้ได้จากไปอย่างกระทันหัน ไม่ทันให้น้องได้มีโอกาสช่วยดูแลรักษาพยาบาลเลย ทุกคนเศร้าเมื่อขาดพี่เลิศไปเสียคนหนึ่ง แต่ความดีของพี่เลิศจะไม่ลบเลือนไปจากความทรงจำของน้องๆ เลย น้องจะระลึกถึงพี่ชายคนเดียวของน้องตลอดกาลนาน

ในที่สุดนี้น้อง ๆ ขอให้กุศลผลบุญที่พี่เลิศได้สร้างสมมาจงดลบันดาลให้วิญญาณของพี่เลิศ จงไปสู่สุขคติในสัมปรายภพ ถ้าหากชาติหน้ามีจริงก็ขอให้เราเกิดมาเป็นพี่น้องกันอีก

ด้วยรักจากน้องของพี่เลิศ

นิราศสามจังหวัด

แถลงเรื่องเนื่องคราวนักข่าวหญิง

นิราศถิ่นสำนักที่พักพิง
เพื่อกอปรสิ่งกรณีที่ควรชม
พร้อมกับนักแสดงและนักร้อง
โฉมสุภัคน่องทองผู้งามสม
รองนางงามนานาชาตินำนิยม
ข้ามพนมแนวป่าสู่อรัณย์
เยี่ยมทหารพลเรือนอาสาสมัคร
ที่จงรักสละชีพเพื่อเขตขัณฑ์
สามจังหวัดแดนร้ายที่รู้กัน
สกลนครเชียงรายนั้นกับอีกเมือง
กาฬสินธุ์ถิ่นที่คอมมิวนิสต์
มุ่งพิชิตครอบครองเพื่อลือเลื่อง
เลือกเอาเช้าอังคารวันประเทือง
ฤกษ์รุ่งเรืองเจ็ดนาฬิกาพากันจร

ศกสองห้าหนึ่งห้าราชาโชค
สิบแปดเมษคือโฉลกสู่สมร
อันพันโทยุทธนารูปขจร
นัดมาก่อนขอประสบพบทุกคน
ยังซึ่งสถานที่เธอทำงาน
เพื่อรับทราบกำหนดการและเหตุผล
ตามคำบัญชาสั่งท่านนายพล
นามสายหยุดเกิดผลผู้ปรีชา
ผู้อำนวยการป้องกันปราบปราม
คอมมิวนิสต์เกรงขามเป็นหนักหนา
ก่อนวันออกเดินทางหนึ่งเวลา
พวกนักข่าวก็มาพร้อมเพรียงกัน
ทั้งประดานักดนตรีและนักร้อง
ไม่ขัดข้องต่างร่วมสมานฉันท์
ไปพบพักตร์นายพลคนสำคัญ
ท่านนั้นมาชี้แจงแถลงการณ์
ขอบใจที่เรามีไมตรีจิต
สละภารธุระคิดเยี่ยมทหาร

พลเรือนซึ่งปฏิบัติงาน
ณ สถานชายแดนที่แสนไกล
อันหน่วยราชการทุกทุกส่วน
แต่ละล้วนซาบซึ้งอัชฌาสัย
ต่างก็เตรียมรับรองทุกแห่งไป
อวยพรให้เป็นสุขสวัสดี
สำหรับส่วนผู้ที่เป็นนักข่าว
ท่านกล่าวสนับสนุนมาเต็มที่
ว่าจะได้ไปเห็นสิ่งที่มี
มารายงานตรงที่ความเป็นจริง
อีกอย่างหนึ่งที่ท่านเสนอแนะ
และที่เห็นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง
ทุกทุกคนไม่ควรจะประวิง
อยู่นิ่งคือสถานที่ฟื้นฟู
อบรมเหล่าผู้ร้ายที่กลับใจ
ถึงจะไม่เป็นที่ซึ่งหราหรู
ไปสัมภาษณ์ผู้เคยเป็นคอมมู ฯ
มาดูพอเป็นข่าวเล่ากันฟัง

ต่อไปท่านให้คุณยุทธนา
นัดเวลาเราให้ตรงตามที่สั่ง
สถานที่ขึ้นรถพึงระวัง
อย่านอนนั่งจนเพลินเกินเวลา
อันแหล่งขึ้นรถนั้นมีสองแห่ง
คุณยุทธนาแจ้งพวกเราว่า
หนึ่งหน้าสวนรื่นฤดีพรรณนา
ได้หกนาฬิกาจักออกรถ
อีกแห่งหน้าโรงแรมแคบบีต้อล
เวลาตอนหกสิบห้าตามกำหนด
ใครไม่มากันตามเพลารถ
เป็นอดไม่ต้องไปใครอย่าโวย

รุ่งขึ้นเช้าตีห้านาฬิกาปลุก
ผวาลุกจากที่นอนอ่อนระโหย
หยิบกระจกส่องหน้านัยน์ตาโรย
ต้องรีบโกยเข้าห้องน้ำตามเวลา
แต่งตัวโดยไม่ต้องจ้องประดิษฐ์
ฝนเจ้ากรรมทำพิษมาอีกหนา

กางร่มออกจากบ้านจับรถมา
ถึงหน้าแคบบี่ต้อลตอนหกโมง
พบกับน้องจินดาจากไทยรัฐ
งานสันทัดแต่ไม่ชอบคุยโขมง
มีเพื่อนพูดเลยไม่ต้องอยู่โยง
ได้คุยเล่นเฉงโฉงกันสองคน
ลมพัดรื่นชื่นกลิ่นปาท่องโก๋
มือลูบท้องร้องโอ๋ไม่เป็นผล
ชักหิวขึ้นตะหงิดมาชอบกล
ต้องขอข้ามถนนไปหาดู
เห็นแล้วเขาทอดอยู่หน้าตลาด
มีขายเต็มกระจาดใกล้ร้านหมู
ซื้อเสร็จข้ามกลับมาที่ประตู
พบพธูสุภัคน่ารักจริง
พร้อมคุณแม่ที่อุตส่าห์มากับลูก
ด้วยพันผูกรักชาวนักข่าวหญิง
ไม่ต้องใช้คำสุนทรวอนวิง
ยอดมิ่งสมัครมาน่าชื่นใจ

อีกคู่หนึ่งนักร้องนักดนตรี
คุณแก้วใจคุณเสริมศรีศรีไสล
คุณธานินทร์คุณกุหลาบถึงทันใด
คุณสายใจคุณสุดามาพร้อมกัน
คุณลัดดามาจากทีวีเจ็ด
คุณเพ็ญศรีใจเด็ดพิมพ์ไทยนั้น
คุณดวงตาดวงจิตแสนดีครัน
ทุกคนนั้นมาประชุมชุมนุมคอย
ได้เวลารถก็มาเข้าเทียบที่
หน้าโรงแรมทุกคนรี่เรียกให้ถอย
เข้ามารับข้างในใช่ตะบอย
แต่เพราะของใช่น้อยเต็มอัตรา
ไหนจะเครื่องดนตรีมีไปมาก
ยังของฝากทหารเหล่าอาสา
บุหรี่ยาสีฟันพรรณนา
แชมพูยาสระผมอุดมจริง
คุณยุทธนาว่าจ่ายให้ทหาร
เลี้ยวรถผ่านเข้ามาจอดอยู่นิ่ง

ของขึ้นเสร็จขานชื่อไม่ประวิง
นักข่าวหญิงขาดบ้างเป็นบางคน
อันนักร้องที่ขึ้นมากับรถ
คือลินจงสวยสดคนขยัน
นักข่าวคุณอนงค์ทรงดีครัน
คณิตชาวไทยนั้นก็ติดมา
อีกคุณดวงสมรผู้แน่งน้อย
เทวีกรแช่มช้อยน่าเรียกหา
เป็นขวัญใจเพื่อนเราวิทยา
สักครู่คุณไพบูลย์มาสมทบพลัน
อีกศรีสุริยาและศรีเผือก
คุณวิศาลประดิษฐ์เลือกคนขยัน
คุณสุพจน์วิเชียรต้อยมาตามกัน
ครบชุดคีตะวัฒน์นั้นไปบรรเลง
ขาดแต่คุณลุงแจ๋วผู้คนดี
คุณสง่าอารัมภีร์ไม่โฉงเฉง
เห็นพูดว่าจะไปขึ้นรถเอง
ไม่ต้องเกรงใจใครให้ไปรอ

พอพร้อมหน้ารถพาเราเคลื่อนที่
จราจรปลอดดีเช้านี้หนอ
นาฬิกาเจ็ดโมงตรงก็พอ
ถึงสนามบินออกันลงไป
พบลุงแจ๋วเสียงแจ้วนั่งคอยอยู่
ชวนเพื่อนฝูงที่รู้อัชฌาสัย
เข้าห้องน้ำห้องอาหารกันทันใด
เตรียมป้องกันตัวไว้ทุกทุกทาง
พนักงานบินแจ้งให้ทราบเรื่อง
ขอลายเซ็นต่อเนื่องกันเป็นหาง
ไม่ว่าจะเป็นใครไม่ละวาง
ไว้อ้างเมื่อเกิดเหตุเภทภัยมา
ส่วนเวลาที่บินบนอากาศ
สองชั่วโมงไม่ขาดไม่หนีหนา
บวกกับอีกสามสิบนาทีนา
สิบโมงกว่าถึงที่เมืองเชียงราย
เจ็ดโมงได้เวลาพาขึ้นเครื่อง
ไม่ยักเยื้องบินไปดังใจหมาย

อากาศเบื้องบนเย็นแสนสบาย
ต่างผ่อนกายตามวิธีที่เคยมา
คือซบพักตร์ไม่มองคนกรนฟี้ฟี้
บ้างชวนเพื่อนเล่นรัมมี่กันเถิดหนา
บ้างเย้าแหย่สหายอยู่เฮฮา
บ้างซ่อนหน้าเพราะเขาเมาเรือบิน
แปดโมงกว่าผ่าพิษณุโลก
ให้แสนโศรกคิดไปใจถวิล
ถึงทหารที่สู้รบไพรินทร์
อันต้องนอนกลางดินกินกลางทราย
ปราบปรามคอมมิวนิสต์ที่คิดชั่ว
เหนื่อยยากจนสายตัวแทบสลาย
ถึงแม้ว่าบางคนตัวต้องตาย
ไม่เสียดายปกป้องคุ้มครองเรา
วีรกรรมนั้นน่าสรรเสริญ
แท้เหลือเกินที่ในน้ำใจเขา
อยากลงเยี่ยมกล่อมขวัญพอบรรเทา
ครั้งนี้เล่ามิได้ดังใจคิด

เพราะพวกเราเวลามีจำกัด
รายการจัดไม่ได้เองตามจิต
จึงขออาราธนาสิ่งมีฤทธิ์
ศักดิ์สิทธิ์ทั่วทั้งดินแดนไทย
จงได้ช่วยปกป้องทหารหาญ
ให้รอดพ้นภัยพาลทุกสมัย
เดชบารมีองค์พระทรงชัย
ขอคุ้มให้แคล้วคลาดผองศาสตรา
เครื่องอากาศนำวาพาลอยล่อง
ผ่าหมู่เมฆเที่ยวท่องกลางเวหา
สิบโมงตรงเครื่องค่อยร่อนลงมา
บอกสัญญาคาดเข็มขัดรัดทุกคน
พอพักหนึ่งก็เลื่อนมาจอดนิ่ง
เสียงใครชมว่านิ้งเชียวต้นหน
ปรบมือกันสนั่นโล่งกมล
ของของใครใครขนลงมาพลัน
พวกผู้หญิงชิงเข้าห้องสุขา
อนิจจาต้องเข้าคิวทั้งฉิวทั้งขัน

ห้องสามห้องแย่งกันพัลวัน
ด้วยใช้ได้สมบูรณ์นั้นเพียงหนึ่งเดียว
นี่สนามบอดอทอหนอพรรคพวก
เพียงขอความสะดวกกันประเดี๋ยว
เชียงรายน่าน้อยใจเสียจริงเจียว
ไม่มีใครแลเหลียวบ้างหรือไร
ห้องพักคนโดยสารเงียบสงบ
ไม่พานพบผู้คนเบิ่นไฉน
เห็นแต่เด็กเด็กตามกันหลามไป
ชมโฉมอรทัยยอดพธู
นักข่าวและนักร้องเลยล้างหน้า
ตกแต่งพักตราเสียงามหรู
มีเวลาพักผ่อนกันพอดู
อีกสักครู่ท่านผู้ใหญ่จึงได้มา
สอบถามกันถึงความผิดสังเกต
มิใช่ท่านที่เหลทกันดอกหนา
เรือบินเรามาถึงก่อนเวลา
เหลือปัญญาใครจะรู้จู่มาทัน

วันนั้นท่านผู้ว่า ฯ ติดธุระ
จึงละให้ท่านรองคนขยัน
มาคอยรับพวกเราที่ไปกัน
พร้อมท่านนายพันผู้เจนงาน
พันเอกกำแหงปาลกวงศ์
ตำแหน่งเสธ์บอกตรงยอดทหาร
มาแทนท่านนายพลโทสำราญ
แม่ทัพติดราชการต่างตำบล
อันคุณสิทธิเดชรองผู้ว่า ฯ
รีบออกมาต้อนรับแจ้งเหตุผล
แล้วมอบพวงมาลัยแก่ทุกคน
เริ่มต้นกล่าววจีที่สุนทร
ขอบใจนักดนตรีและนักร้อง
อีกทั้งผองนักข่าวทุกสมร
ที่อุตส่าห์สละงานเวลาจร
จากนครสู่แดนแสนกันดาร
เยี่ยมผู้ปฏิบัติซึ่งหน้าที่
ชีพพลีเพื่อชาติและถิ่นฐาน

นับเป็นวีรกรรมตัวอย่างการ
ทำงานเพื่อชาติบ้านเมืองไทย
เมื่อจบคำปราศัยรองผู้ว่า ฯ
มีคนพาไปขึ้นรถคันใหญ่
ออกจากสนามบินด้วยทันใด
มุ่งตรงไปสู่นครนามเชียงราย
ยังซึ่งค่ายทหารรั้วของชาติ
ชื่อเม็งรายมหาราชอันอาจหาญ
กษัตริย์เหนือแต่เบื้องบุราณกาล
เพื่อจะรับอาหารและแสดง
อันข้าวหอมแม่จันนั้นส่งกลิ่น
ช่างรวยรินติดใจใคร่แถลง
กับแกงไก่เนื้อเค็มกินเต็มแรง
พอบ่ายโมงเตรียมแสดงให้เขาชม
ได้เวลาเขาพาขึ้นรถบัส
ไปเวทีที่จัดไว้เหมาะสม
ใต้ต้นไม้อันแสนจะรื่นรมย์
มีคนเตรียมมาชมกันมากมาย

ทั้งทหารและพวกพลเรือน
อีกลูกเมียของเพื่อนมีมากหลาย
คุณอนงค์โฆษกขึ้นภิปราย
เชิญหัวหน้ากลุ่มบรรยายเหตุที่มา
คุณสมศรีที่หัวหน้ากลุ่มปราศรัย
เห็นใจเหล่าทหารและอาสา
ยกย่องวีรกรรมเขานานา
แล้วเชิญพวกที่มาร่วมร้องเพลง
สดุดีมหาราชเพลงเริ่มต้น
ทุกคนต่างร่วมร้องไม่โฉงเฉง
นักดนตรีทั้งหลายก็บรรเลง
แล้วถึงรายการเพลงที่จัดไป
ศรีเผือกศรีสุริยาพาคนสรวล
กุหลาบชวนลินจงศรีไสล
ดวงตาธานินทร์ร้องเพลงปลุกใจ
เกิดเป็นไทยตายเพื่อชาติองอาจครัน
นักข่าวหญิงก็มีนักร้องรำ
คือแก้วใจคมขำคนขยัน

ไทยเดลี่ฉบับใหญ่ไปด้วยกัน
โชว์พื้นงามคมสันให้เขาดู
หลังเวทีก็มีการแจกของ
กระดาษเย็นเป็นซองสีสวยหรู
นำโดยคุณสุภัคยอดพธู
ร่วมกับหมู่นักข่าวพวกชาวเรา
จบรายการเพลงด้วยโอแลงซาย
แสนเสียดายจำพรากจากพวกเขา
เพราะต้องไปเชียงคำไกลไม่เบา
สงสารเหล่าทหารด้านนี้นัก
แต่พวกเราจำใจต้องไปจาก
เพราะถ้าค่ำเกรงลำบากกันแสนหนัก
ต้องผ่านเขาลำเนาที่สำนัก
เหล่าคนร้ายคึกคักไม่ไว้ใจ
บ่ายสามโมงตามรายการที่กำหนด
สั่งออกรถไม่มีเถลไถล
ลาคุณนายผู้ว่าท่านทันใด
มุ่งตรงไปอำเภอชื่อเชียงคำ

รถเฉี่ยวไปเส้นทางสู่ตลาด
ได้โอกาสชมคนผู้ดูงามขำ
ต่างแต่งกายเอี่ยมอ่องใช่ต้องทำ
เป็นจารีตประจำแต่เดิมมา
อันถนนหนทางช่างน่ามอง
อีกโรงเรียนบ้านช่องเป็นสง่า
สมเคยเป็นนครหลวงลานนา
ครั้งมหาราชาขุนเม็งราย
พอถึงจวนเจ้าเมืองนึกเรื่องเก่า
ให้แสนเศร้าคิดไปแล้วใจหาย
หวนคนึงคุณประหยัดยอดชาย
สมานมิตรชีพวายเพราะคนพาล
มันหลอกให้หลงกลจนบ่นปี้
เสียชีวีเพราะจิตคิดสงสาร
ไม่รู้ว่าคนร้ายในสันดาน
มันมุ่งหมายล้างผลาญไปหลอกลวง
วีรกรรมทำไว้แต่ครั้งนั้น
ลือสนั่นเมืองไทยเป็นใหญ่หลวง

เป็นตัวอย่างแก่หมู่คนทั้งปวง
ที่หวงแผ่นดินไทยไพร่ประชา
ออกจากเมืองมุ่งไปตามถนน
บางแห่งดูชอบกลเป็นหนักหนา
เลียบเขาสูงป่าทึบเหลือพรรณนา
เหล่าทหารเขามาเคลียร์หนทาง
หมู่หนึ่งนั่งระวังบนหลังคา
ถ้าเห็นท่าไม่ชอบกลคงผึงผาง
คงสู้ป้องกันเราไม่ละวาง
ตลอดทางเกษมสันต์กันทุกคน
กลุ่มนักร้องนักข่าวนักดนตรี
ร่วมร้องเพลงอึงมี่ก้องถนน
งัดปัญหามาทายกันอึงอล
กระทั่งจนถึงที่หมายสบายใจ
คือโรงแรมที่ชื่อมิตรประชา
ซึ่งจัดสำหรับมาพักอาศัย
ใครชอบใครก็จับคู่กันไป
เข้าพักในห้องหับที่รับรอง

อันราคาค่าห้องไม่กระดูก
มันช่างถูกเสียจนไม่มีสอง
คืนละยี่สิบบาทเชิญไปลอง
เป็นเตียงใหญ่นอนสองคนสบาย
แต่ห้องน้ำห้องส้วมนั้นแย่หน่อย
ต้องไปคอยเข้าคิวกันจนสาย
ใครท้องเดินระวังอันตราย
เพราะยอดชายคนเฝ้าเขาระแวง
เกรงว่าจะมีคนมาจอดรถ
ในที่ซึ่งกำหนดเข้าแอบแฝง
ใส่กุญแจประตูเสียแข็งแรง
ต้องทุบแข้งจึงจะตื่นเหลือผื่นทน
ต่างอาบน้ำแต่งตัวหายมัวหมอง
บ้างชวนเพื่อนไปเดินมองริมถนน
ชมบ้านช่องพ่อค้าประชาชน
จวบจนได้เวลาอาหารเย็น
เขาพาไปศาลาสันติราษฎร์
ตั้งอยู่หลังตลาดพอมองเห็น

เลี้ยงเครื่องดื่มกับแกล้มของจำเป็น
ของกินจริงกินเล่นมีมากมาย
อันเจ้าภาพของเราในมื้อนี้
มียศนายพันตรีช่างเฉิดฉาย
ชื่อชอบมงคลรัตน์ขอบรรยาย
เป็นชาวใต้ตำแหน่งนายอำเภอ
ท่านชี้แจงแถลงเรื่องเหล่าร้าย
มิใช่จักกล้ำกรายมาเสมอ
ส่วนมากอยู่ตามเขาเราไม่เจอ
แต่ถ้าเผลอจะมาเป่าหูชาวเมือง
ชักชวนเอาไปเข้าเป็นพวกพรรค
ใครไม่เล่นด้วยมักจะเอาเรื่อง
คอยขัดขวางไม่ให้ได้รุ่งเรือง
ล้วนเป็นพวกต่างเมืองจากแดนไกล
ส่วนภายในอำเภอนั้นผาสุก
โจรผู้ร้ายไม่ชุกเหมือนที่ไหน
ราษฎรสุขกายสบายใจ
อันตรายโรคภัยไม่ค่อยมี

เสร็จจากรับประทานซึ่งอาหาร
ต่างสดชื่นเบิกบานขมันขมี
นั่งรถไปค่ายทหารในทันที
พร้อมของที่จะแจกจ่ายมากมายครัน
บุหรี่ยาสีฟันกระดาษเย็น
ล้วนแต่ของจำเป็นที่เลือกสรร
ลงจากรถพบทหารชั้นนายพัน
หลายท่านพากันมาคอยรับ
ท่านพันเอกประดิษฐ์พันธาภา
ผอกอกอผสมส่วนหน้าพร้อมสรรพ
กับพันตรีสาทิตย์เสธ์กองทัพ
มาต้อนรับพวกเรานั้นเข้าไป
ที่ยังบริเวณเวทีแสดง
ล้วนสีแสงแต่งไว้สว่างไสว
คุณสมศรีถูกเชิญด้วยทันใด
ให้ปราศัยต่อหน้าประชาชน
มีทหารพลเรือนมากหลายพัน
ทั้งชาวบ้านมากันทุกแห่งหน

ใครคนหนึ่งปากสนุกชอบซุกซน
ว่าเก็บเงินคงขนกันถึงอาน
เสร็จการปราศัยและมอบของ
เราทั้งผองร่วมร้องเพลงประสาน
เบิกโรงสดุดีพระภูบาล
แล้วดำเนินรายการตามจัดมา
แล้วเชิญชวนประดาเหล่าทหาร
ร่วมร้องเพลงประสานสุดหรรษา
อีกรำวงร่วมกันด้วยปรีดา
จนจวบจวนเวลาใกล้เที่ยงคืน
ก้มดูนาฬิกาถึงคราจาก
จะออกปากเกรงใจไม่แช่มชื่น
จึงเรียกกันพร้อมหน้าให้มายืน
พลางแข็งขืนบรรเลงเพลงบอกลา
คือเพลงชื่อสามัคคีชุมนุม
สอนให้คุมใจรักกันหนักหนา
แล้วเชิญนายและพลบรรดามา
ที่ใจกล้าร่วมร้องประสานกัน

จบด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมี
ต่างเปรมปรีดิ์ผาสุกเกษมสันต์
ต่อรายการข้าวต้มรอบดึกพลัน
แล้วขึ้นรถชวนกันไปนิทรา
รุ่งขึ้นเช้าสกุณาไก่การ้อง
ปลุกพวกพ้องเข้าห้องน้ำก่อนตีห้า
แต่งตัวเสร็จชวนออกไปทัศนา
ที่ร้านค้าบ้านเรือนริมหนทาง
ชวนแวะดื่มน้ำชากับกาแฟ
ปาท่องโก๋อร่อยแท้ร้านข้างข้าง
ตั้งแต่เพลายังไม่รุ่งราง
ตราบจนท้องฟ้าสางขึ้นเรืองไร
ไม่เมื่อยเดินเรื่อยถึงตลาดสด
ชมชีวิตชนบทเป็นไฉน
อันคณิตจิรภาสุดาสายใจ
ชวนกันไปชมของสองทางจร
ล้วนผักสดกล่ำปลีที่มีชื่อ
พริกชี้ฟ้าน่าซื้อกองสลอน

นั่นอะไรร้อยเป็นพวงอรชร
อ้อหมากอ่อนตากแห้งแกล้งประจง
ฝ่ายคณิตคิดคนึงถึงคุณแม่
นี่แหละของฝากแท้ท่านประสงค์
พวงละบาทเหมาหมดดังจำนง
แม่ค้างงแต่ส่งให้ไม่รีรอ
พอซื้อเสร็จเร่ชมสินค้าอื่น
ล้วนแต่พื้นเมืองเขาบอกเล่าหนอ
ข้าวสารน้ำพริกแดงนึกเผ็ดคอ
ส่วนเครื่องใช้ก็พอกับบ้านเรา
เสื่อผ้าสำเร็จรูปก็มีพร้อม
ผ้าซิ่นเสื่อม่อฮ่อมพื้นบ้านเขา
ผู้คนจ่ายตลาดกันไม่เบา
ทั้งชาวเขาชาวบ้านผ่านมาไป
นายทหารฝ่ายพลาก็มาด้วย
เลยได้ช่วยชี้แจงข้อสงสัย
ยิ่งชมยิ่งเพลิดเพลินจำเริญใจ
อันส้มสูกลูกไม้มีนานา

ทองหยิบฝอยทองขนมหม้อแกง
ก๋วยเตี๋ยวน้ำก๋วยเตี๋ยวแห้งมากหนักหนา
ดูไหนช่างให้เพลินจำเริญตา
แล้วสุดาคว้ากล้องคู่มือพลัน
ถ่ายรูปชาวคณะที่ไปด้วย
กับแม่ค้ารูปสวยท่าคมสัน
เมื่อกลับไปกรุงเทพไว้อวดกัน
ว่าฉันได้มาเว้าสาวเชียงคำ
ทำอย่างพระยาน้อยชมตลาด
ชมแม่ค้ารูปสะอาดบ้างคมขำ
บ้างกินหมากปากจัดจนฟันดำ
ขายเมี่ยงสดสรวลทำทีเชิญซื้อ
ที่เป็นชายพ่อค้าก็มีบ้าง
ขายหมูเนื้อท่าทางเป็นคนซื่อ
สุดาเดินพลางครางดังอือ
อยากจะซื้อผักกูดสูดน้ำลาย
อย่างนี้แหละที่ว่าอร่อยนัก
เสียดายหนักยังไม่กลับกรุงเทพได้

ถ้าบินถึงวันนี้จะดีใจ
จะซื้อให้หมดตลาดกวาดจนเตียน
น่าเสียดายนักหนามาผิดวัน
จะผ่อนผันไม่ได้ให้ปวดเศียร
มองข้อมือหมดเวลาจะแวะเวียน
ด้วยจวนเจียนจะเจ็ดนาฬิกา
ชั่วโมงรับประทานอาหารเช้า
รีบลนลานกลับเข้าที่พักหนา
ขนหีบบั๊ดมากองชานชาลา
ของใครใครตรวจตรากันเรียบร้อย
เตรียมให้เขาลำเลียงไปขึ้นรถ
แล้วพวกเราทั้งหมดตามกันต้อย
ไปสู่สันติราษฎร์ศาลาลอย
กินอาหารอร่อยก่อนเดินทาง
เอ๊ะชอบกลผู้คนใยมากนัก
อ๋อมาดูสุภัคกันสองข้าง
ที่ใจกล้าดูพลางปราศัยพลาง
เอาสมุดมาวางขอลายเซ็น

ดูตื่นเต้นกันทั่วทั้งตำบล
ทันสมัยไปทุกคนมิใช่เล่น
อันเรื่องการติดต่อขอลายเซ็น
ใช่ชาวกรุงดอกที่เห็นนิยมกัน
ดูดูชาวเชียงคำจะล้ำหน้า
ฟู่ฟ่าไม่ใช่เล่นอย่าเห็นขัน
พวกเราเราทั้งหลายไล่ไม่ทัน
สุภัคนั้นนิ้วแทบหักน่ารักจริง
ไม่รังเกียจรังงอนหรือค้อนควัก
สมตำแหน่งนงลักษณ์แม่ยอดหญิง
เด็กผู้ใหญ่เข้ามาเกาะเหมือนปลิง
กว่าจะชิงปลีกตัวได้เหงื่อไคลจม
ตอนพร้อมกันขึ้นรถหน้าศาลา
ยังตามมาทักทายเสียงขรม
โบกมือให้เรียบร้อยช่างน่าชม
อดนิยมไม่ได้ใจคนเรา
วันนี้ขอบอกกล่าวรายการใหม่
ไปเยี่ยมไข้บรรดาทหารเขา
ที่ป่วยเจ็บนอนแบบอยู่ไม่เบา

บำรุงขวัญเพื่อคลายเศร้าทรมาน
เห็นใจที่พิทักษ์สันติราษฎร์
เขาต่อสู้เพื่อชาติด้วยกล้าหาญ
ไม่ย่นย่อประจัญอันธพาล
ที่รุกรานประเทศเขตแดนไทย
ยังที่พักสถานพยาบาล

อำเภอเชียงคำขานตามสมัย
ลงจากรถเร็วพลันตามกันไป
ต่างปราศัยคนไข้ได้ทุกข์ทน
มีประมาณสิบเอ็ดถึงสิบสอง
น้ำตานองพึ่งเขาเล่านุสนธ์
ว่าแสนทรมานจิตกายตน
เพื่อช่วยเพื่อนให้พ้นอันตราย
โอ้น่าแค้นนักหนาคอมมิวนิสต์
ช่างมาคิดเบียดเบียนเราทั้งหลาย
จนเพื่อนเราได้ยากลำบากกาย
ขอแช่งให้มลายในพริบตา
เดชะประดาสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์

อีกเดชเทวาฤทธิ์ทุกทิศา
บารมีพระองค์ทรงนครา
ขอคุ้มครองไพร่ฟ้าให้สำราญ
อันบรรดาทหารที่เจ็บไข้
ได้พ้นภัยเป็นสุขเกษมสานต์
เสร็จร่วมร้องเพลงแล้วมิทันนาน
ลาเขาจากสถานไปขึ้นรถ
แปดโมงกว่าเป็นเวลาที่เรากะ
เพื่อจะถึงสนามบินตามกำหนด
ห้าโมงเช้าพบผู้ว่าได้ประณต
ให้งามงดตามทำนองเจ้าของเมือง
ก่อนที่กลุ่มพวกเราจะอำลา
จากอาณาเขตของท่านตามเรื่อง
สู่สกลนครแดนรุ่งเรือง
ตามรายการต่อเนื่องที่จัดไว้
อำลาผู้อำนวยความสะดวก
อีกพวกเหล่าทหารที่เขาได้
คอยเฝ้าอารักขาปวงเราไซร้
ถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกกัน

ได้เวลารถพาเราเคลื่อนคล้อย
ผ่านตลาดใจละห้อยไม่สุขสันต์
สงสารสุดสุดาเฝ้ารำพัน
ถึงแต่ผักกูดนั้นตลอดทาง
ครวญว่าอนิจจากะเพาะเอ๋ย
กระไรเลยช่างมีที่กีดขวาง
ต้องหาทางดับเศร้าให้เบาบาง
ชวนให้ร้องเพลงพลางจนโศกคลาย
รถแล่นลิ่วฉิวปลอดอุปสรรค
ไม่นานนักไปถึงซึ่งที่หมาย
คือยังสนามบินเมืองเชียงราย
กรมการทุกฝ่ายได้มารอ
นำโดยท่านผู้ว่า ฯ พลตรีวิทย์
วันก่อนติดราชการไม่มาขอ
ให้ผู้ที่เป็นรองผอวอกอ
มาติดต่อรอรับสลับกัน
อันนักข่าวพวกเราได้โอกาส
ต่างเข้าขอสัมภาษณ์ท่านที่นั้น

ท่านไม่เกี่ยงไม่ปฏิเสธพลัน
แถลงสถานการณ์นั้นทุกกรณี
ตั้งแต่สิบเอ็ดโมงจนใกล้เที่ยง
ตั้งใจจะไม่เลี่ยงไม่หลีกหนี
แต่จำเป็นด้วยราชการมี
เพราะคนที่ใจกล้าเข้ามาเตือน
ขอให้ไปประชุมตามที่นัด
เป็นงานของจังหวัดเกรงคลาดเคลื่อน
สุดที่ท่านจะคิดมาบิดเบือน
ต้องจำเอื้อนเอ่ยคำกล่าวอำลา
เสร็จเรื่องส่งผู้ว่า ฯ ท่านจากไป
ก็มีเรื่องใหม่ใหม่มาอีกหนา.
คือเรื่องการชักชวนกันกินยา
ป้องกันตัวเวลาเมาเรือบิน
พอกลืนน้ำคุณยุทธนามาแถลง
ชี้แจงเรื่องเวลาต้องเปลี่ยนสิ้น
หลายคนแสนตกใจพอได้ยิน
ว่าเรือบินเลื่อนไปสิบสองโมง

เพราะเห็นใจท่านที่เคยเมาหนัก
เกรงว่าจักไม่ได้คุยโขมง
สงสารนักเวลาเครื่องบินโคลง
กลัวจะโก่งคอพากันอาเจียน
เลยกะให้รับประทานข้าวกันก่อน
เพื่อกันคนอุทธรณ์ว่าคลื่นเหียน
เอาละซีท่านที่กลัววิงเวียน
จะรีบเปลี่ยนอย่างไรก็ไม่ทัน
ต้องยอมให้เป็นไปเลยตามเลย
ทำหน้าเฉยแต่ใจคอนั้นสั่น
เพื่อนสนิทรู้ที่คอยปลอบกัน
คุณยุทธนาสรรค์ปัญหามา
ตั้งคำถามถามว่าอะไรเอ่ย
ใครรู้แล้วอย่าเฉยเร่งตอบหนา
มาสองตัวมองไม่เห็นเลยนา
มาตัวเดียวดูท่าจะบรรเทา
ไม่มาทั้งสองตัวกลับเห็นชัด
พวกเรางงชมัดปัญหาเขา

ต่างสรวลเสเฮฮาประสาเรา
แล้วรับประทานข้าวกันไปพลาง
คือข้าวสวยใส่ถุงพลาสติค
กับอร่อยขลุกขลิกอยู่ข้างข้าง
ช้อนคู่มือคันหนึ่งเขาจัดวาง
ตามธรรมเนียมเยี่ยงอย่างเดินทางไกล
น้ำพริกแดงหมูทอดยอดอาหาร
น้ำปลาน่ารับประทานไข่ต้มใส
อาหารเสร็จคุณทมมาชวนไป
เยี่ยมฐานบินเพื่อได้ฆ่าเวลา
น่าสงสารสุภัคต้องละห้อย
ถูกหมีน้อยกัดเข้าที่มือขวา
คนรับรองต้องไปหยิบทายา
ช่างเป็นคราเคราะห์ร้ายไม่ระวัง
เพราะประมาทว่ามันเป็นลูกสัตว์
ไปเล่นด้วยลูบสัมผัสทั้งหน้าหลัง
มันอมนิ้วเธอไว้ห้ามไม่ฟัง
ตกใจรั้งกระชากพ้นถากไป

ได้เวลาเรือบินพาเราลอยลิ่ว
ฉิวฉิวแล่นข้ามเขินเนินไศล
มองผ่านเมฆเห็นยอดไม้อยู่รำไร
บัดเดี๋ยวใจถึงสนามบินเชียงเครือ
พบคุณสอนสุทธิสารท่านผู้ว่าฯ
คุณจำเริญภริยาใจดีเหลือ
อุตส่าห์มารอรับที่ใกล้เรือ
เหมือนสนิทชิดเชื้อกันมานาน
อีกพันเอกพิเศษเอิบแสงฤทธิ์
เสธ์กองทัพมีจิตสมทหาร
อีกทั้งบรรดาข้าราชการ
เราโดยสารรถบัสท่านจัดมา
ส่วนที่คุณสุภัคคุณสมศรี
ท่านผู้ว่าฯ อารีเป็นหนักหนา
ชวนขึ้นแลนด์กับท่านได้ไคลคลา
บ่ายโฉมหน้าไปพักที่ในเมือง
ยังโรงแรมชื่อว่าอารยะ
แสนที่จะทันสมัยและฟูเฟื่อง

ถือเป็นยอดโรงแรมอันรุ่งเรือง
นามประเทืองคู่กับสกลนคร
มีทั้งห้องพัดลมและห้องเย็น
อีกทั้งห้องนั่งเล่นสโมสร
เขาช่างจัดไว้ให้เป็นตอนตอน
ห้องนอนนั้นแล้วแต่จะเลือกกัน
ห้องสี่คนคืนละหกสิบบาท
เป็นราคาผูกขาดสุดแต่สรร
เราได้แล้วขนของเข้าห้องพลัน
เสร็จขมีขมันรีบลงมา
ด้วยใกล้ถึงเวลาตามรายการ
ต้องไปเยี่ยมสถานที่ศึกษา
อบรมฝึกอาชีพของบรรดา
ประชาผู้หลงผิดคิดกลับใจ
พบผู้ว่า ฯ ภริยายังรออยู่
ท่านชวนหมู่เราให้พลอยอาศัย
ขึ้นรถไปกับท่านก่อนทันใด
ส่วนคนอื่นค่อยไปตามสบาย

สี่โมงครึ่งรถถึงสถานที่
พวกเรารี่ลงไปดังใจหมาย
พบพันตรีบุญจงช่วยบรรยาย
ประดาเรื่องทั้งหลายแต่เดิมนั้น
ศูนย์เปิดขึ้นตั้งแต่ปีศูนย์เก้า
เขาบอกเล่าพวกเราว่ามุ่งมั่น
เป็นที่ขังผู้ร้ายคนสำคัญ
หมายจะกันมิให้เห็นอะไร
ด้วยคิดว่าเป็นพวกผู้ชั่วโฉด
เหี้ยมโหดช่างไม่มีที่เปรียบได้
แต่ครั้นอยู่อยู่มาช้านานไป
ก็พบว่านิสัยและสันดาน
คนเหล่านั้นจริงชัดใช่คนชั่ว
หลวมตัวให้เขาหลอกน่าสงสาร
จึงได้คิดเปลี่ยนแปลงซึ่งโครงการ
เป็นสอนงานอาชีพให้นานา
สอนทั้งเศรษฐกิจการปกครอง
อนุญาตให้พี่น้องมาพบหา

จึงมีผู้ก่อการร้ายมากมายมา
มอบตัวเสนอหน้าแทบทุกวัน
คนใดถ้าต้องการจักมีคู่
ก็แต่งงานให้กินอยู่เกษมสันต์
มีลูกเต้าครอบครัวสำราญครัน
เรานั้นได้สัมภาษณ์เขาหลายคน
อีกทั้งได้ไปชมการฝึกหัด
อาวุธสารพัดที่ฝึกฝน
มีสำหรับกองทัพประชาชน
ทั้งเล่ห์กลต่างต่างอย่างคอมมู ฯ
เสร็จแล้วพาไปชมกิจการ
อุตสาหกรรมเสื่อสานงามหรู
ล้วนแต่หญิงสาวสาวทอให้ดู
ฝีมือเห็นจะพอสู้ช่างในเมือง
การได้มาสถานฟื้นฟูนี้
เราได้เรื่องที่ดีมาหลายเรื่อง
สนทนากันจนหมดแสงเรือง
จึงได้กลับเข้าเมืองสู่ที่พัก

ต่างเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวอาบน้ำท่า
เอนกายคลายเมื่อยล้าที่เป็นหนัก
พอตกค่ำออกจากที่พำนัก
เพื่อจักรับประทานอาหารเย็น
ยังกองพันชื่อรอสามศูนย์หนึ่ง
สถานซึ่งต่อจากนั้นจะได้เล่น
กล่อมขวัญทหารหาญตามจำเป็น
เพียงเพื่อจะให้เห็นน้ำใจเรา
ท่านผู้ว่า ฯ มาร่วมรับประทานด้วย
คงจะช่วยไม่ให้พวกเราเหงา
แต่กระนั้นเราบางคนก็ซบเซา
เพราะฤทธิ์ยากันเมาบนเรือบิน
ที่เป็นมากบอกได้ใช่ใครอื่น
คือผู้เขียนกว่าจะขึ้นตาแทบดิ้น
จักกะแหล่นตกเก้าอี้ลงกลางดิน
เคราะห์ดีกินมะไฟได้แก้กัน
หน้าเวทีคืนนี้คนมากแท้
แต่พวกเราไม่แพ้ไม่ยอมยั่น

คุณอนงค์โฆษกเบิกโรงพลัน
เชิญคุณสมศรีนั้นขึ้นบรรยาย
ธานินทร์ศรีสุริยาหาจังหวะ
ทายปัญหาเล่นวาทะกันจนได้
ศรีไสลดวงตาท่าสบาย
เข้าร่วมทายฆ่าเวลากันฮาเฮ
น้องลัดดาจินดามานั่งด้วย
สายใจสุดาช่วยประสมประเส
ถึงยามเล่นขึ้นไปไม่โยเย
ไม่โฉเกทำให้ใครรำคาญ
นักข่าวนักดนตรีและนักร้อง
ทั้งผองร่วมจิตสมัครสมาน
จัดโปรแกรมเริงรื่นแสนชื่นบาน
บำเรอปวงทหารหาญเต็มฝีมือ
ศรีเผือกศรีสุริยาคนช่างจัด
เชิญทหารใหม่หัดแถวไม่ถือ
หันซ้ายและหันขวาร้องอาอือ
คนดูต่างปรบมือกันอึงไป

คืนนั้นกว่าจะเสร็จสิ้นรายการ
เกือบสองยามประมาณเวลาได้
ทั่วทุกคนเบิกบานสำราญใจ
กินข้าวต้มแล้วแยกย้ายกันไปนอน

รุ่งขึ้นเวลาหกนาฬิกา
ตื่นนิทราผงกหัวจากหมอน
เจอแสงแดดแผดกล้าถ้าต้องจร
ย่องเข้าห้องน้ำก่อนทำเวลา
รีบแปรงฟันอาบน้ำและแต่งตัว
หวีหัวส่องกระจกแล้วผัดหน้า
แต่งสำเร็จเสร็จสรรพกลับออกมา
ปลุกสุดาคุณสมศรีและสายใจ
จวนจะถึงเวลาพากันจร
อย่ามัวนอนเดี๋ยวเขาตำหนิได้
ของใครรีบเก็บเข้ากระเป๋าไว
เสร็จแล้วขนไปไว้ที่บนรถ
พอล่วงเข้าถึงเจ็ดนาฬิกา
ทุกคนมารออยู่ครบกันหมด

คุณยุทธนาโบกมือให้เคลื่อนรถ
ตามกำหนดรับประทานอาหารกัน
ก่อนที่เราจะได้ออกเดินทาง
ไปอำเภอสว่างแดนดินนั้น
ที่ยังกรมทหารด้วยกันพลัน
ณ ที่นั้นได้ฟังเขาเล่าคดี
ว่าเมื่อวานทหารผู้กล้าจิต
ผลาญพวกคอมมิวนิสต์ลงเป็นผี
ริบได้อาวุธมันบรรดามี
ท่านผู้ว่า ฯ เร็วรี่ไปเยี่ยมเยือน
ชมเชยและมอบให้ซึ่งเหรียญตรา
เป็นพยานความกล้านั้นของเพื่อน
พร้อมทั้งนายทหารและพลเรือน
เป็นเครื่องเตือนทำชอบได้ตอบแทน
กินเสร็จคุณยุทธนามาแถลง
เปลี่ยนแปลงกำหนดการมีในแผน
ตอนก่อนพวกเรานั้นมีแพลน
จากสว่างดินแดนโดยเรือบิน

ไปลงยังสนามบ้านนาคู
แล้วจู่จู่แผนการกลับเปลี่ยนสิ้น
ส่วนสาเหตุเขาเล่าตามได้ยิน
ควายเจ้ากรรมทำดินจนเป็นตม
เลยเรือบินผินผกลงไม่ได้
เปลี่ยนเป็นเครื่องฮอให้เพื่อเหมาะสม
ทุกคนพอฟังเล่าเร้าอารมณ์
ชอบใจจมหัวร่อร่าถ้าจะดี
แล้วคุณยุทธนามาสอบถาม
เกี่ยวกับความสมัครใจได้จัดที่
ใครจักไปกับใครเร่งพาที
จะยินดีจัดให้ดังใจจง
เสร็จเรื่องการธุระจัดที่นั่ง
ไม่ร่อรั้งเรียกขึ้นรถไม่เหลือหลง
ต่างเร่งออกเดินทางโดยด่วนตรง
จิตพะวงมุ่งสู่ที่แสดง
ณ อำเภอชื่อสว่างแดนดิน
ท้องถิ่นมากคอมมู ฯ ดังแถลง

กำหนดสิบโมงกว่าถ้าชี้แจง
คณะนักแสดงถึงเวที
ที่โรงเรียนชื่อสว่างวิทยา
ตกแต่งประดับประดาไว้เต็มที่
อยู่ยังใต้ต้นไม้ทำเลดี
อันคนชมมากมีมานั่งคอย
ทั้งเหล่าอาสาสมัครและทหาร
อีกชาวบ้านหญิงชายไม่ยอมถอย
นายอำเภอพันตรียงก็มาคอย
ต้อนรับค่อยนำไปให้นั่งพัก
แล้วแนะนำผู้ตรวจราชการ
อันท่วงทีห้าวหาญให้ประจักษ์
ชื่อประเสริฐยอดนักรบจากสำนัก
นายกมีบรรดาศักดิ์พอ ตอ ออ
ท่านได้เป็นผู้มอบพวงมาลัย
ให้พวกเรารับไว้ได้คล้องศอ
แล้วเปิดฉากการแสดงไม่รีรอ
ทหารบางคนขอขึ้นมารำ

กุหลาบศรีเผือกศรีสุริยา
ช่วนเขาเล่นเต้นท่าดูขำขำ
ทั้งแสดงและการใช้ถ้อยคำ
คงจะติดใจจำไปอีกนาน
พอเล่นถึงเพลาจะใกล้เที่ยง
จำเป็นเลี่ยงบอกลาทหารหาญ
ทั้งที่ในดวงใจอาลัยลาญ
เพราะงานธุระการข้างหน้ามี
ใครคนหนึ่งติดใจรีบเข้ามา
ขอพูดเจรจาคุณสมศรี
ใคร่ขอความกรุณาและปรานี
ให้นักแสดงชุดนี้ไปนาแก
เพราะรู้สึกอยู่ว่าพวกที่นั่น
ไม่มีใครพากันไปแยแส
อยู่ลำพังไม่มีใครเหลียวแล
จนใจแท้ไปไม่ได้ดังใจปอง
เพราะการไปการมาเหลือลำบาก
แสนยากที่จะรับจัดสนอง

อีกประการหนึ่งคิดโดยทำนอง
เราทั้งผองราชการท่านขอมา
ที่จริงใจใคร่ไปเยี่ยมทุกทุกแห่ง
ใช่จะแบ่งแยกเหล่าพวกเขาหนา
นี่จนจิตเพราะไม่มีเวลา
ทั้งไม่กล้าจัดงานเกินการไป
ไว้คราวหน้าถ้าขอจะมาอีก
ไม่มีเกี่ยงเลี่ยงหลีกเถลไถล
แล้วลากลับพร้อมถอดพวงมาลัย
มอบเหล่าทหารไว้ทุกทุกคน
พร้อมอำนวยอวยพรสุนทรสวัสดิ์
จะสู้รบสารพัดอย่าขัดสน
ขอเดชบารมีพระภูวดล
ปกป้องตนให้ปลอดอันตราย
ทหารพึ่งนั่งหน้าโศกสลด
บ้างน้ำตาย้อยหยดลงเป็นสาย
คงคิดซึ้งในคำเราบรรยาย
แล้วขยายแถวมาส่งหน้ารถ

จำเป็นจำต้องลาด้วยอาลัย
แม้เห็นใจพวกเขานั้นทั้งหมด
ฝืนหน้าไม่ให้มองดูรันทด
ให้กลับรถมุ่งหน้าไปในเมือง

ครั้นเสร็จรายการอาหารกลางวัน
ต่างชวนกันออกไปเพื่อขึ้นเครื่อง
เฮลิคอปเตอร์ยานอันเมลือง
ตามเรื่องบินไม่เบาไปเขาวง
อันเป็นสถานที่แหล่งสุดท้าย
เยี่ยมทหารนายไพร่ดังประสงค์
กลุ่มของใครเรียกกันตามจำนง
เวลาบ่ายโมงตรงออกเดินทาง
ฮอเจ็ดลำจำเพาะลอยละลิ่ว
หลายพันฟิตแล่นฉิวไม่ขัดขวาง
หึ่งหึ่งตามกันมาไม่ละวาง
เป็นเพื่อนกลางแนวดงและพงไพร
โผล่หน้าต่างมองข้างล่างเป็นป่าชัฏ
คงมีหมู่สิงสัตว์อยู่อาศัย

แลเห็นกระท่อมบ้างแต่ไกลไกล
คงเป็นที่เหล่าร้ายหลบซ่อนตัว
มองแล้วคิดคิดดูน่าลำบาก
ต้องคอยหลบเป็นฉากเที่ยวซุกหัว
สงสารแต่พวกเขาที่เมามัว
มาหลงลมคนชั่วจึงยากกาย
อันเหล่าร้ายที่เข้าทางด้านนี้
ล้วนเป็นพวกกาลีคนฉิบหาย
เป็นชาวต่างประเทศเสียมากมาย
ผู้มุ่งหมายครอบครองแผ่นดินเรา
เพราะเป็นแหล่งอันอุดมและสมบูรณ์
อีกพอกพูนทรัพย์ยิ่งกว่าเขา
เที่ยวหลอกลวงปวงชนที่ใจเบา
หลงลมเขาให้ประหัตถ์ประหารกัน
วางอุบายหลายหลากมากชนิด
แต่ละล้วนมีพิษมันเหลือสรร
เช่นหลอกว่าถ้าเข้าเป็นพวกมัน
จะแบ่งปันไร่นาและสาโท

ให้บุคคลผู้นั้นเป็นเจ้าของ
อีกทรัพย์สินเงินทองกองอักโข
วางท่าข้านี้เป็นนักเลงโต
บ้างคุยโวจะปลดแอกให้พวกเรา
หาว่ารัฐบาลท่านขายชาติ
สบประมาทว่าเราเป็นคนเขลา
ตั้งกองทัพประชาชนใหญ่ไม่เบา
คนรักชาติหลงเข้าไม่ทันคิด
ชวนไปเข้าฝึกอาวุธอยู่ในป่า
ได้รับทุกข์เวทนาทั้งไม่ผิด
ต้องห่างลูกห่างเมียที่เคยชิด
ระกำจิตซอกซอนสัญจรไพร
เพราะเกิดจากรู้เท่าไม่ถึงการณ์
จึงได้รับทรมานทนไม่ไหว
แต่บางคนนั้นโชคดีเหลือใจ
คิดได้กลับเข้ามาสามิภักดิ์
ทำตนเป็นกำลังให้ราชการ
ช่วยเหลือการงานทั้งเบาหนัก

เป็นเช่นนี้คอมมิวนิสต์ที่คึกคัก
ก็เห็นจักอยู่ได้ไปไม่นาน
เฮลิคอปเตอร์พาลอยละลิ่ว
ให้เราได้ชมวิวเกษมสานต์
พอยี่สิบนาทีประมาณกาล
อากาศยานค่อยร่อนลงเขาวง
ได้พบท่านนายพลตรีทหาร
ชั้นเสนาธิการชื่อสวง
อีกทั้งนายร้อยโทชื่อสมพงษ์
ผู้ห่วงที่อาจองมาคอยรับ
คุณสมพงษ์นี่คือผู้แถลง
เล่าแจ้งเรื่องราวเราเสร็จสรรพ
พร้อมของว่างเครื่องดื่มครบสำรับ
ท่านคือผู้บังคับกองร้อยนี้
เรียกร้อยรอพันห้าสามศูนย์หนึ่ง
เป็นหน่วยซึ่งอิสระกันเต็มที่
เพิ่งจะตั้งมาได้ไม่กี่ปี
ปะทะกับไพรีแล้วห้าครั้ง

มีผู้มามอบตัวหกร้อยราย
เพราะท่านมีนโยบายกำหนดตั้ง
ไม่เพียงแต่ติดอาวุธใช้กำลัง
ยังมุ่งยั้งทางจิตวิทยา
ไปช่วยพัฒนาในหมู่บ้าน
ทั้งรับใช้การงานขันอาสา
เข้าติดต่อใกล้ชิดเจรจา
กับประชาจนรู้น้ำใจกัน

เสร็จเรื่องราวสัมภาษณ์เป็นแก่นสาร
ก็ถึงธุระการแสดงนั้น
ทุกคนต่างวิ่งไปในฉับพลัน
พอดีทันร่วมร้องสดุดี
มหาราชาเพลงที่เริ่มต้น
ทุกคนต่างร่วมร้องกันเต็มที่
แล้วช่วยแจกของขวัญบรรดามี
แปรงสีฟันบุหรี่ยาสีฟัน
จากนั้นศรีเผือกศรีสุริยา
ช่างเลือกสรรปัญหาที่ขำขัน

เชิญให้ปวงทหารออกทายกัน
ใครตอบได้มีรางวัลค่าตอบแทน
นักดนตรีนักร้องเราทั้งนั้น
ต่างมาช่วยกล่อมขวัญดีเหลือแสน
ตั้งใจเล่นไม่ใช่ทำแกนแกน
หนูกุหลาบเรียกแฟนได้มากมาย
แล้วเชิญเหล่าทหารนั้นขึ้นมา
เล่นรำวงยักท่ากันเฉิดฉาย
จวบจนเวลาเข้าตะวันชาย
ดูตามกำหนดหมายจะต้องจร
ชวนกันร่วมร้องเพลงที่อำลา
เป็นสัญญาว่าจะขอจากไปก่อน
แต่ถึงกายจากไปใจอาวรณ์
ไม่ลืมเพื่อนทุกข์ร้อนนี้ทุกคน
กล่าวจบร้องเรียกกันให้ไคลคลา
เฮลิคอปเตอร์ถลาขึ้นเวหน
เครื่องยนต์ลิ่วฉิวมาตามลมบน
จนล่วงพ้นกาฬสินธุ์ถิ่นกันดาร

ลงสู่สนามบินชื่อเชียงเครือ
ได้พบเสืออากาศชาติทหาร
ท่านที่มาส่งเราเมื่อวันวาน
ทั้งข้าราชการเมืองสกล
ช่างอุตส่าห์มาส่งกันพรักพร้อม
อีกส้มใส่ชะลอมหลายสิบผล
ว่าสำหรับรับประทานที่ข้างบน
ยามกระวนกระวายกระหายกัน
เป็นของฝากแน่แท้จากผู้ว่า ฯ
กับของศรีภริยายอดขยัน
นับว่าท่านปรานีพวกเราครัน
ถึงนานวันไม่ลืมพระคุณเลย
นอกจากได้ส้มสุกลูกหวานฉ่ำ
ยังมีถ้วยแก้วน้ำอีกท่านเอ๋ย
ช่างสวยสดงดงามน่าชมเชย
มีแผนที่เฉลยบอกตำบล
เขตแคว้นแดนจังหวัดสกลนคร
สำหรับเป็นอนุสรณ์กันฉงน

มีสี่ใบมอบให้ทุกทุกคน
ต่างชอบใจล้นพ้นกว่าสิ่งใด
ครั้นเสร็จสรรพลาผู้ที่ไปส่ง
ทุกคนตรงขึ้นนั่งเครื่องบินใหญ่
พุ่งทยานผ่านฟ้ามาทันใด
กลับไปยังกรุงเทพธนบุรี
สองชั่วโมงกว่ากว่าก็มาถึง
ยังซึ่งดอนเมืองขมันขมี
ลงพบญาติพี่น้องและสามี
อันมารับถึงที่เรือบินนั้น
เพื่อนฝูงล้อว่าสามวันลาจาก
คงโศกมากเหมือนกับสามปีนั่น
ที่ไม่มีพี่น้องมารับกัน
อาศัยรถบัสนั้นเข้าในเมือง
ครั้นไปถึงยังที่ซึ่งนัดหมาย
ต่างแยกย้ายกันกลับไปตามเรื่อง
ไปสู่บ้านสู่งานอันรุ่งเรือง
สามวันจากในเมืองเหมือนผันไป

นักร้องนักดนตรีก่อนจะจาก
ต่างกล่าวฝากคำซึ้งอัชฌาสัย
แด่คุณสมศรีนั้นด้วยทันใด
การครั้งนี้ชอบใจเป็นพ้นนัก
พวกเขาขอกล่าวคำปวารณา
ถ้าคราวหน้าไม่ว่างานเบาหนัก
ขอร่วมใจไปด้วยอย่างพร้อมพรัก
คึกคักเอาให้ดังกว่าครั้งนี้
ช่างน่าชมยิ่งนักน้ำใจเขา
ที่มาช่วยพวกเราอย่างเต็มที่
แสดงออกซึ่งความสามัคคี
เงินทองถึงไม่มีไม่คำนึง
ขอให้แต่ได้ช่วยราชการ
เรื่องธุระการงานไม่นึกถึง
ไม่เกรงกลัวอันตรายถ้าตังตึง
ใจคะนึงทำเพื่อชาติองอาจดี

นิราศนี้จิรภาจิตจำนง
แต่งประสงค์เพื่อให้คุณสมศรี

พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานสามี
เลิศตั้งตรงจิตรที่ล่วงลับไป
เพื่อแจกเป็นบรรณาเพื่อนทุกคน
ในดิถีมาดลอย่าสงสัย
วันฌาปนกิจโดยตั้งใจ
เป็นที่ระลึกให้ผู้ร่วมงาน
สิ่งใดหากบรรยายโดยพลั้งผิด
แห่งใดที่ประดิษฐ์ไร้แก่นสาร
ขอจงได้อภัยได้โปรดปราน
ดีฉานผู้ปรีชาญแต่เล็กน้อย
เวลาแต่งหรือก็มีไม่มาก
ไม่อยากจะออกปากแถลงถ้อย
เพียงเจ็ดวันมีเวลานั่งตะบอย
และต้องคอยนาทีที่ว่างงาน
วันเริ่มต้นคือบนรถไฟนั้น
ตึกกะชั่งนั่งสั่นตอนกลับบ้าน
ไปเผาศพคุณตาน่ารำคาญ
เลยทำงานเพื่อให้ฆ่าเวลา

วันสำเร็จเสร็จสรรพเป็นเรื่องนั้น
คือวันที่สิบแปดบอกล่าวหนา
เดือนหกตรงกับเดือนพฤษภา
ศกสองห้าหนึ่งห้าจบเรื่องพลัน.

น้ำใจไมตรี

โดย กบ จินดา

อาทิตย์นี้ขอพูดถึงควันหลงจากชายแดน ที่กลุ่มนักข่าวหญิงร่วมกับรองนางงามนานาชาตินักแสดง นักร้อง ไปเยี่ยมทหารตำรวจและพลเรือนอาสาสมัครชายแดน ในระหว่างวันที่ ๑๘-๒๐ เมษายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็น ๓ วันที่ยังระลึกถึงอยู่เสมอมาในน้ำใจของทหาร – นักร้องนักแสดงและน้ำใจของเพื่อนฝูง

คณะเราทั้งหมดนับแล้วมี ๓๐ คน ในวันเดินทางเช้าวันที่ ๑๘ เมษายน เพื่อจะออกเดินทางไป จังหวัดเชียงราย โดยการนำทีมของพี่เอื้อย **เสริมศรี เอกชัย** และ **พ่อนงค์ เมษประสาท** เพราะหัวหน้ากลุ่มของเรา **พี่สมศรี ตั้งตรงจิตร** ออกเดินทางไปก่อนแล้วที่เชียงใหม่ เพื่อมาสมทบกันที่เชียงราย

เพื่อนนักข่าวที่ร่วมเดินทางไปครั้งนี้ นอกจากพี่ ๆ ที่กล่าวข้างต้นก็มี **คุณดวงสมร วิจิตรเลขการ** จากสำนักข่าวสารอเมริกันกรุงเทพ **คุณแก้วใจ ชุลีกร** หนังสือพิมพ์ไทยเดลี่ **คุณจิรภา อ่อนเรือง** นสพ. ประชาธิปไตย **คุณคณิต**

จันทิมาธร นสพ. ชาวไทย **คุณสุดา พูล จริญ** และ **คุณสายใจ เรืองวงศ์โรจน์** จากกองข่าวกรมประชาสัมพันธ์ **คุณลัดดา จุณณภาค** ช่างถ่ายภาพยนตร์จากทีวี. กองทัพบก **คุณเพ็ญศรี ธรรมรัฐ** จาก นสพ. พิมพ์ไทย ผู้เขียน **จินดา พงษ์เจริญ** จาก นสพ. ไทยรัฐ และช่างภาพประจำกลุ่ม **คุณปรีชา กุลปรีชา**

รวมแล้ว นักข่าวหญิงมี ๑๓ คน พร้อมกับนักร้องนักแสดง นางงามอีก ๑๕ คน พร้อมกับ **น.อ. ทม เนียมบุปผา พท. ยุทธนา รูปขจร, รตท. วงศ์สวัต กายวิภาคบรรยาย** รวมแล้วก็ ๓๐ คน ได้ร่วมเดินทางมาโดยสารเครื่องบินทหาร ที่ บ.น ๖ เพื่อออกเดินทางไปจังหวัดเชียงราย

การเดินทางครั้งนี้ของพวกเราใครคงคิดว่าไปสบาย มันไม่สบายเท่าที่คิดหรอก แต่ก็สนุกสนานเกินกว่าที่คาดไว้เป็นธรรมดาเดินทางไกลแบบอดนอนอย่างกลุ่มเรานี้ ก็ต้องมีอาการมึนเวียนศรีษะกันเป็นของธรรมดา มาถึงสนามบิน จ.ว. เชียงราย รองผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสิทธิเดช นรัตถรักษา นายธานี โรจนรักษ์** ปลัดจังหวัด **พอ. กำแหง ปาลกวงศ์ ณ อยุธยา** เสนาธิการกองทัพภาคที่ ๓ ได้มาแทนแม่ทัพ กองทัพภาคที่ ๓

พร้อมกับเจ้าหน้าที่จังหวัดได้ให้การต้อนรับ และเลี้ยงอาหารกลางวันก่อนเดินทางไปอำเภอเชียงคำโดยรถยนต์

ขอตัดตอนมาถึงการแสดงของกลุ่มเราว่า เบิ่ดรายการก็เป็นเพลง **สดุดีมหาราชา**

ขอเดชะ องค์พระประมุขภูมิพล มิ่งขวัญ ปวงชนประชาชาติไทย มหาราช ขัตติยะ ภูวนัย ดุจร่มโพธิ์ ร่มไทรของปวงประชา

ขอเดชะ องค์สมเด็จพระราชินี คู่บุญบารมี จักรี เกริกฟ้าองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาราชา ข้าพระพุทธเจ้า ขอสดุดี

อ้าองค์ พระสยมบรมราชันย์ ขวัญหล้า เปล่งบุญญาสมสง่าบารมี ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอทูลเกล้าอัญชลี (สดุดีมหาราชา สดุดีมหาราชินี) ซ้ำ

นี่เป็นเพลงเอกของกลุ่มพวกเรา ก่อนที่จะมีการแสดงอื่นต่อไป ร้องได้ร้องไม่ได้ก็ต้องขึ้นไป บนเวทีกางเนื้อร้องพึ่งเนื้อเพลงแล้วให้ซึ้งใจจนบอกไม่ถูก เท่าที่ทราบมาเสียงเพลงนี้มันออกมาจากใจของเราทุกคนที่ยังสำนึกถึง ร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงราษฎร์ทั้ง ๒ พระองค์ไม่ว่าจะไปอยู่แห่งหนตำบลใด

ตามติดมาด้วยเพลง **เกิดเป็นไทย** ซึ่งไปแสดงวิกไหน

ก็ต้องร้อง เลยถือโอกาสนำมาให้ผู้อ่านเก็บไปร้องปลุกใจ เพราะทั้งเนื้อเพลง ทำนองเพลง จะช่วยให้ไทยยังคงเป็นไทยชั่วนิรันดร์

เกิดเป็นไทยแล้วใจต้องสู้ ถิ่นไทยเรารู้ เรารักยิ่ง ศัตรูหน้าไหน ไม่เกรงกริ่ง หากมาช่วงชิง ตายเสียเถิด

เผ่าไทยเราล้วน คนใจเด็ด แกร่งดังเหล็กเพชร ชูชาติเชิด ต่างรักษาไว้ แดนกำเนิด เกิดเป็นไทยแล้ว จำใส่ใจ

ปกครองรักษา ทำหน้าที่ ห่วงเมืองไทยนี้ ให้ยิ่งใหญ่ สิ้นเมืองไทยแล้ว ใครอยู่ได้ ชาติไทยคงไร้ ความเสรี

เผ่าไทยเราพร้อม อาสาสมัคร เด็ดเดี่ยวยิ่งนัก ยอมชีพพลี เสี่ยงภัยทั้งผอง ปองความดี ปกป้องปฐพี ตายเพื่อไทย

ต่อจากนั้นก็เป็นการแสดงของสองดาวตลกของวงการบันเทิงขณะนี้คือ **ศรีเผือก–ศรีสุริยา** น้ำใจของเขาทั้ง ๒ ไม่รู้จะพูดออกมาเป็นตัวอักษรได้ เพราะได้ช่วยให้ทหารหาญทั้งหลายได้รับความสนุกสนาน แบ่งเบาภาระนักข่าวหญิงไปก็มากในการแจกของ ถ้าจะพูดถึงการแสดงของเขาก็คงเป็นบันทึกได้ทั้งเล่ม

วันนี้ขอเพียงแต่บอกว่า ๓ วันที่เราได้ร่วมเดินทางด้วยกัน คงจะต้องคิดถึงความยากลำบากหรือสุขสบาย ที่ ๒ ศรี รวมกับนักร้องทุกคนซึ่ง **กุหลาบ กฐินะสมิต** ได้ขึ้นมาโชว์เพลง

ลูกทุ่งได้ถึงอกถึงใจทหาร **ดวงตา ชื่นประโยชน์ ลินจง บุนนากรินทร์ ศรีไสล สุชาติวุฒิ ธานินทร์ อินทรเทพ** ต่างก็ไม่รู้เหนื่อยเมื่อปรากฏตัวบนเวที ไม่รู้ว่าเขาเอาความเหนื่อยเมื่อยล้าไปทิ้งที่ไหน อาจจะเป็นเพราะเขาพร้อมที่จะสร้างความสนุกสนานแก่บรรดาเหล่าทหารดังกล่าว ที่ อ. เชียงคำ จังหวัดเชียงราย เป็นครั้งแรกที่เขาเหล่านั้นได้รับน้ำใจจากนักร้อง นักแสดงไปปรากฏตัว ไม่ต้องบอกก็ได้ว่าเขาเหล่านั้น ยังต้องการจะให้พวกเรากลุ่มนี้ ได้สร้างความบันเทิงให้เขาอีกในโอกาสต่อไป

ที่ขาดไม่ได้คือ **ลุงแจ๋ว** ของเรา (สง่า อารัมภีร์) กับ **ไพบูลย์ ลีสุวัฒน์** หัวหน้าวงดนตรีคีตะวัฒน์พร้อมกับนักดนตรีอีก ๓ คน ที่ไม่เคยปริปากบ่นเหนื่อยยาก ให้คณะผู้จัดทุกข์ใจเลย และผู้ที่ต้องขอตบมือให้คือ รองนางงามนานาชาติ **สุภัค ลิขิตกุล** กับคุณแม่ ซึ่งบอกว่ารายการไหน ก็ไม่สนุกเท่ากับไปกับนักข่าวหญิง (ไม่ได้ปากหวานหรือยอพวกเรา) ให้ถามทุกคนก็ได้ว่าจริงไหม ? เมื่อทุกคนสามัคคีงานการก็สำเร็จลุล่วงไปอย่างดี และดีเกินคาด

หน้าที่ของพวกเรานักข่าวหญิง ก็มีร้องเพลงเบิดรายการรำอวยพรโดย แก้วใจ ชุลีกร จากหนังสือพิมพ์ไทยเดลี่ พร้อมกับสลับฉากโดยการรำวงกับทหารที่ขึ้นมาโค้ง รำไม่ได้ก็เดินขึ้นไปเต๊ะจุ๊ยไปให้เขาชื่นใจเล่นก็มี

นายทหารที่ อ. เชียงคำ ที่ให้ความร่วมมือต้อนรับคณะของเราก็มี **พอ. ประดิษฐ์ พันธาภา** ผู้บังคับการกรมผสมที่ ๗ ส่วนหน้า **พต. สาทิตย์ รุ่งสุวรรณ** เสธ. ผส. ๗ สน. **พท. อำนวย ชูเกษ พต. ชอบ มงคลรัตน์** นายอำเภอเชียงคำ และเบิ่น (ผบ. ศวป. ป.ค) ของอำเภอนี้ อ. เชียงคำจึงกลายเบิ่นแหล่งเศรษฐกิจ ที่สุดของเชียงรายก็ว่าได้

จากรายการที่ได้พูดไว้ข้างต้น รุ่งขึ้นก็ต้องเดินทางจากเชียงรายไปสกลนคร ก่อนจากกันผู้ว่าราชการจังหวัด **พลตรีวิทย์ นิ่มนวล** ได้มาส่งที่สนามบิน ทั้งได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายทางภาคเหนือซึ่งไม่ได้มาจากต่างประเทศ ต้องอาศัยเวลาในการที่จะปราบปราม แม้กระทั่งการเข้าถึงชาวเขาก็ทำยากเพราะเราไม่สามารถที่จะให้เขาละทิ้งถิ่นฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณีมาเบิ่นคนไทยได้ บั๋ญหาที่หนักใจอีกอย่างก็คือการใช้ภาษาในการติดต่อซึ่งกันและกัน

หลังจากที่ผู้ว่าราชการจังหวัดพูดคุยกับเรานานพอสมควร ก็ต้องไปประชุมราชการ พวกเราก็นั่งรอเวลาที่จะขึ้นเครื่องบินทหารไปที่จังหวัดสกลนคร ช่วงพักเที่ยงก็มีอาหารห่อ ลืมบอกไปว่าอาหารที่จังหวัดเชียงรายอร่อยมาก ทุกคนชมไม่ใช่ผู้เขียนว่าเองนะ

เมื่อได้เวลาทุกคนพรักพร้อมก็ต้องซาโยนาระ จากเชียงรายมาถึงสกลนคร เมื่อเวลา ๑๕.๐๐ น. โดยมี **นายสอน สุทธิสาร** ผู้ว่าราชการจังหวัด และ **พลตรี ผล รอดโพธิทอง พอ.** (พิเศษ) **เอิบ แสงฤทธิ์** และเจ้าหน้าที่ของจังหวัดสกลนครให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ก่อนเปิดการแสดงในตอนกลางคืน กลุ่มนักข่าวหญิงได้ไปเยี่ยมศูนย์ฝึกอบรมฟื้นฟูจิตใจของผู้ก่อการร้ายที่กลับใจ โดยมีผู้อำนวยศูนย์ **พอ. บุญจง รัศมี** เป็นผู้เปิดเผยถึงความเป็นมาของศูนย์นี้ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐ ไร่ มีผู้มาอาศัยตั้งแต่ปี ๒๕๐๙–๒๕๑๕ ประมาณ ๑,๒๘๗ คน แต่ขณะนี้คงเหลือประมาณ ๖๓ คน ณ สถานที่นี้ เราได้พบกับผู้กลับใจในชั้นหัวหน้ามีนาย **คำแสน มระโยธา** เป็นหัวหน้าฝ่ายการเมือง ซึ่งสามารถรู้เข้าใจลัทธิ มารกซิสต์เมา

เซตุง ที่เขาไปเป็นผู้ก่อการร้าย เพราะต้องการให้ตัวเองและครอบครัวมีการกินดีอยู่ดีขึ้น **นายหวี ยาไทย** เป็นหัวหน้าฝึกอาวุธป่าที่กลับใจอีกคน ที่ได้ฝึกท่ารบต่าง ๆ ให้ชมอย่างแข็งขัน ซึ่งขณะนี้เขามีภรรยาและลูกน้อยแล้ว

สงครามที่เมืองไทยผจญอยู่กับคอมมิวนิสต์ขณะนี้ พอ. บุญจง รัศมี บอกว่ามันเป็นสงครามน้ำลาย ทุกคนที่กลับใจต่างหลงเชื่อในน้ำคำของฝ่ายตรงกันข้าม ที่เข้ามาพูดถึงความสุขสบาย ถ้าหากจะช่วยกันรบอเมริกาที่จะเข้ามายึดครองประเทศออกไปได้

พวกเราอยู่ที่ศูนย์ได้ไม่นานก็ต้องรีบไปที่พักอาบน้ำ และกลับมารับประทานอาหารในค่ายทหาร และไปปรากฏตัวร่วมการแสดงดังกล่าว ทั้งร้องเพลง รำอวยพร รำวง สนุกสนานอีกตามเคย (ไม่ได้ยอพวกเรานะ) ยิ่งคืนนี้ยิ่งสนุกเพราะคณะเราเมื่อคุ้นกันมากกว่าวันแรกก็มีนิทานปัญหาอะไรเอ่ยมาทายกันจนต้องหัวเราะกันตลอดเวลา ถ้าหากใครจะจดจำสารพัดปัญหานิทานสัปดนวันละนิดจิตแจ่มใส มาพิมพ์ขายก็ได้ค่าโอเลี้ยง ๕ ถ้วยอย่างสบาย ๆ (ปล, สนใจติดต่อได้ที่ศรีเผือก ศรีสุริยา – กุหลาบ ศรีไสล)

รุ่งขึ้นอีกวัน ๒๐ เมษายนเวลาประมาณ ๐๗ น. ต่างเดินทางไปอำเภอสว่างแดนดินโดยรถยนต์ แสดงที่อำเภอ ๙.๐๐–

๑๑.๐๐ น. เสร็จแล้วก็เดินทางกลับมาที่ อ. เมืองสกล รับประทานอาหาร เวลา ๑๓.๐๐ น. เดินทางไปบ้านนาคู จว. กาฬสินธุ์ โดยเฮลิคอปเตอร์ แสดงที่ร้อย ส. กิ่งอำเภอเขาวง ซึ่งเพิ่งมาตั้งเมื่อปี ๒๕๑๒ บริเวณที่นี้กันดารมากมีแต่ทราย และแดด

หน่วยรบที่เราได้พบมานี้ ต่างก็ผ่านสงครามเวียดนามมาแล้วทั้งสิ้น ขวัญและกำลังใจของเขาไม่ต้องพูดถึงพร้อมเสมอ หลังจากที่ได้แสดงความสนุกสนาน ร่วมกับทหาร ที่อำเภอเขาวงแล้ว คณะเราก็เดินทางกลับมาถึงกรุงเทพ เมื่อเวลา ๑๘.๓๐ น. โดยเครื่องบินเครื่องที่เราไป

วันจากกันมันช่างเงียบเหงาสิ้นดีในใจเรา พอจะคุ้นหน้าคุ้นตาทั้งอัธยาศัยใจคอก็มาจากกันแล้ว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคณะของเราคงจะมีโอกาสมาร่วมรายการเช่นนี้อีก

พวกเราเหล่าชุมนุม ต่างคุมใจรัก สมัครสมาน ล้วนมิตรจิตชื่นบาน สราญเริงอยู่ ทุกผู้ทุกนาม

อันความกลมเกลียว กันเป็นใจเดียว ประเสริฐศรี ทุกสิ่งประสงค์จงใจ จักเสร็จสมได้ด้วยสามัคคี ฯลฯ

จบรายการ นี้เป็นเพลงอำลา ของเราสำหรับพวกทหารก่อนจากและมันยังแว่วอยู่ในความทรงจำเสมอว่าทุกสิ่ง ที่สำเร็จลงได้ด้วยดีในการเดินทางครั้งนี้ก็ด้วยความสามัคคีนั่นเอง.

ย่ำไปกับกลุ่มนักข่าวหญิง

โดย *แก้วใจ ชุลีกร*

ใครรานใครรุกด้าวแดนไทย
ไทยรบจนสุดใจขาดดิ้น
เสียเนื้อเลือดหลั่งไหลยอมสละสิ้นแล
เสียชีพไปเสียสิ้นชื่อก้องเกียรติงาม

เช้าตรู่ของวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๕ กลุ่มนักข่าวหญิง นำโดย นางเสริมศรี เอกชัย รองประธานกลุ่มได้นำคณะนักข่าวหญิง นักแสดง นักร้อง พร้อมกับวงดนตรีคีตะวัฒน์ ซึ่งมีไพบูลย์ ลีสุวัฒน์ และสง่า อารัมภีร์ ร่วมเดินทางไปยังสนามบินดอนเมือง บน. ๖ ของกองทัพอากาศไทย ในการนี้ฝ่าย กอ. ปค. ได้มอบให้ นอ.ทม เนียมบุบปผา พ.ท. ยุทธนา รูปขจร รตท. วงศ์สะวัสม์ กายวิภาคบรรยาย พร้อมช่างภาพทีวี เป็นผู้ร่วมเดินทาง คณะทั้งหมดได้เดินทางออกจากสวนรื่นเวลา ๐๖.๐๐ น. แล้วรถขนส่งทหารบกได้มารับตามเส้นทางที่ ๒ โรงแรมแคปปิตอล เวลา ๐๖.๑๕ น. รับคณะกลุ่มนักแสดง รองนางงามนานาชาติ สุภัค

ลิขิตกุล เดินทางต่อไปยัง สนามบิน บน. ๖ หัวหน้ากลุ่มนาง สมศรี ตั้งตรงจิตร ได้เดินทางล่วงหน้าไปคอยที่เชียงรายก่อนแล้ว

ณ ที่นั้นได้มีนายทหารผู้ใหญ่แห่งกองทัพอากาศไทยคอยอยู่แล้ว ครั้นได้เวลา ๐๗.๑๐ น. ลุงแจ๋ว (สง่า อารัมภีร์) ได้มาถึง ทุก ๆ คนเซ็นชื่อก่อนขึ้นเครื่องบิน และฟังบรรยายจากเรืออากาศตรี อดิเรก ศาสตระรุจิต้นหน จากนั้นทุก ๆ คนต่างทะยอยขึ้นเครื่องบิน ซี ๑๒๓ แห่งกองทัพอากาศไทย ลักษณะเป็นเครื่องบินรบทาสีพลางตา

ถ้าจะไม่พูดถึงชื่อกัปตันที่พาพวกเราเดินทางไปครั้งนี้เห็นท่าจะไม่ดีแน่ ๆ เพราะเขาทั้ง ๒ เป็นเสมือนหัวใจของพวกเราทุก ๆ คน **ขวัญของเราจะดีหรือ** ไม่ **ชีวิตพวกเรา ๓๐ กว่าชีวิตฝากไว้กับเขาทั้ง ๒ นักบินที่ ๑ คือเสืออากาศของกองทัพอากาศ เรืออากาศเอก ถาปนีย์ ทับโพ** และ **นักบินที่ ๒ เรืออากาศโท สิริชัย บ้านใหม่** ทั้ง ๒ ได้พานกเหล็กและ ๓๐ กว่าชีวิต บินมุ่งสู่ภาคเหนือ ถ้าพูดถึงอากาศวันนั้น ปลอดโปร่งเป็นพิเศษ ผู้เขียนเองก็สดชื่นไม่มึนเมาเลย ทุก ๆ คนสนุกสนาน รองประธานของเรา เสริมศรี เอกชัย นั่งโจ้วงเล่นไพ่กับนักร้องเท่าที่จำได้ มีลินจง ดวงตา กุหลาบ และอีกหลายคน

บางคนก็นอนหลับโดยเฉพาะน้องเล็กของเรา **ธานินทร์ อินทรเทพ** หลับปุ๋ยเหมือนเด็ก ๆ ตลอดทาง ส่วนลุงแจ๋วเพลิดเพลินกับอาหารทิพย์

อาจจะเป็นเพราะอากาศร้อนหรืออย่างไรไม่ทราบ ทำให้ผู้เขียนอยากที่จะขึ้นไปสูดอากาศข้างบน และเพื่อชมทิวทัศน์ข้างล่างพื้นดินด้วย ครั้นได้รับเชิญจากนักบินผู้ใจดี เรืออากาศโทศิริชัย บ้านใหม่ จึงได้ขึ้นไปชมวิวข้างบน ถ้าจะพูดถึงความงามแล้ว เหลือที่จะบรรยาย มองลงมาเห็นทุ่งนาเท่าผืนผ้า เมื่อผ่านทิวเขาเขียวชอุ่ม อดคิดที่จะนึกมโนภาพไม่ได้ว่า การมีชีวิตอยู่บนฟ้า เห็นจะมีความสุขไม่เบา อากาศภายในห้องนักบินแม้จะหนาวเย็นบ้าง แต่ก็กำลังสบาย เมื่อได้ทดลองนั่งที่นั่งกัปตันแล้ว ก็มีความรู้สึกว่า น่าจะทดลองขับเครื่องบินดูบ้าง อย่าเพิ่งตกใจว่าผู้เขียนจะไปขับเครื่องบินเสียแล้ว ยังหรอกค่ะ ยังอยากอยู่ที่ภาคพื้นดินมากกว่า เรืออากาศเอก ถาปนีย์ ได้ชี้ให้ผู้เขียนชมทัศนียภาพข้างล่าง และจะบอกทุก ๆ จุดที่เขาทราบ น่ารักจังเลย !

ครั้นได้เวลา ๑๐.๐๐ น. นกเหล็ก ซี ๑๒๓ ได้ร่อนลงสู่สนามบินเชียงรายปรากฏว่าได้มีหลายคนเมา เพราะก่อนที่จะ

ลดระดับต่ำลง ผู้เขียนไม่ทราบว่าจะเป็นฝีมือของ เรืออากาศโท ศิริชัย หรือเรืออากาศเอก ถาปนีย์ กันแน่ที่ร่อนนกเหล็กเสียเอียงไปเอียงมา ผู้เขียนเองก็เมาเหมือนกัน

สนามบินเชียงราย รองท่านผู้ว่า นายสิทธิเดช นรัตถรักษา พอ. กำแหง ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา เสนาธิการกองทัพภาค ๓ ได้มาคอยรับที่สนามบิน ในตอนหนึ่งที่ท่านรองผู้ว่ากล่าวต้อนรับและกล่าวสดุดีว่า การที่ได้มาครั้งนี้เป็นการแสดงวีรกรรมของกลุ่มนักข่าวหญิง เพราะเป็นครั้งแรกที่กลุ่มนักข่าวหญิงได้เสียสละอย่างใหญ่หลวง หลังจากนั้นคณะของเรา ได้นั่งรถโดยสารเชียงราย–เชียงคำ มีหน่วยล่าสังหาร นั่งอยู่บนหลังคารถ ๖ คน ถือปืน เอ็ม ๑๖ กระชับตลอดเวลา จนคณะของเราถึงค่ายเม็งรายมหาราช กรมผสมที่ ๗ พวกเราได้รับประทานอาหารมื้อแรกที่ค่าย นับว่าอาหารไม่เลวทีเดียว จากนั้นก็เปิดการแสดงที่สนามหน้าค่ายกรมผสมที่ ๗ ด้วยรายการแรก "ร้องเพลงสดุดีมหาราชา" มีลินจง บุนนากรินทร์ ธานินทร์ อินทรเทพ ศรีไสล สุชาติวุฒิ กุหลาบ, ดวงตา ศรีเผือก ศรีสุริยาสง่า อารัมภีร์ สุภัค ลิขิตกุล และนักข่าวหญิงทุก ๆ คน หลังจากจบเพลง เป็นการแสดงรำอวยพร โดยผู้เขียน จบการรำ

อวยพร คุณ ๒ ศรี ได้สร้างความครึกครื้นให้กับทหาร ด้วยการแสดงตลก สลับด้วยการแสดงดนตรีของคีตะวัฒน์ และนักร้องรับเชิญทุก ๆ คน พวกเราใช้เวลาแสดงที่กรมผสม ประมาณ ๒ ชม. แล้วเดินทางต่อไปเชียงคำ ซึ่งระหว่างทางอันตรายมาก เรามีหน่วยล่าสังหารคุ้มกัน ทั้งบนหลังคารถ ในรถ และขับรถนำขบวนไปอีก ระยะทางห่างจากเชียงราย ๘๐ กม. ถึงเชียงคำรับประทานอาหาร แล้วเปิดการแสดง ที่เชียงคำการแสดงจัดว่าดีมาก เพราะเป็นเวลากลางคืน คณะนักข่าวหญิงได้ร่วมร้องเพลง รำวงกับทหารทุกคน พร้อมกับแจกของที่ได้รับบริจาคมาจากบริษัทสหพัฒนพิบูลย์ วิเศษนิยม โรงงานยาสูบ กับบริษัทผ้าเย็น

๑๙ เมย. รุ่งเช้าเดินทางจากเชียงคำถึงสนามบินเชียงราย เวลา ๑๐.๓๐ น. รับประทานอาหารเนื่องจากเหลือเวลามาก เพราะนักบินบอกว่า ทำเวลาจากเชียงรายถึงสกล ใช้เวลา ๒ ชม. เศษ เราจึงมีเวลาอยู่ที่สนามบินเชียงรายนาน หลังจากที่ได้คุยกันเป็นที่ครื้นเครงด้วยการเล่านิทานบ้าง ถามปัญหาต่าง ๆ บ้าง ก็ได้รับเกียรติจากรอง ผบ. ฐานบินเชียงราย เข้าเยี่ยมชมฐานบิน

เวลา ๑๒.๐๐ น. ทุก ๆ คนเตรียมขึ้นเครื่องบิน ซี ๑๒๓ เพื่อบินสู่สกลนคร นกเหล็กของเราได้พาคณะมุ่งสู่ภาคอีสานตามกำหนดเวลา ตลอดทางผู้เขียนได้ชมความงามของกว๊านพะเยา ผ่านจังหวัดพิษณุโลก หล่มสัก เพชรบูรณ์และถึงนาทีตื่นเต้นเมื่อนักบินของเราได้พานกเหล็กผ่านจุดยุทธศาสตร์ ภูหินล่องกล้า ซึ่งกัปตันของเรา เรืออากาศเอก ถาปนีย์ ได้อธิบายให้ผู้เขียนฟังโดยใช้วิธีเขียนให้ดูเมื่อบินไปถึงไหนแล้ว ขณะนั้นอากาศด้านที่นั่งนักบินหนาวเหลือเกินแต่เพราะอยากจะชมวิวสวย ๆ ก็ต้องทนความหนาว เราใช้เวลาบิน ๒ ชั่วโมงเศษถึงสนามบินสกลนคร เวลา ๑๔.๔๙ น. พอ. เอิบ แสงฤทธิ์ เสธ. กองทัพภาค ๒ สน. พร้อมผู้ว่านายสอน สุทธิสาร และเจ้าหน้าที่ได้มารับ หลังจากขึ้นรถสู่ที่พัก ระหว่างทางรถแล่น นกเหล็ก ซี ๑๒๓ ของเราได้บินวนเวียนแสดงท่าผาดโผนโฉบเฉี่ยวอยู่ ๒ รอบ ปรากฏว่าเป็นฝีมือของ เรืออากาศโท ศิริชัย ๑ รอบ และเรืออากาศเอก ถาปนีย์ ๑ รอบ ยังความฉงนสนเท่ห์เป็นอย่างมากว่ากัปตันทั้ง ๒ ลืมอะไรไว้ที่สนามบิน เชียงเครือ สกลนคร ปัญหานี้ คุณปรีชา กุลปรีชา บอกว่าเป็นการแสดงความรักของนักบิน เช่นเดียวกับช่างภาพถ้ารักใครก็ต้องถ่ายรูปผู้นั้น ศรีสุริยา พยายามแก้

ปัญหาว่า กัปตันทั้ง ๓ เกิดรักใครเข้าแล้ว ไม่มีใครแก้ตกหรือว่าจะเป็นรองนางามนานาชาติคนสวยของเรา ข้อนี้ผู้เขียนก็ไม่สามารถตอบได้ ท่านกัปตันทั้ง ๒ คงจะตอบได้กระมัง

ในเวลากลางคืนเปิดแสดงที่หน้า บก. พัน ร. ๓๐๑ การตกแต่งเวทีจัดว่าสวยและเหมาะสมมาก ได้ความว่าเป็นฝีมือของ รอ. สมพงษ์ อาจหาญ ที่ บก. สกลนคร เราได้พบสภาพทหารที่เจ็บป่วยมานั่งชมการแสดง การแสดงผ่านไปด้วยความสนุกสนาน เราจากกันด้วยรำวงและร้องเพลงโอลด์แลงค์ไซน์ ซึ่งทำให้การจากกันวันนี้ มีน้ำตาคลอเบ้าตาทหารบางคน ดูแล้วเศร้าเหลือเกิน การแสดงของเราได้ถูกวิทยุกระจายเสียงจาก กปร. และวิทยุกระจายเสียง ทภ. ส่วนหน้ากระจายข่าวและเรื่องให้ทหารที่ออกไปปฏิบัติการในป่าได้ฟังโดยทั่วถึงกัน

๒๐ เมษายน อันเป็นวันสุดท้ายที่คณะของเราต้องกลับ ตอนเช้าได้เดินทางไปโชว์ที่ค่ายอาสาสมัคร สว่างแดนดิน ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ น. ถึง ๑๑.๐๐ น. จากนั้นได้เดินทางกลับมาที่กองทัพภาค ๒ ส่วนหน้า รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว พล ต. ยงค์ รอดโพธิ์ทอง รองแม่ทัพภาค มอบของที่ระลึก เสร็จแล้วกลุ่มนักข่าวและนักแสดงทุก ๆ คน ขึ้นเฮลิคอปเตอร์

ของกองทัพอากาศจำนวน ๕ เครื่อง มุ่งสู่ค่ายกิ่ง อ. เขาวงจังหวัดกาฬสินธุ์ การไปแสดงที่เขาวงครั้งนี้เป็นครั้งแรก ที่คณะของเราได้บุกเข้าไปแสดงถึงในป่าซึ่งเต็มไปด้วยอันตรายมาก เรามีกัปตันมือดีของกองทัพอากาศไทยจำนวน ๑๐ ท่าน ซึ่งมาจากฐานบินอุดร และฐานบินกองทัพภาค ๒ ส่วนหน้าสกลนคร

กัปตันที่พาคณะของผู้เขียน นำสู่สนามบินเขาวง มีกัปตันที่ ๑ เรืออากาศเอก จุรินทร์ พักตรานนท์ และเรืออากาศโท วุฒินันท์ ดุลยลักษณ์ พร้อมพนักงานช่างวิทยุช่างเครื่อง พจอ. ไพรัตน์ พลศักดิ์ จอ. ธงชัย น้อยไม้ เครื่องได้ร่อนลงสู่สนามบิน กิ่งเขาวง เป็นลำแรก ที่นั่นเราได้พบเจ้าหน้าที่ของกองพัน ร. ๓๐๑ และรอง ผบ. พัน ร. ๓๐๑ รอ. สมพงษ์ อาจหาญ รอรับพวกเราอยู่

หลังจากที่ทุก ๆ คน ได้พักผ่อนเป็นที่พอใจแล้ว การแสดงได้เริ่มขึ้นด้วยการจี้เส้นของยอดดาวตลกเอก ศรี ๒ ศรี ระหว่างที่มีการแสดง กลุ่มนักข่าวหญิงได้ออกแจกของที่ได้นำมาให้แก่ทหารโดยทั่วถึง จำนวนของทหารหน่วยนี้ ผู้เขียนไม่สามารถขีดเขียนลงไปได้ เพราะขึ้นอยู่กับความปลอดภัยของเหล่าทหารหาญที่กองพัน ร. ๓๐๑ นี้ พวกเราได้สร้างความประทับใจให้ทหารทุก ๆ คน ด้วยการร่วมรื่นเริง ร้องเพลงรำวง และ

การแจกของ การไปครั้งนี้เป็นครั้งแรก เพราะระยะทางที่ไป เต็มไปด้วยอันตราย คณะของเราได้เดินทางออกจาก.ขาวง เวลา ประมาณ ๑๕.๓๐ น. เราจากทหารที่รักของเรามาด้วยน้ำตา ฮ. ได้พาคณะของเราจากมาแล้ว แต่หัวใจของเรา ซิ ยังระลึกถึงเพื่อนทหารหาญทุก ๆ ท่านไม่เสื่อมคลาย ท่านเสียสละอย่างใหญ่หลวง พวกเราทุก ๆ คนไม่เคยลืมท่านเลย แม้หลับหรือตื่น ภาพที่เราจากกันด้วยเพลง โอลด์แลงค์ไซน์ ทหารที่รักของพวกเรา บางคนยืนซึม น้ำตาไหล บางคนเศร้าจนผู้เขียนไม่สามารถมองภาพเหล่านั้นได้

ใครจะรู้บ้างว่าเขาเหล่านั้น หลังจากได้ชมการแสดงของพวกเราแล้วเขาจะต้องทำหน้าที่ของเขา ออกป่า กวาดล้างผู้ก่อการร้าย ซึ่งเป็นภัยของประเทศชาติต่อไป มีใครตอบได้บ้างว่า ชีวิตเขานั้นได้สูญเสียไปหรือเปล่า เขาจะเสียอะไรบ้างนอกจากร่างกาย แขน, ขา, ดวงตา เพื่อนทหารที่รักเอ๋ย ขอให้ท่านคิดว่า ในโลกนี้ไม่มีใครแล้วที่เสียสละเท่าท่าน จงภูมิใจเถิดว่า ท่านตายเพื่อผืนแผ่นดินไทย เลือดทุกหยดของท่านที่หลั่งลงสู่ปฐพี จะตราตรึงตลอดชั่วชีวิตของพี่น้องคนไทยทุก ๆ คน ท่านสละชีพแล้วเพื่อความเป็นเอกราชของชาติไทย.

เมื่อนักข่าวหญิง
ไปเยี่ยมผู้เสียสละเพื่อชาติ

โดย ---- จิรภา อ่อนเรือง

ระหว่างวันที่ ๑๘–๒๐ เมษายน ๒๕๑๕ นี้ กลุ่มนักข่าวหญิงอันมีสมศรี ตั้งตรงจิตร แห่งหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยเป็นหัวหน้า ได้ออกเดินทางไปเยี่ยมทหาร ตำรวจ และพลเรือน อาสาสมัครซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร มีจังหวัดเชียงราย สกลนครและกาฬสินธุ์ การเดินทางครั้งนี้ได้รับความเห็นชอบและความสะดวกต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหลายฝ่าย เริ่มตั้งแต่พลโทสาย-หยุด เกิดผล ผู้อำนวยการป้องกันและปราบปรามคอม-มิวนิสต์และกองทัพอากาศซึ่งได้ให้ความเอื้อเฟื้อเรื่องเครื่องบินพาหนะในการเดินทาง ตลอดจนผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่ทหารตำรวจและพลเรือน ซึ่งกลุ่มนักข่าวหญิงรู้สึกซาบซึ้งในความเอื้อเฟื้อและการต้อนรับอย่างดีที่ได้รับทุกแห่งเป็นอย่างยิ่ง

การเดินทางครั้งนี้กลุ่มนักข่าวหญิงได้มีนักดนตรี นักร้อง นักแสดงและรองนางงามนานาชาติ ซึ่งมีจิตใจเสียสละประสงค์จะไปแสดงเพื่อเป็นการกล่อมขวัญผู้กล้าหาญของชาติร่วมเดินทางไปด้วยหลายคน

นักข่าวหญิงที่เดินทางไปครั้งนี้ ล้วนแต่เป็นนักข่าวประจำการจากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวสารบางแห่ง นอกจากหัวหน้ากลุ่ม มีเสริมศรี เอกชัย แห่งเดลินิวส์ ซึ่งทำหน้าที่รองประธาน อนงค์ เมษประสาทแห่งชาวไทย ทำหน้าที่จัดรายการและโฆษก ดวงสมร วิจิตรเลขการ แห่งสำนักข่าวสารอเมริกันกรุงเทพฯ ผู้จัดเอกสารและเทปเพลง แก้วใจ ชุลีกรแห่งไทยเดลี่ ฝ่ายประสานงานและบันเทิง จิรภา อ่อนเรืองแห่งประชาธิปไตย คณิต จันทิมาธร แห่งชาวไทย สุดา พูลเจริญจากกองข่าวกรมประชาสัมพันธ์ และหนังสือพิมพ์ตงฮั้ว สายใจ เรืองวงศ์โรจน์ จากกองข่าวกรมประชาสัมพันธ์และหนังสือพิมพ์ศิรินคร จินดา พงศ์เจริญแห่งไทยรัฐ เพ็ญศรี ธรรมรัฐ แห่งพิมพ์ไทย ลัดดา จุณณภาค แห่งทีวี. กองทัพบก และ เทวีกร ตัณฑสุทธิ์ แห่ง บก.ปค. กับช่างภาพอีก ๒ คน ได้แก่ปรีชา กุลปรีชา และอีก คนหนึ่งคือช่างภาพ บก.ปค. ส่วน

นักดนตรีและนักร้อง มีสง่า อารัมภีร์ (ลุงแจ๋ว) ไพบูลย์ ลีสุวัฒน์ หัวหน้าวงดนตรีคีตะวัฒน์และคณะได้แก่ ประดิษฐ์ กล้าศึก สุพจน์ สำเภา น้อย วิศาล ส่วนนักร้องมีศรีไสล สุชาติวุฒิ กุหลาบ กฐินะสมิต ธานินทร์ อินทรเทพ ดวงตา ชื่นประโยชน์ ลินจง บุนนากรินทร์ และดาวตลกมีชื่อในปัจจุบัน ๒ คนคือ "ศรีสุริยา" กับ "ศรีเผือก" สำหรับรองนางงามนานาชาตินั้นถึงไม่บอกก็คงเดากันได้ เพราะมีอยู่คนเดียวคือ สุภัค ลิขิตกุล ซึ่งมีคุณแม่ไปเป็นเพื่อนด้วย

ก่อนออกเดินทาง ๑ วัน คือในวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ท. ยุทธนา รูปขจร หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ บก. ปค. ซึ่งจะเป็นผู้เดินทางไปกับพวกเราด้วยในฐานะผู้อำนวยความสะดวก ได้นัดให้พวกเราไปพบ ณ ที่ทำการ บก. ปค. สวนรื่นฤดี เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ เวลา ๑๐.๐๐ น. แต่พอไปถึงเข้าจริง ๆ ผู้ที่เป็นผู้ปราศัยกับเราได้แก่พลโทสายหยุด เกิดผล ผู้อำนวยการ บก. ปค. ซึ่งท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการให้พวกเราเดินทางไปในครั้งนี้ว่า นอกจากมุ่งหมายให้ไปเยี่ยมเพื่อให้ความสนุกสนานบันเทิงแก่ทหาร ตำรวจและพลเรือนอาสาสมัครที่ปฏิบัติราชการอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ซึ่งไม่ค่อย

จะมีผู้เดินทางไปถึงอันเป็นวัตถุประสงค์อันแท้จริงของพวกเราแล้ว ต้องการจะให้เราได้พบกับผู้ที่กลับใจตามโครงการการุณยเทพอีกด้วย ต่อมาเราได้รับทราบกำหนดการเดินทางจาก พ.ท. ยุทธนา รูปขจรว่า เครื่องบินของกองทัพอากาศที่จะนำเราไปเชียงรายจะขึ้นจากสนามเวลา ๗ โมงตรง ดังนั้นทุกคนจะต้องไปพร้อมกันที่สำนักงาน บก. ปค. ก่อน ๖ โมงเช้า เพราะรถที่จะบรรทุกพวกเราไปสนามบินจะออกจากที่นั่นเวลา ๖ โมงตรง แต่มีข้อแม้ว่า ผู้ที่ไม่สะดวกในการเดินทางไปสวนรื่นฤดี จะไปคอยอยู่ที่หน้าโรงแรมแคปปิตอลซึ่งเป็นทางผ่านก็ได้

ฤกษ์เดินทางในตอนเช้าวันที่ ๑๘ เมษายน นับว่าเป็นฤกษ์เย็น เพราะมีฝนตกมาพอสมควรเมื่อเวลาตี ๕ เศษ แต่ก็หายสนิทเมื่อพวกเราขึ้นรถโดยสารทหารบกเพื่อออกเดินทางไปยังสนามบินทหารที่ดอนเมือง เจ้าหน้าที่จาก บก. ปค. ที่เดินทางไปกับเรา นอกจาก พ.ท. ยุทธนา รูปขจร ยังมีนาวาอากาศเอก ทม เนียมบุปผา และ ร.ต.ท.วงศ์วัติกายวิภาคบรรยายด้วย รวมเป็น ๓ คนด้วยกัน

การเดินทางของคนหมู่มาก อาจมีคลาดเคลื่อนไม่ตรงเวลาบ้าง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด ของกลุ่มพวกเราก็เหมือนกัน

เช้าวันนั้นกว่าจะมีการเซ็นชื่อเป็นหลักฐานหรือนัยหนึ่งเพื่อเป็นการรับรองว่า ถ้าเกิดอุบัติเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นในการเดินทางด้วยเครื่องบินทหารแล้วไม่รับรองตามธรรมเนียม และหาอะไรรับประทานพอหอมปากหอมคอ สำหรับมื้อเช้าในห้องอาหารของที่นั้นก็ตกเข้าไป ๗ โมงกว่า และหลังจากได้รับคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องบินว่า จะใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่งและจะบินเหนือพื้นดินประมาณ ๖๕๐๐ ฟิตแล้วพวกเราทุกคนก็พากันไปขึ้นเครื่องบิน อันมีเจ้าหน้าที่ประจำเครื่อง ๗ คน คือ ร.อ. ถาปนีย์ ทับโพธิ์ นักบินที่ ๑ ร.ท. ศิริชัย บ้านใหม่นักบินที่ ๒ ร.ท. อดิเรก ศาสตระรุจิ ต้นหน พ.อ.อ. ชัยรัตน์ อรัณยกานนท์ จ.อ.โสภณ รัตนรักษ์มงคล พ.อ.อ. เชาว์ อุดมวิเชียร และจ่าเอกสมบูรณ์ สุทรัพย์

เครื่องบินแบบซี ๑๒๓ เลขที่ ๕๕๒ ของกองทัพอากาศ ออกเดินทางเมื่อเวลา ๗.๓๐ น. พอบินไปได้ประมาณชั่วโมงเศษ ก็ถึงจังหวัดพิษณุโลก ทำการสักการะและรำลึกถึงพระพุทธคุณของสมเด็จพระพุทธชินราช พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองพิษณุโลกจากเครื่องบินนั่นเอง และพอเวลา ๑๐ โมงตรงก็ลงสู่สนามบินเชียงราย

ที่สนามบินตอนนั้นรู้สึกว่าเงียบมากสมกับเป็นเมืองชายแดน มีแต่พนักงานขายเครื่องดื่มประจำสนามบิน พอลงจากเครื่องบินได้ แห่งแรกที่ทุกคนถามหาก็คือห้องน้ำ โชคไม่ดีหน่อยสำหรับพวกผู้หญิงเราที่ห้องน้ำของบริษัทเดินอากาศไทย ๓ ห้อง ชำรุดเสีย ๒ ห้องเหลือห้องเดียว ต้องเข้าคิวกันยาวเหยียดนักร้องบางคนโอ้กอ้ากลงจากเครื่องบินมาปล่อยกันที่ห้องน้ำนี้ ได้ความว่าก่อนมาอดนอนกันมาหลายคืน ทำให้ท้องไส้ไม่ดี พาลเมาเครื่องบินกันไปเลย

ออกจากห้องน้ำ มานั่งพักในห้องพักผู้โดยสาร ใครใคร่ดื่มอะไรก็ดื่มไป ใครใคร่คุยก็คุยกันไป รู้สึกว่าตอนนี้ค่อยมีผู้คนทะยอยกันมาบ้างแล้ว ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ทางด้านประชาชนก็มามุงดูสุภัคกันบ้างแล้ว เธอก็ดีใจหายลุกขึ้นไปทักทายปราศรัยด้วย

พอเวลา ๑๐ โมงครึ่งเศษรองผู้ว่าราชการคือคุณสิทธิเดชนรัตถรักษาก็ไปถึงพร้อมกับพวงมาลัยเต็มขัน สำหรับคล้องให้พวกเรา ได้ความว่า การที่เราเจอสนามบินเงียบไม่มีใครไปต้อนรับเลย ก็เพราะเครื่องบินของเราไปถึงที่นั่นก่อนเวลานั้นเอง เป็นอันว่า ทุกคนต้องย้อนไปที่ลานบินเพื่อทำพิธีต้อนรับ

กัน แต่ก็ไม่ลำบากอะไร เพราะเดินจากห้องพักเพียง ๒–๓ ก้าวก็ถึงลานบิน

พิธีต้อนรับเริ่มด้วยรองผู้ว่า ฯ สิทธิเดช มอบพวงมาลัยให้พวกเราทุกคน เริ่มด้วยเสริมศรี เอกชัย ซึ่งทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มแทนสมศรี ตั้งตรงจิตร ซึ่งต้องเดินทางไปกับกลุ่มนักข่าววังปารุสกวันเพื่อเยี่ยมเยียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เชียงใหม่ และกำหนดจะมาสมทบกับพวกเราโดยเครื่องบินของบริษัทเดินอากาศไทยประมาณ ๑๑ โมงวันนี้ หลังจากทุกคนรับพวงมาลัยซึ่งมีผ้าเช็ดหน้าผืนใหญ่ผูกแทนริบบิ้นแล้วรองผู้ว่าการจังหวัดเชียงรายได้กล่าวต้อนรับ มีใจความว่า

รู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูงในการที่พวกเราทั้งหลายซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีอาชีพภาระหน้าที่ที่จะต้องทำทั้งเพื่อส่วนตัวและส่วนรวม ได้เสียสละเวลาและทรัพย์สินเงินทองมาในครั้งนี้เพื่อกล่อมขวัญทหารหาญและผู้ปฏิบัติภารกิจเพื่อชาติ วีรกรรมของพวกนักข่าว และนักแสดงทั้งหลายจะเป็นตัวอย่างอันดีของคนไทยที่จะต้องแสดงออกซึ่งความรักชาติอย่างหนึ่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้ยกหลักการขึ้นมากล่าวว่า คนไทยเราไม่ว่าจะเป็นลูกเล็กเด็กแดงหรือมียศฐาบรรดาศักดิ์อย่างใดก็มีหน้า

ที่ในการป้องกันประเทศชาติเช่นกัน ผู้ที่ได้มาเยี่ยมเยียนทหารหาญในครั้งนี้นับว่าได้ปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ ในนามของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย จึงขอปรบมือให้เป็นเกียรติ จากนั้นก็มีการปรบมือให้พวกเรากันกราวใหญ่

ในตอนท้ายได้ขอเชิญพระวิญญาณของพ่อขุนเม็งรายมหาราชคุ้มครองให้คณะของเราเดินทางไปปฏิบัติการเพื่อประเทศชาติโดยปลอดภัยสมเป้าหมายทุกประการ

การที่รองผู้ว่าราชการฯ มารับพวกเราก็เพราะ พลตรีวิทย์ นิ่มนวล ผู้ว่าราชการจังหวัดไปราชการที่นครหลวงกรุงเทพธนบุรี แต่กะว่าจะกลับมาทันพวกเราออกเดินทางจากจังหวัดเชียงราย นัยว่าจะกลับถึงเชียงรายประมาณเที่ยงวันที่ ๑๘ เมษายน.

จบคำปราศรัยของรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายพันเอกพิเศษกำแหง ปาลวงศ์ ณ อยุธยา เสนาธิการกองพลซึ่งมารับพวกเราแทนพลโทสำราญ แพทยกุล แม่ทัพภาค ๓ ผู้ติดราชการที่หล่มสัก ไม่สามารถมาต้อนรับด้วยตนเองได้ เสธฯ

กำแหงกล่าวขอบคุณในนามของคณะทหารและปวารณา ตัวจะแสดงร่วมกับพวกเราด้วย ซึ่งเมื่อถึงเชียงคำปรากฏว่าท่านได้ปฏิบัติตามคำพูดของท่านจริง ๆ

เสร็จพิธีต้อนรับ พวกเราพากันขึ้นรถคันใหญ่ซึ่งปลัดทินอริเดช ปลัดพัฒนาเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้ตลอดเวลาเพื่อเข้าไปยังค่ายเม็งรายมหาราชซึ่งอยู่ห่างจากสนามบิน ๔ กิโลเมตร ได้มีโอกาสชมเมืองเพียงเล็กน้อย รู้สึกว่าถนนหนทางของเขาสะอาดสอ้านพอใช้ ผู้คนก็แต่งตัวเรียบร้อยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เชียงรายมีเนื้อที่ ๑๘,๘๐๙ ตารางกิโลเมตร มีพลเมืองสำรวจเมื่อไม่นานมานี้ ๑,๑๐,๐๘๙๕ คน มีอำเภอ ๑๕ อำเภอและ ๒ กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงคำ อำเภอจุน อำเภอเทิง อำเภอปง กิ่งอำเภอเชียงม่วน อำเภอพาน กิ่งอำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อาชีพของประชาชนได้แก่การทำเหมืองแร่มีพลวง ดีบุก ทองคำ ทองแดง แมงกานิส อิลเมไนท์ เซอร์คอน ไมนาไซท์และทำการ

เกษตร ผ่านจวนของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งตั้งอยู่ไม่ห่างจากถนนใหญ่เท่าใดนัก อดนึกถึงคุณประหยัด สมานมิตร อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเสียชีวิตเพราะผู้ก่อการร้ายเสียมิได้ คนดีๆ เช่นนั้นไม่น่าจะอายุสั้นเลย

คณะของเราไปถึงค่ายเม็งรายมหาราชเมื่อเวลา ๑๑ น.เศษ เขาจัดโต๊ะหมู่ไว้ให้เลือกนั่งกันตามชอบใจ สุดแต่ใครสมัครจะนั่งกับใครเราเลือกได้โต๊ะหนึ่งใกล้ชายคา มองเห็นทิวทัศน์ข้างหน้าได้ถนัด และไม่ห่างจากโต๊ะอาหารกลางวันเท่าใดนัก พอนั่งลง นักเรียนโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดน่าตาน่าเอ็นดู ก็นำเครื่องดื่มและเครื่องขบเคี้ยวมาให้ทันที มีถั่วลิสงคั่วหมูยอและมันทอดเป็นต้น แต่ละอย่างล้วนอร่อย ๆ ชาวกรุงทำอะไรไม่ได้ทั้งนั้น เสร็จจากเครื่องดื่มและเครื่องขบเคี้ยว ก็ลงมือรับประทานอาหารกลางวันกันทันที เพื่อให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามหมายกำหนดการ อาหารก็เช่นกัน อร่อยอย่าบอกใคร ที่จำได้แม่นก็คือแกงเผ็ด เป็ดย่าง และเนื้อเค็มทอด เพราะรับประทาน

แค่ ๒ อย่างนี้กับข้าวหอมอันลือชื่อจากอำเภอแม่จัน ปิดราย
การด้วยผลไม้มี ส้ม กล้วยหอมและองุ่น พอถึงรายการผลไม้
สมศรี ตั้งตรงจิตร หัวหน้ากลุ่มของเราก็ไปถึงทันที ได้ความ
ว่าทางจังหวัดจัดรถไว้บริการคันหนึ่งและที่ไปช้าไปหน่อยก็
เพราะเครื่องบินช้า กะว่าจะไปถึงเชียงราย ๑๑ โมง กลับไป
ถึงเอา ๑๑ โมง ๔๕ แต่ถึงกระนั้นก็ไม่เป็นไร เพราะนับว่า
ไปทันเวลา เสร็จรายการอาหารพวกเราที่จะต้องแต่งตัวแสดงก็
เข้าห้องแต่งตัวที่ ไม่ต้องแต่งมาก ก็เข้าห้องน้ำห้องท่าแต่งผม
แต่งหน้านิดหน่อยเพื่อให้เป็นที่ชื่นตาชื่นใจแก่ผู้ชม ให้สมกับที่
มากล่อมขวัญทหาร ใครไม่ทราบชี้ให้ดูว่าเราจะต้องไปแสดงที่
เวทีที่จัดไว้ข้างล่าง (ที่เรานั่งรับประทานอาหารเป็นเนินสูง)
ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นที่พักของทหาร เขาชี้ให้ดูหลังคาที่พักหลัง
หนึ่งแล้วบอกว่า ถูกอิทธิพลฝนลูกเห็บเสียพรุนไปหมดเมื่อ
เร็ว ๆ นี้ แต่ให้ข้อสังเกตว่ากระเบื้องที่พรุนเป็นกระเบื้องใหม่
ไม่ใช่กระเบื้องเก่า แปลกเหมือนกัน แสดงว่าของทำใหม่สู้

ของเก่าไม่ได้

ล้างหน้าแต่งตัวเสร็จขึ้นรถบัสตรงไปที่เวทีแสดง ซึ่งเขาทำไว้อย่างง่าย ๆ ปรากฏว่าคนดูมารออยู่แล้ว ไม่ใช่แต่ทหารเท่านั้น มีลูกเล็กเด็กแดงและผู้หญิงรวมอยู่ด้วย ได้ความว่าเป็นครอบครัวทหารบ้าง ชาวบ้านบ้าง ทหารจำนวนน้อยกว่าที่คาดไว้ ได้ความว่าออกไปปฏิบัติการเสียมาก ในตอนนี้คุณชลิดา ภริยาของผู้ว่าราชการจังหวัดก็มาร่วมด้วย

คุณสมศรี ตั้งตรงจิตร หัวหน้ากลุ่มกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการมาเยี่ยมของพวกเราในคราวนี้ ระหว่างนั้น เพื่อไม่ให้เสียเวลา สุภัค ลิขิตกุล และสมาชิกนักข่าวหญิงก็แจกของขวัญแก่บรรดาทหารไปพร้อมกัน แล้วจึงเริ่มเพลงเปิดรายการซึ่งเราเลือกเอาเพลง "สดุดีมหาราชา" ทุกครั้งไป เพลงนี้พวกเราทุกคนทั้งนักร้องนักข่าวร้องร่วมกัน ต่อมาจึงเริ่มรายการกล่อมขวัญนักร้องและดาวตลกทั้งสองคือศรีเผือกศรีสุริยา ซึ่งทั้งสองคนนี้เรียกร้องผู้ชมมาก สลับด้วยรำความฝันอันสูงสุดของ แก้วใจ ชุลีกร และนักร้องอื่น ๆ รวมทั้งสุภัคด้วย การแสดงนั้นทั้ง ๆ ที่เราเห็นใจทหาร แต่ก็ต้องระวังเวลามาก เพราะจะต้องเดินทางต่อไปยังอำเภอเชียงคำ ซึ่งห่างจากอำเภอเมือง

ประมาณ ๒-๓ ชั่วโมงอีก คุณยุทธนาเป็นผู้คอยเตือนเราเรื่องเวลา ดังนั้นพอบ่าย ๒ โมงครึ่ง เราก็ปิดท้ายรายการด้วยเพลงหมู่ "พวกเราเหล่ามาชุมนุม" หรือโอลด์แลงซาย

เนื่องจากการเดินทางไปอำเภอเชียงคำจะต้องผ่านเทือกเขาและป่าทึบ อาจมีอันตรายได้ทางการทหารจึงเตรียมป้องกันเราอย่างแข็งแรงมีรถจิ๊ปทหารนำหน้า มีทหารพร้อมด้วยปืนอยู่ประจำในรถและบนหลังคา ระหว่างทางก็มีทหารไปคอยระวังรักษาความปลอดภัย หรือเรียกว่าไปเคลียร์ทางให้พวกเรารู้สึกอบอุ่นใจมาก ร้องเพลงรื่นเริงกันไปตลอดทาง ทั้งนักข่าวและนักร้อง ต่างสนุกสนานเข้ากันไปได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งเวลา ๑๗.๓๐ น. จึงไปถึงอำเภอเชียงคำ เขาพาตรงไปยังโรงแรมซึ่งจัดไว้เป็นที่พักของพวกเรา ชื่อโรงแรมมิตรประชานัยว่าเป็นโรงแรมดีที่สุดในอำเภอนี้ เป็นโรงแรม ๒ ชั้นห้องส่วนใหญ่เป็นห้องคู่ มีเตียงใหญ่สำหรับนอน ๒ คน ติดราคาค่าที่พักไว้ในห้อง ใครเห็นสดุ้งทุกคน ไม่ใช่สดุ้งเพราะแพงแต่เพราะตรงกันข้าม คือราคาห้องละ ๒๐ บาทต่อ ๑ คืน เรานอนห้องละ ๒ คน ก็เสียคนละ ๑๐ บาท เสียอย่างเดียวต้องเข้าคิวกันเข้าห้องน้ำห้องส้วม ถ้าใครเกิดท้องเสียขึ้นกลางดึกก็

เห็นจะลำบากหน่อย เพราะตกตอนกลางคืนพอกะว่าเราเข้านอนกันหมดแล้ว เขาก็ปิดประตูทางไปห้องน้ำห้องส้วมทันที อ้างว่ากันคนข้างนอกนำรถยนต์เข้ามาจอด

เสร็จจากการอาบน้ำอาบท่า บางคนออกไปเดินเล่นที่ตลาด แล้วพากันออกไปรับประทานอาหารซึ่งทางการจัดเลี้ยงที่ร้านอาหารศาลาสันติราษฎร์ อยู่ตรงกันข้ามกับสถานีตำรวจ และข้างหลังติดกับตลาดสด ณ ที่นี้เราได้พบกับ พ.ต. ชอบ มงคลรัตน์ นายอำเภอเชียงคำ ซึ่งเป็นชาวสงขลา คุยกันไปคุยกันมาเลยได้ทราบว่าในบรรดานักร้องและนักแสดงที่มานั้น เป็นชาวปักษ์ใต้ถึง ๒ คน คือศรีเผือกและลินจง บุนนากรินทร์ ศรีเผือก ซึ่งมีชื่อจริงเหมือนผู้หญิงว่า วราภรณ์ เวชประสิทธิ์ เป็นชาวภูเก็ต และลินจงเป็นชาวสงขลา เราได้เรียนถามนายอำเภอเชียงคำถึงสถานการณ์เกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายในอำเภอนี้ และความเป็นอยู่โดยทั่ว ๆ ไป ได้รับคำบอกเล่าว่า ผู้ก่อการร้ายส่วนใหญ่ในอำเภอนี้อาศัยอยู่ในป่าเขา ห่างจากตัวอำเภอมาก และเป็นพวกชาวเขา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ ภายในตัวอำเภอเองปกติไม่มีอะไร แม้โจรผู้ร้ายก็แทบว่าจะไม่มี ยิ่งคดีอุกฉกรรจ์แล้วหายาก

รับประทานอาหารเสร็จเรารีบพากันไปขึ้นรถซึ่งจอดอยู่หน้าสถานีตำรวจไปยังกรมผสมที่ ๗ ส่วนหน้า อันเป็นสถานที่แสดง ระหว่างทางพบชาวบ้านกำลังเดินเข้าไปชมการแสดงกันมากมายทำให้อดคิดไม่ได้ว่า หากมีการเก็บเงินกันแล้วเพียงคนละ ๑ บาท ก็จะได้เงินบำรุงสวัสดิการทหารไม่น้อยทีเดียว เพราะเท่าที่สังเกตคนดูในวันนั้นไม่นับทหาร มีจำนวนหลายพันคนทีเดียว

ที่กรมผสมที่ ๗ ส่วนหน้านี้ นอกจากเสธฯ กำแหง ซึ่งไปคอยอำนวยความสะดวกให้เราอยู่ตลอดเวลา เราได้พบ พ.อ. ประดิษฐ์ พันธาภา ผู้บังคับการกรมผสมที่ ๗ ส่วนหน้า พันโท อำนวย ชูเกษ และพันตรีสาทิตย์ รุ่งสุวรรณ เสนาธิการกรมผสมที่ ๗ ทุกคนได้ต้อนรับพวกเราอย่างดียิ่ง

รายการของเราเริ่มเวลา ๑๙.๔๐ น. โดยคุณสมศรี ตั้งตรงจิตร หัวหน้ากลุ่มขึ้นไปปราศัยแจ้งให้ทราบถึงความห่วงใยของพวกเราซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนชาวไทย ต่อเหล่าทหารหาญและอาสาสมัครซึ่งกำลังปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติอยู่ในขณะนี้ แล้วมอบของขวัญที่จัดหามาเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งได้รับความกรุณาจากบริษัทห้างร้านบางแห่งแก่บรรดาทหาร

หาญโดยพันเอกประดิษฐ์ พันธาภา เป็นผู้รับมอบ และเรา
เองก็ได้รับของตอบแทนน้ำใจทุกคนด้วย เปิดดูภายหลัง
ปรากฏว่าเป็นผ้าขนหนูคนละผืน

คืนนั้นนอกจากการแสดงของนักร้องนักดนตรีและพวกเรา
เราได้เชิญเหล่าทหารหาญขึ้นมาร่วมร้องเพลงและรำวงกับพวก
เราด้วย รู้สึกว่าเขาสนุกสนานกันมาก นอกจากนั้นสุภัค ลิขิตกุล
ยังได้ลงไปแจกของและปราศัยกับพวกทหารที่ชมการแสดงด้วย
เสธากำแหงนั้นนอกจากทำหน้าที่ตกรางวัลทหารที่ขึ้นไปร้องเพลง
ด้วยเงินสดใบแดง ๆ แล้ว ยังขึ้นไปร้องเพลงคู่กับแก้วใจอีก
ด้วย รายการคืนนั้นเลิกประมาณ ๔ ทุ่มเศษ ทั้ง ๆ ที่ผู้ชมยัง
ไม่อยากให้เลิก บอกว่าคอยกันมานานตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม
ว่าจะมา ๆ ก็ไม่เห็นมา จะให้แสดงจนถึงสว่างให้ได้ แต่พวก
เราทนไม่ไหว ถึงอย่างไรก็ต้องขอพักผ่อนกันสักหน่อยเพราะ
สบักสบอมจากการเดินทางมาเกือบทั้งวัน พรุ่งนี้ก็จะต้องไป
แสดงที่จังหวัดสกลนครและกาฬสินธุ์อีก เลิกแสดงเขามีข้าวต้ม
ให้รับประทาน เพิ่งมองเห็นเวทีการแสดงว่าใช้รถบรรทุกสอง
คันต่อกัน.

รุ่งขึ้นเช้า ผู้เขียนตื่นก่อนตีห้า เห็นจะเป็นเพราะห่วง

เรื่องห้องน้ำมีอยู่ห้องเดียว แต่คนมาพักตั้ง ๓๐ กว่า แต่ถึงจะตื่นเช้าเท่าใดก็เข้าไม่ได้ เพราะปรากฏว่า มีคนใส่กุญแจประตูทางออกไปห้องน้ำเลยเดินออกไปเรียกคนเฝ้า ซึ่งนอนอยู่ไม่ห่างจากห้องของเราเท่าใดนัก แต่เรียกเท่าใดก็ไม่ตื่น เดินไปเดินมาตั้งครึ่งชั่วโมงก็ไม่ยอมตื่น บังเอิญเดินผ่านห้องคุณคณิตและคุณเทวีกรได้ยินเสียงไอ เข้าใจว่ามีคนตื่นจึงเคาะประตูเรียกคณิตมาช่วยเรียกคนเฝ้าประตู กว่าจะให้มาไขกุญแจให้ได้ก็ตีห้ากว่าเข้าไปแล้ว เคราะห์ดีที่ท้องไม่เสีย มิฉะนั้นมีหวังได้ปล่อยกันที่ระเบียงห้องเป็นแน่ สอบถามว่าทำไมจึงต้องใส่กุญแจอย่างนั้น เขาตอบว่ากลัวคนนอกจะนำรถมอเตอร์ไซค์มาจอก เป็นอันว่าได้เข้าห้องน้ำห้องท่าอาบน้ำแต่งตัว เก็บเข้าของลงกระเป๋าเพื่อเดินทางต่อไปเสร็จตั้งแต่ยังไม่ ๖ โมง พอดีเพื่อนห้องถัดไปคือสุดาและสายใจตื่นและแต่งตัวเสร็จแล้วเหมือนกัน รวมทั้งคณิตด้วยจึงตกลงชวนกันไปเดินเล่นข้างนอก และดื่มกาแฟโอวัลตินไข่ลวกกันคนละแก้ว แล้วไปเดินชมตลาดสดซึ่งความจริงอยู่ข้างร้านสันติราษฎร์ที่เราไปรับประทานอาหารค่ำเมื่อคืนนั้นเอง มีของสด ผักสดขายมาก ทั้งผัก ปลา หมู เนื้อ รู้สึกว่าบ้านเมืองเขาอุดมสมบูรณ์เมืองหนึ่ง คณิตซื้อหมาก

แห้งร้อยเป็นพวงไปฝากคุณแม่ สุดาเห็นผักกูดบ่นเสียดายว่าวันนี้ซื้อไปไม่ได้เพราะยังไม่กลับกรุงเทพ ฯ

เวลาใกล้ ๗ นาฬิกา เขานัดว่าจะมารับไปกินอาหารเช้ารีบกลับไปโรงแรม พบคุณสมศรี กำลังชำระค่าโรงแรมอยู่พอดีตกลงว่าพวกเรานักข่าวออกค่าที่พักกันเอง แต่สำหรับนักร้องนักแสดงคุณสมศรีจะออกให้เพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจดีของเขาเมื่อไปถึง คุณสมศรีให้เขาขนของขึ้นรถหมดแล้ว

ออกจากโรงแรมไปรับประทานอาหารเช้าที่ที่เก่าคือศาลาสันติราษฎร์ แล้วออกเดินทางไปเยี่ยมทหารที่เจ็บป่วยที่โรงพยาบาลเชียงคำ ซึ่งมีอยู่ ๑๐ กว่าคน รู้สึกว่าเขาปลาบปลื้มมากที่พวกเราไปเยี่ยม แต่ละคนมีน้ำตาคลอหน่วย โดยเฉพาะตอนที่ผู้เขียนได้อัญเชิญพระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถขอให้ปกปั๊กรักษาเขาให้หายจากป่วยไข้เขามีน้ำตาคลอ และยกมือขึ้นไหว้รับ ทหารเหล่านี้เป็นพวกที่มีอาการหนักมากไม่นัก ที่หนักมาถูกส่งตัวไปรักษาที่นครหลวงกรุงเทพธนบุรี

เวลา ๘ โมงเศษ เราออกจากอำเภอเชียงคำเพื่อไปสนามบินเชียงราย มีทหารเหล่าอารักขาตามไปส่งด้วย ก่อน

พันโทยุทธนา รูปขจร หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ ก.อ.ป.ค. กำลังครวญเพลงให้ทหารฟังที่ค่ายกิ่งอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธ์ จนหัวหน้าวงไพบูลย์ ลีสุวัฒน์ ชมเปาะว่า ไม่แพ้นักร้องอาชีพ.

ออกรถเขาขอถ่ายรูปเป็นที่ระลึก

เวลา ๑๑ โมง ถึงสนามบินเชียงราย พบพลตรีวิทย์ นิ่มนวล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายซึ่งติดราชการเมื่อวันที่เราไปถึงคอยรับอยู่ พวกเราได้ถือโอกาสสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนอุปสรรคสำคัญในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในจังหวัดเชียงราย ท่านผู้ว่าราชการกล่าวว่า สถานการณ์ไม่รุนแรงนัก แต่อุปสรรคสำคัญในการปราบปรามคือ การที่จังหวัดเชียงรายไม่มีเส้นปักปันอาณาเขตแน่นอนเหมือนจังหวัดอื่น ๆ ทำให้คอมมิวนิสต์นอกประเทศสามารถลักลอบส่งอาวุธเข้ามาในประเทศไทยได้ง่าย นอกจากนั้นผู้ก่อการร้ายส่วนใหญ่เป็นชาวเขา ที่ไม่ยอมรับรู้กับกฎหมายและประเพณีของคนไทย ทำอะไรก็ทำลำบากและการปราบปรามพวกนี้น่าจะต้องใช้เวลานาน

ระหว่างที่ผู้ว่าราชการกำลังให้สัมภาษณ์พวกเราอยู่นั้น รองผู้ว่า ฯ สิทธิเดชได้มาเตือนขอให้ท่านไปประชุม เพราะวันนี้ตรงกับวันนัดประชุมพอดี ท่านจึงต้องลาเราไป เมื่อผู้ว่าฯ ไปแล้ว พันโทยุทธนา รูปขจร ได้เข้ามาบอกเราว่า เครื่องบินจะออกเดินทางเวลา ๑๒ น. แทน ๑๐ น. ที่กำหนดไว้

เพราะต้องการจะให้พวกเรารับประทานอาหารกลางวันเสียก่อน หากจะให้ไปรับประทานบนเครื่องบินที่กำหนดไว้ เกรงว่าบางคนอาจจะรับประทานไม่ได้ เพราะเมาเครื่องบิน ดังนั้นบรรดาผู้ที่ได้รับประทานยาแก้เมากันไปแล้วจึงเอะอะกันยกใหญ่ แต่ทำอะไรไม่ได้ ต้องรอผลที่จะเกิดขึ้นเท่านั้น คุณยุทธนานำข้าวห่อมาแจกให้พวกเราด้วยตนเอง นอกจากข้าวมีหมูทอด น้ำพริกแดง และไข่ต้ม รับประทานเสร็จ นาวาอากาศเอกทมชวนไปฆ่าเวลาด้วยการชมฐานบินซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับสนามนั้นเอง ที่นั่นเขาเลี้ยงลูกหมีไว้สองตัว กำลังน่ารัก สุภัคเอ็นดูมันมาก เลยถูกมันกัดให้ที่มือ เลือดไหลซิบ ๆ ต้องพยาบาลกันนิดหน่อย พอได้เวลาเที่ยงเครื่องบินก็ออกเดินทางไปจังหวัดสกลนคร ถึงสนามบินเชียงเครือเวลาประมาณ ๑๕ น. ผู้ที่มาคอยต้อนรับพวกเราที่สนามบิน ได้แก่นายสอน สุทธิสานผู้ว่าราชการจังหวัดและภริยา กับพันเอกพิเศษ เอิบ แสงฤทธิ์ หัวหน้ากองกำลังกองทัพภาคที่ ๒ ซึ่งคุ้นเคยกับพวกเราบางคนเป็นอย่างดี เพราะเคยเป็นกรรมการสนามมวยมาก่อน

เราออกเดินทางจากสนามบินเชียงเครือโดยรถยนต์ ก่อนออกเดินทางคุณยุทธนาได้ชี้แจงกำหนดการเดินทางใหม่ว่า เดิม

ที่กำหนดไว้ว่า ในวันที่ ๒๐ หลังจากไปแสดงที่อำเภอสว่างแดนดินแล้ว จะเดินทางไปสนามบินบ้านนาคูโดยเครื่องบินนั้นไปไม่ได้เสียแล้ว เหตุผลก็คือควายเจ้ากรรมตัวหนึ่งเกิดไปขุดสนามบินเสียเลยต้องเปลี่ยนกำหนดการเป็นเฮลิคอปเตอร์ไปเขาวงแทน และเฮลิคอปเตอร์จะนำไปส่งที่สนามบินเชียงเครือเวลากลับกรุงเทพฯเลย แต่บอกกล่าวไว้ว่า บางคนอาจไม่ได้ไปเขาวง เพราะเฮลิคอปเตอร์มีน้อยก็ได้ให้เตรียมใจกันไว้

ท่านผู้ราชการจังหวัดสกลนครและคุณนายเอาใจใส่ดูแลพวกเราเป็นอย่างดี คอยอยู่จนกระทั่งพวกเราเข้าห้องกันเรียบร้อยแล้ว ที่พักของเราได้แก่โรงแรมอารยะ ซึ่งเป็นโรงแรมที่ทันสมัยมีทั้งห้องปรับอากาศและห้องธรรมดา ราคาก็ไม่แพงนัก สูงกว่าที่เชียงคำเล็กน้อย โดยเฉพาะห้องของเรา มีสองเตียงใหญ่ ๆ นอนได้ถึง ๔ คน

เมื่อนำของขึ้นไปเก็บ และเข้าห้องน้ำห้องท่ากันเรียบร้อยแล้ว พอดีถึงเวลาจะไปเยี่ยมศูนย์ฟื้นฟูและอบรมผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่กลับใจ ลงไปข้างล่างพบท่านผู้ว่าฯ และคุณนายยังยืนคอยอยู่ ท่านเป็นผู้นำพวกเราไปยังศูนย์แห่งนั้นด้วยตนเอง เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาท่านขอให้พวกเราซึ่งเสร็จแล้ว

มีคุณสมศรี หัวหน้ากลุ่มรวมอยู่ด้วย เดินทางล่วงหน้าไปกับท่านก่อน ส่วนคนอื่น ๆ นั้นให้ขึ้นรถบัสตามไป รายการนี้เป็นรายการของนักข่าวโดยเฉพาะ แต่ก็มีนักร้องนักดนตรีที่สนใจตามด้วยหลายคนมี ลินจง บุนนากรินทร์เป็นต้น ศูนย์ฟื้นฟูจิตใจและอบรม ฯ เป็นสถานที่กว้างขวาง มีบ้านพักสำหรับผู้กลับใจเป็นหลังเล็กน่าอยู่ปลูกต้นไม้ร่มรื่นเขียวขจี มีโรงงานฝึกทอเสื่อสำหรับผู้กลับใจหญิง จากคำบอกเล่าของพันตรีบุญจง รัศมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์เราได้ทราบว่าศูนย์นี้จัดตั้งขึ้น เมื่อ ปี พ.ศ ๒๕๐๙ โดยหน่วยป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ซึ่งเล็งเห็นว่าผู้ที่หลงผิดไปเข้ากับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์นั้นความจริงไม่ใช่ผู้ที่มีนิสัยเหี้ยมโหดมีสันดานเป็นผู้ร้ายแต่อย่างใด เป็นเพียงผู้ถูกหลอกลวงหรือหลงผิดไปบ้างเท่านั้น มีโอกาสที่จะกลับตัวได้ จึงเริ่มใช้แผนการการุณยเทพ หรือแผนการอบรม โดยอบรมให้เขามีความรู้ในเรื่องการปกครอง การเศรษฐกิจ โดยเฉพาะให้เข้าใจระเบียบแบบแผนการอยู่ร่วมกัน และเกิดความจงรักภักดีต่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์นอกจากนั้นยังอบรมวิชาชีพให้อีกโดยสร้างโรงงานขึ้น มีอาชีพต่างๆ รวม ๑๐ แผนกให้เลือกอาทิเช่น อาชีพตัดผมซ่อมจักรยาน ช่างไม้ ช่างปูน

เป็นต้น หลังจากชี้แจงเรื่องราวเกี่ยวกับศูนย์ให้เราทราบแล้ว พันตรีบุญจง รัศมี ผู้อำนวยการศูนย์ได้เปิดโอกาสให้พวกเรา สัมภาษณ์ผู้ก่อการร้ายที่กลับใจที่ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นหัวหน้า ซึ่ง สรุปแล้วแต่ละคนเล่าว่าหลงไปเข้าด้วยคอมมิวนิสต์เพราะลมปาก ของพวกนั้นทั้งนั้น เขาเล่าว่า พวกนั้นแต่ละคนพูดเก่งมาก สามารถหว่านล้อมให้พวกเขาเชื่อได้จึงหลงไปเข้าเป็นพวก แต่ เมื่อไปอยู่ด้วยเข้าจริง ๆ ใช้ความพินิจพิจารณาโดยละเอียด ถ่องแท้แล้ว เห็นว่าหลักการของลัทธิเหล่านั้นอาจจะดีแต่นำมา ปฏิบัติจริง ๆ ไม่ได้เกิดความเบื่อหน่าย บางคนแอบฟังวิทยุของ ทางราชการ จึงพยายามหลบหนีมามอบตัวกับฝ่ายรัฐบาล อย่าง ไรก็ตามจากคำบอกเล่าของผู้ที่กลับใจ ผู้ที่ถูกหลอกลวงส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่ยากจน ถูกหลอกว่าถ้าคอมมิวนิสต์ชนะจะได้รับเรือก สวนไร่นา บางคนก็เป็นพวกที่รักชาติอย่างแรงกล้า ถูกหลอก ว่ารัฐบาลกำลังขายชาติให้แก่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นพวกจักร-วรรดินิยม ชักชวนว่าให้ไปเข้ากับกองทัพประชาชนทำการปราบ ปราม และเมื่อสำเร็จจะได้เข้าร่วมเป็นรัฐบาลประชาชน จึง หลงไปเข้าด้วย ในวันนั้น นายทวี ยาธงไชย ผู้กลับใจซึ่งเคย

เป็นหัวหน้าคนหนึ่งได้แสดงวิธีฝึกอาวุธของทหารป่าให้พวกเราชมด้วย

ในตอนค่ำพวกเราไปรับประทานอาหารที่กองบัญชาการพัน ร. ๓๐๑ บ้านธาตุนาเวงแล้วไปแสดงที่เวทีบริเวณหน้า บก. พัน ร. ๓๐๑ จนเวลาเกือบ ๒๔ นาฬิกาจึงเดินทางกลับที่พัก ที่นั่นมีทหารไปชมมากพอใช้ ศรีเผือก ศรีสุริยา จัดรายการทายปัญหาเป็นการแจกของไปด้วย และเปิดโอกาสให้บรรดาทหารขึ้นมาร่วมแสดงกับพวกนักร้องและพวกเราเป็นการสนุกสนาน รู้สึกว่าเขาพอใจกันมาก เห็นได้จากรุ่งขึ้นเช้านักร้องบางคนได้รับจดหมายชมเชย

วันรุ่งขึ้นที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๕ หลังจากรับประทานอาหารเช้า ณ ที่เดิมแล้ว เราได้เดินทางโดยรถยนต์ไปอำเภอสว่างแดนดิน โดยนำข้าวของไปขึ้นรถเรียบร้อยเพื่อจะได้ให้เขาขนไปสนามบินเชียงเครือได้เลย เพราะเรากลับจากอำเภอสว่างแดนดินกันแล้วก็จะขึ้นเฮลิคอปเตอร์กันไปเลย ตกลงเราจะได้ไปกันทุกคนเพราะเฮลิคอปเตอร์มีถึง ๗ ลำ ที่อำเภอสว่างแดนดินนั้น เขาจัดเวทีไว้ที่สนามโรงเรียนสว่างวิทยา ร่มรื่นดีมาก ผู้จัดบอกได้ว่าทดลองดูแดดมาหลายวันทีเดียวกว่าจะเลือก

ชัยภูมิได้เหมาะ พอไปถึงปรากฏว่าผู้ชมมานั่งคอยกันอยู่แล้ว มีชาวบ้านปนอยู่ด้วยตามเคย มีคนกระซิบว่าพวกนั้นก็มาด้วย ไม่ทราบว่าพวกไหนคงจะหมายถึงพวกคอมมู ฯ แต่ไม่เป็นไร เรามาดีมาแสดงให้เขาดูต่างหาก ไม่เห็นน่ากลัวอะไร ถ้าเรา แสดงดีอาจเรียกร้องให้เขากลับใจมาเข้ากับเราก็ได้ ใครจะรู้

ที่อำเภอสว่างแดนดินนั้น นอกจาก พันตรี ยง เจริญ ประกอบ นายอำเภอ เราได้พบกับ พ.ต.อ. ประเสริฐ ชาตินักรบ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งไปคอยสังเกตการณ์อยู่ ด้วยพร้อมกับเจ้าหน้าที่จากอำเภอนาแก ท่านที่เอ่ยชื่อข้างหลังนี้ พอชมการแสดงไปได้หน่อยหนึ่ง ก็มากระซิบกระซาบกับคุณ สมศรีว่า อยากจะขอให้ไปแสดงที่อำเภอนาแกมากกว่าที่เขาวง เพราะที่นั้นยังไม่เคยมีใครไปแสดงเลย พวกเราอยากสนองแต่ก็ จัดเองไม่ได้ จึงออกตัวว่าขอให้ติดต่อกับ พลโทสายหยุด เกิด- ผล ก็แล้วกัน ถ้าท่านจัดให้พวกเราก็ยินดี อย่างไรก็ตามการ แสดงของเราในวันนั้นเป็นที่พอใจของท่านผู้ตรวจราชการสำนัก นายกรัฐมนตรีและเหล่าทหารตลอดจนอาสาสมัครมากบางคนถึง กับกระโดดขึ้นมาร่วมแสดงบนเวทีด้วย ตอนจบรายการพวกเรา ทุกคนได้ถอดพวงมาลัย ซึ่งเราได้รับมอบจากนายอำเภอสวมให้

พวกเขา รู้สึกว่าบางคนน้ำตาคลอด้วยความตื้นตัน ยิ่งเวลาเราอัญเชิญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถคุ้มครองป้องกันเขานั้นถึงกับน้ำตาไหลทีเดียว ทำให้นึกว่าทหารเหล่านี้ก็เช่นเดียวกับพวกเราและประชาชนอื่น ๆ มีที่พึ่งที่ยึดถือสูงสุดหาที่เปรียบมิได้ คือองค์พระประมุขทั้งสองนี้เท่านั้น ตอนเราขึ้นรถบรรดาทหารได้พากันมาเข้าแถวส่งเราอย่างเป็นระเบียบอดตื้นตันใจไม่ได้

ถึงตัวจังหวัดสกลนคร หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว เราได้แยกย้ายกันขึ้นเครื่องเฮลิคอปเตอร์ไปที่ ร้อย ร. ๓๐๑ กิ่งอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยคุณยุทธนาเป็นผู้จัดว่าใครควรจะไปกับใคร ก่อนขึ้นเครื่องทางจังหวัดได้มอบของที่ระลึกแก่พวกเรา ปรากฏว่าเมื่อกลับถึงบ้านแกะออกดูเป็นแก้วน้ำรูปแผนที่จังหวัดสกลนครน่ารักมาก

เฮลิคอปเตอร์ใช้เวลาบิน ๒๐ นาที ก็ถึงกิ่งอำเภอเขาวง ไม่ต้องพูดว่าหวาดเสียวแค่ไหน เพราะที่เราบินผ่านมานั้นล้วนเป็นที่อยู่ของผู้ก่อการร้ายแทบทั้งนั้น มองลงไปผ่าป่าทึบบางครั้งมองเห็นกระท่อมเล็ก ๆ คงจะเป็นกระท่อมของพวกนั้นแต่ผู้เขียนก็มั่นในคุณพระคุณเจ้าและพระบารมีของ พระบาทสมเด็จ

พระเจ้าอยู่หัว จึงไม่รู้สึกหวาดหวั่นแต่ประการใด จนในที่สุดเครื่องเฮลิคอปเตอร์ของเราก็ถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ และหลังจากฟังคำชี้แจงจาก ร้อยโทสมพงษ์ ธาระเทพ ผบ. ร้อย ร. พัน ๓๐๑ ถึงงานปราบปรามพอสมควรแล้ว พวกเราก็เริ่มรายการแสดงและแจกของขวัญซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุหรี่ ซึ่งได้รับบริจาคจากโรงงานยาสูบเป็นที่พอออกพอใจของผู้ชมตามเคยแม้ไมโครโฟนจะทรยศบ้างบางครั้งก็ไม่มีบ่นจนถึงเวลาประมาณ ๑๖ น. เศษคณะของเราก็จำใจต้องอำลาเพื่อไปขึ้นเครื่องบินกลับนครหลวงกรุงเทพธนบุรี โดยได้ฝากความหวังไว้แก่ทหารเหล่านั้นว่า ปีหน้าฟ้าใหม่อาจจะได้กลับไปเยี่ยมเยียนกล่อมขวัญพวกเขาอีกหากเขาต้องการ เพราะพวกเราเห็นใจพวกเขาที่ต้องมาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในป่าดงพงพีไกลผู้ไกลคนเป็นอย่างยิ่ง ทหารมีหน้าที่ป้องกันประเทศชาติ เราพลเรือนมีหน้าที่จะให้กำลังใจแก่พวกเขา ช่วยเหลือให้เขาได้รับความสุขเท่าที่จะทำได้ เพื่อรักษาเอกราชและผืนแผ่นดินไทยอันเป็นที่รักยิ่งของพวกเราไว้

“เกิดเป็นไทยแล้วใจต้องสู้”

สาวชาวเขาเผ่าเย้า ซึ่งมีหน้าตาสวยขนาดรองนางสาวไทยถ่ายภาพร่วมกับนักข่าวที่เดินทางไปเยี่ยมตำรวจชายแดนเขต ๕ จังหวัดเชียงใหม่เมื่อเร็ว ๆ นี้ที่ศูนย์ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขา หน้าวัดสวนดอกจังหวัดเชียงใหม่

ชาวเขาเผ่าแม้วดอยปุยมีความเป็นอยู่อย่างง่าย เลี้ยงดูลูกเล็ก ๆ ด้วยตนเอง เมื่อยามว่างก็ทอผ้าและปักผ้าเป็นลวดลายสวยงามเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม และที่เหลือใช้ก็ส่งไปจำหน่ายที่ศูนย์ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขา

กุหลาบ กฐินะสมิต นักร้องทรงดี และศรีเผือก ดาราตลกร่วมกลับดนตรีคณะคีตะวัฒน์ กำลังกล่อมขวัญทหารที่อำเภอสว่างแดนดินในภาพจะเห็นทหารขึ้นมาร่วมสนุกด้วยบนเวทีซึ่งเป็นที่ประทับใจมาก

พันเอกกำแหง ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา เสนาธิการกองทัพภาค ๓ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พิษณุโลก เป็นผู้แทนของแม่ทัพกองทัพภาคที่ ๓ มาต้อนรับกลุ่มนักข่าวหญิงที่สนามบินจังหวัดเชียงราย ในโอกาสที่เดินทางไปเยี่ยมทหารตำรวจและอาสาสมัคร จังหวัดเชียงราย สกลนคร และกาฬสินธุ์ เมื่อระหว่างวันที่ ๑๘—๒๐ เมษายน ศกนี้

บรรดานักข่าวประจำวังปารุสกวัน ซึ่งเดินทางไปเยี่ยมกองกำกับการตำรวจตระเวณชายแดนเขต ๕ กำลังถ่ายภาพร่วมกับ ผู้บัญชาการตำรวจชายแดนและเจ้าหน้าที่กองกำกับการชายแดนเขต ๕ ที่ค่ายดารารัศมี อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

สุนัขสงครามของตำรวจตระเวณชายแดน ซึ่งได้รับพระราชทานจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อช่วยในการค้นหากับระเบิด ทำการสกดรอยผู้ก่อการร้ายและลาดตระเวณ ซึ่งปรากฏว่าได้รับผลดีมากในการปฏิบัติงาน

นักข่าวหญิง และนักร้องชื่อดังกำลังร่วมร้องเพลงกล่อมขวัญทหารที่ค่ายบ้านนาคู กิ่งอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ศกนี้

เจ้าหน้าที่วิทยุประชาสัมพันธ์เขตเชียงรายกำลังสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มนักข่าวหญิงในการนำคณะดนตรีนักร้องไปแสดงปรอบขวัญทหารที่ค่ายเม็งรายมหาราช จังหวัดเชียงรายเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ศกนี้

บรรดานักข่าวหญิงและนักร้องกำลังแจกของแก่ทหารตำรวจ และ อาสาสมัครในการไปเยี่ยมเยียนและบำรุงขวัญทหาร ที่อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ผู้ปิดทองหลังพระ

โดย สมศรี ตั้งตรงจิตร

ไม่มีอะไรที่ตำรวจชายแดนจะทำไม่ได้ ข้อความนี้ถ้าหากเราจะฟังจากคำบอกเล่าของใคร เราอาจจะไม่เชื่อ แต่ก็ต้องเชื่อเพราะได้ไปพบเห็นมาแล้วจริง ๆ ตำรวจชายแดนทำงานได้ทุกอย่าง เป็นครูสอนนักเรียน เป็นแพทย์ เป็นนักการเกษตรและเป็นนักเศรษฐกิจด้วย และเมื่อถูกโจมตีจากผู้ก่อการร้าย ตำรวจชายแดนอีกน่ะแหละที่เป็นผู้ป้องกันปกป้องประชาชนไม่ให้ได้รับอันตรายจากผู้ก่อการร้าย แต่ในขณะเดียวกันตำรวจชายแดนก็มีความเป็นอยู่อย่างลำบากลำบน ขนาดที่ฐานบางแห่งต้องขุดรูอยู่ นอนในรูเพื่อหลบกระสุนที่ฝ่ายผู้ก่อการร้ายอาจจะระดมยิงเข้ามาได้ทุกเมื่อ บางครั้งก็ต้องอดอยากเพราะการส่งอาหารขณะที่ถูกโจมตีเป็นไปด้วยความยากลำบาก เครื่องบินต้องมาทิ้งข้าวเหนียวนึ่งให้เป็นก้อน น้ำกินก็ต้องโยนน้ำแข็งเป็นก้อนลงมาให้ แต่นี่เป็นเพียงส่วนน้อยที่เราได้ไปพบเห็นมา

เพราะบางแห่งที่กำลังเป็นพื้นที่ ที่น่ากลัวกำลังโจมตีกัน เราไม่สามารถจะเข้าไปเยี่ยมได้

ผู้เขียนกับเพื่อน ๆ นักข่าวประจำวังปารุสก์รวม ๑๕ คน ได้มีโอกาสเดินทางไปเยี่ยมตำรวจชายแดนและการพัฒนาชาวเขา ในเขต ๕ จังหวัดเชียงใหม่โดยได้รับอนุมัติจาก ท่านอธิบดีกรมตำรวจ พลตำรวจเอกประประเสริฐ รุจิรวงศ์ ให้พันตำรวจเอกวิบูลย์ พันเจริญ รองเลขานุการกรมตำรวจ และผู้แถลงข่าวกรมตำรวจเป็นผู้นำไป กำหนดเดินทางโดยรถไฟ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๑๕

ก่อนจะถึงกำหนดวันเดินทาง วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๕ เวลา ๙.๓๐ น. ทางกองบัญชาการตำรวจชายแดน โดย พล.ต.ต. สุรพล จุลละพราหมณ์ รองผู้บัญชาการก็ได้เชิญบรรดานักข่าวและช่างภาพที่จะร่วมเดินทางไปครั้งนี้ ไปฟังการบรรยายสรุปที่กองบัญชาการตำรวจภูธรชายแดน ถนนพหลโยธิน ซึ่ง ณ ที่นั้นพวกเราก็ได้ทราบเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของตำรวจชายแดนพอเป็นสังเขป โดยรองผู้บัญชาการ กล่าวต้อนรับพวกเราอย่างเป็นกันเองว่าอยากจะให้รู้จักกันก่อนในส่วนรวม ก่อนที่จะได้ไปพบเห็นในสนามที่แท้จริง ซึ่งในวันนั้นพวกเราก็ได้

รู้จักตำรวจชายแดนจากคำบรรยายสรุป ว่าตำรวจชายแดนนั้นมีความจำเป็นที่ต้องมีเพื่อป้องกันประเทศชาติอย่างไรบ้าง และมีภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบต่อบ้านเมืองเพียงไร ซึ่งเพียงแต่การฟังบรรยายสรุป ซึ่งพวกเรายังมีความรู้เกี่ยวกับตำรวจชายแดนน้อยเหลือเกิน เพราะเท่าที่เรารู้กันนั้นก็เพียงตำรวจชายแดนต้องทำหน้าที่ป้องกันรักษาชายแดนไม่ให้ตกไปเป็นของฝ่ายตรงข้ามกับมีการปะทะกันระหว่างผู้ก่อการร้ายในบริเวณพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่มีผู้ก่อการร้าย และรู้ว่าตำรวจชายแดนต้องทำหน้าที่หลายอย่างพร้อมกันไปด้วย ซึ่งนับว่าเป็นงานที่หนักไม่น้อยและก็ไม่ได้มีรายได้อะไรเพิ่มขึ้นเลย

จากคำบรรยายสรุป พวกนักข่าวได้มีโอกาสรู้ความเป็นไปของตำรวจชายแดนขึ้นอีกมาก ทำให้มีความรู้สึกอยากไปพบเห็นด้วยตัวเองเหลือเกิน โปรแกรมที่กำหนดกันไว้นั้นพวกเราจะต้องเดินทางไปเยี่ยมโรงเรียนชาวเขาด้วย พวกเราซึ่งมาจากหนังสือพิมพ์ ไทย ฝรั่ง จีน ทุกฉบับ ก็ได้ร่วมกันขอบริจาคเครื่องอุปกรณ์การศึกษา ยารักษาโรค ของใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อนำไปแจกจ่ายแก่เด็กนักเรียน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนตามหน่วยต่าง ๆ ที่เราจะเดินทางไปเยี่ยม

วันศุกร์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๑๕ เวลา ๑๗.๐๕ น. เป็นวันที่พวกเราออกเดินทางจากนครหลวงกรุงเทพ โดยรถด่วนสายกรุงเทพ – เชียงใหม่ โดยนัดพบกันที่สถานีรถไฟหัวลำโพง ผู้ที่ร่วมเดินทางไปครั้งนี้มี พันตำรวจเอกวิบูลย์ พันเจริญ เป็นหัวหน้าคณะนำไป สำหรับคณะสื่อมวลชนก็มี เลื่อน วีรภัทร์ แห่งหนังสือพิมพ์ เจี๋ยเป้า สมศรี ตั้งตรงจิตร จากหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย มนู จรรยงค์ จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ธีรนุช มนูธรรมธร จากหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นและชาวไทย เต็กกวง แซ่เบ๊ จากหนังสือพิมพ์ศรีนคร อรุณ ลานเหลือ จากบางกอกเวิลด์ ธำรง ตรีสวัสดิ์ จากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ แป๊ะ โอ้วเจริญ หนังสือพิมพ์สากล สิทธิพร มหานนท์ จากหนังสือ-พิมพ์พิมพ์ไทย ย้อย กายขำ จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สำเภา ชิดเชื้อ จากหนังสือพิมพ์ข่าวพาณิชย์ โอภาส คลอวิวัฒน์ จากหนังสือพิมพ์ซิงเสียนเยอะเป้า สมศักดิ์ เซียวพิบูลกิจ จากหนังสือพิมพ์ตงฮั้ว และ วิชัย จากหนังสือพิมพ์ไทยเดลี่ นอกจากนั้นก็เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก ๓ – ๔ คน ที่ร่วมเดินทางไปให้ความสะดวกแก่พวกเรา

การเดินทางโดยรถไฟทำให้พวกเราสนุกสนานครึกครื้น

กันไปโดยไม่ยอมง่วงนอนกันจนดึกจึงค่อย ๆ พับกันไปทีละคน บางคนก็ไม่ยอมให้พนักงานปูที่นอนนั่งหลับนกพอลืมตาก็ดื่มต่อจนรุ่งสางเมื่อทำธุระส่วนตัวกันเสร็จก็เริ่มอาหารเช้า ระหว่างทางยังคงโดนน้ำสงกรานต์หลงเหลืออยู่บ้างพอหอมปากหอมคอ เวลา ๙.๔๐ น. รถก็เทียบชานชาลาสถานีเชียงใหม่ ณ ที่นั้น พล ต.ต. สุรพล จุลละพรามหณ์ รองผู้บัญชาการตำรวจชายแดน พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร รองหัวหน้าฝ่ายสนับสนุนตำรวจชายแดนซึ่งเดินทางล่วงหน้าจากกรุงเทพฯ ได้ไปคอยต้อนรับอยู่พร้อมกับ พ.ต.อ. ไพโรจน์ ปุษยะนาวิน ผู้บังคับการตำรวจชายแดนเขต ๕ พ.ต.ท. ชุบ สงวนสัตย์ ผู้กำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ พ.ต.ต. มนัส ขันธทัตบำรุง รองผู้กำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ซึ่งทำให้พวกเรารู้สึกอบอุ่นตั้งแต่เริ่มแรก จากนั้นก็ขึ้นรถยนต์ไปที่พักซึ่งทางการจัดให้พักกันที่โรงแรมปรินซ์ ซึ่งมีความสุขสบายเป็นอย่างดี

เมื่อได้พักผ่อนกันพอสมควรก็มาร่วมรับประทานอาหารกลางวันที่โรงแรมซึ่งมื้อนี้เป็นอาหารไทย พออิ่มหนำสำราญดีก็เดินทางโดยรถบัสของกองกำกับการชายแดนเขต ๕ ไปยังกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ค่ายดารารัศมี อำเภอแม่ริม

ระหว่างทางก็โดนสาดน้ำกันพอเปียกทั่วถึงกัน เมื่อถึงค่ายดารารัศมี ผู้บังคับการค่ายดารารัศมีก็กล่าวต้อนรับและเตรียมดอกไม้ธูปเทียนให้พวกเราได้บูชาศาลเจ้าแม่ดารารัศมี ซึ่งชาวตำรวจชายแดนถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชาก่อนจะออกเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องมาบูชาขอความคุ้มครองจากท่านทุกครั้ง

จากนั้น พ.ต.อ. ไพโรจน์ ปุษยะนาวิน ก็เชิญพวกเราเข้าห้องประชุมเพื่อฟังการบรรยายสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็พอจะสรุปได้ว่าที่มาของค่ายดารารัศมีนี้แต่เดิมเป็นตำหนักของเจ้าดารารัศมีพระราชชายาในรัชกาลที่ ๕ มีชื่อว่าสวนเจ้าสบาย ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงปลูกพืชผลต่าง ๆ ไว้ ต่อมาจุฬาลงกรณ-มหาวิทยาลัยได้ซื้อไว้ และทางตำรวจชายแดนได้มาตั้งเป็นกองบังคับการรักษาชายแดนเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ต่อมาก็เป็นตำรวจรักษาดินแดน และ เป็นค่ายดารารัศมี กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ในปัจจุบันนี้

เกี่ยวกับภารกิจของตำรวจชายแดน พ.ต.ท. ชุบ สงวนสัตย์ ผู้กำกับการตำรวจชายแดนกล่าวว่า ตำรวจชายแดนต้องทำหน้าที่สำคัญ คือ

๑. ลาดตระเวณตรวจตราพื้นที่ชายแดน

๒. ดำเนินการ การข่าวกรอง

๓. ต่อต้านปราบปรามคอมมิวนิสต์

๔. ปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชน

๕. ปฏิบัติการจิตวิทยา

๖. ทำการฝึกหน่วยปราบปรามและประชาชนให้มีความสามารถในการต่อต้านปราบปรามคอมมิวนิสต์

สำหรับการแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายนั้น นับตั้งแต่มีการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีผู้แทนพรรคภาคเหนือเข้าร่วมประชุมด้วย จากนั้นพอปี ๒๔๙๖ ก็มีการส่งสมาชิกระดับกรมการพรรคเข้ามาทำการสืบสภาพทางชัยยะบุรีเพื่อหาทางจะก่อตั้งพรรคได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังปรากฏว่าเมื่อปี ๒๕๐๔ ได้มีการชักจูงลูกจีนไปอบรม และส่งพวกที่รับการอบรมแล้วมาทำการแทรกซึมเข้ามาในหมู่บ้านชาวเขา จึงได้มีการจัดตั้งหน่วยเพื่อรักษาชัยยะบุรีใกล้เขตแดนลาว พวกนี้ได้เข้ามาทำการรวบรวมชาวเขาเผ่าแม้ว เผ่าเย้า ในเขตไทย – ลาวไปทำการอบรมที่เวียดนามเหนือ และจีนแดงปี ๒๕๕๖ จึงมีชาวเขาแม้วที่ได้รับการอบรมมาแล้วเข้ามาทำการโฆษณาชวนเชื่อตามหมู่บ้านชาวเขาในจังหวัด น่าน เชียงราย และบางจังหวัดใน

ภาคเหนือโดยโฆษณาเกลี้ยกล่อมชาวบ้านและชาวเขาว่าจะให้ความช่วยเหลือในการทำมาหากิน และชักชวนให้ไปรับการอบรม นอกจากนี้ก็มีคนแปลกหน้าเข้าไปตามหมู่บ้านเอายารักษาโรค เครื่องอุปโภคบริโภคไปแจกจ่าย เมื่อพวกชาวบ้านชาวเขาเชื่อถือก็ชักชวนไปรับการอบรม โดยจัดตั้งสำนักงานอบรมหน่วยที่ ๓๐ ที่แขวงเมืองไทร ตั้งโรงเรียนพลพรรคต่อต้านทำการอบรมชาวเขาชาวบ้านจากไทย ถ้าคนไหนมีแววมีไหวพริบดีก็ส่งไปเรียนต่อที่หัวบินท์ในเวียดนามเหนือ ไปปักกิ่งแล้วให้กลับมาดำเนินการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าบงการโดยกรรมการใหญ่ ชื่อ ทรงนพคุณหรือสหายบา ซึ่งสถานที่ทำการของพรรคคอมมิวนิสต์นี้มีสำนักงาน ๙๕ อยู่ใกล้ชายแดนไทยทางฝั่งโขง โดยกระจายอยู่ตามหน่วยต่าง ๆ ในเขตอำเภอเชียงของอำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย อำเภอเทิง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จึงมีความจำเป็นที่ตำรวจชายแดนจะต้องทำการป้องกันปราบปราม จัดการฝึกหน่วยเคลื่อนที่เร็ว ออกจัดการทำสำมะโนชาวเขาเพราะเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อไปในภายหน้าซึ่งแต่ก่อนนี้การรุกรานของผู้ก่อการร้ายยังไม่รุนแรงเหมือนขณะนี้ ได้มีการปะทะกันครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ที่บ้านห้วยกู่ลาย เราเสียตำรวจไป ๑ คนได้ผู้ก่อการร้ายมา ๑ คน ต่อมาก็มีการปะทะครั้งที่ ๒ ที่ดอยชมภูอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จากนั้นจึงได้มีการร่วมกับฝ่ายประเทศลาว กับกองทัพภาคที่ ๓ เพื่อทำการต่อต้านมีการจับกุมปลดอาวุธ ซึ่งได้ผลพอสมควร และก็ได้มีการปราบปรามมาจนบัจจุบันนี้ และรุนแรงยิ่งขึ้นในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นทางผ่านและพื้นที่ก็เป็นภูเขาแทบทั้งหมด พวกผู้ก่อการร้ายฉลาดสามารถยึดพื้นที่ภูเขาได้เพราะความชำนาญภูมิประเทศมากกว่าเราและยังได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศอีกด้วย ในเขตพื้นที่ภูเขา เช่น ดอยผาหม่น อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายกับดอยผาจิเป็นเขตที่เดินข้ามไปมาได้อย่างสบาย พวกผู้ก่อการร้ายจึงแบ่งเป็นเขตทำการ มีเขต ๕๒ เขต ๒๔ เขต ๑๓ และเขต ๑๔

ต่อข้อซักถามของนักข่าวว่ากำลังของพวกผู้ก่อการร้ายมีมากกว่าเราหรืออย่างไรจึงทำการปราบปรามไม่ได้ผล ก็ได้รับคำตอบว่า พวกผู้ก่อการร้ายมีกำลังไม่มากกว่าของเรา แต่ภูมิประเทศเป็นภูเขาจึงยากต่อการเข้าไปทำการปราบปราม แต่ละเขตพวกผู้ก่อการร้ายพยายามประกาศว่าจะเข้ายึดพื้นที่เป็นเขต

ปลดปล่อยแต่ก็ทำไม่สำเร็จเพราะเราเข้าไปทำการปราบปรามได้ เช่นที่ดอยผาแล เราก็ยึดมาได้ทางฝ่ายโน้น ก็ได้แต่โฆษณาประกาศปลอบขวัญพวกของตนว่าจะพยายามยึดให้ได้

พ.ต.ท. ชุบ สงวนสัตย์ กล่าวว่าอยากจะให้พวกนี้รู้นักว่า ตัวเองก็เป็นคนไทยอยากจะเป็นทาสเขาหรืออย่างไร อยากจะปลดปล่อยอะไรอยู่ดี ๆ จะไปยกแผ่นดินให้เป็นทาสของใครทั้งๆ ที่เราเป็นไทยอย่างสมบูรณ์ มีพระมหากษัตริย์ เป็นคนไทยแล้วไม่รักชาติไทย เอาไปยกให้ใครเขาทั้ง ๆ ที่เราเป็นเอกราชอย่างนั้นหรือ

เกี่ยวกับกำลังของพวกผู้ก่อการร้ายนั้นปรากฏว่า พวกเขาเรียกเสียโก้ว่ามีเป็นกองร้อย ทั้ง ๆ ที่มีจำนวนเพียงไม่กี่คน ก็เรียกว่าเป็นกองร้อย แล้วก็พยายามหากำลังมาสะสมเพิ่มเติมการต่อสู้ก็ตั้งหลักต่อสู้แบบผีตองเหลือง ทำการเคลื่อนย้ายสถานที่อยู่เรื่อย ๆ จึงเป็นการยากที่กำลังของเราจะเข้าไปปราบปรามได้หมดสิ้นเพราะพวกนี้มีความคล่องตัวในการเคลื่อนที่ มีความชำนาญในการเดินป่า และทำการยุยงชาวบ้านชาวเขาให้เกิดความเกลียดชังฝ่ายปราบปรามได้ง่าย ไม่ยอมตั้งหลักสู้แบบซึ่ง

หน้าแต่ทำแบบกองโจร พวกชาวเขาปลูกฝิ่นพวกผู้ก่อการร้ายก็ยังสนับสนุน พอฝ่ายบ้านเมืองเข้าทำการจับกุมก็เกรงกลัวพากันหลบหนีเข้าป่าไป พวกที่หลงผิดไปเข้ากับผู้ก่อการร้ายนั้นบางคนอยากจะหลบหนีแต่ก็หลบมาไม่ได้เพราะทรัพย์สินลูกเมียอยู่กับเขาหมด ผู้ที่เข้ามามอบตัวก็มีเงื่อนไขมาบอกว่าขอให้ปลูกฝิ่นได้ แต่ทางเราก็ยอมไม่ได้เพราะต้องทำการปราบปรามดำเนินตามนโยบายของสหประชาชาติ

สำหรับการปฏิบัติงานของผู้ก่อการร้ายนั้น พ.ต.ท. ชุบบอกว่า พวกนี้จะมีสายงานเป็นสองสายที่ประสานงานกัน คือสายการเมือง และสายการรบ ซึ่งสายการรบก็อยู่ภายใต้การดำเนินงานของสายการเมืองซึ่งจะเป็นผู้สั่งให้ปฏิบัติงาน ที่กล่าวว่ามักจะมีข่าวของฝ่ายเรารั่วไหลออกไปทางวิทยุกระจายเสียงนั้นเป็นเรื่องของทางพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งยากที่เราจะทำการติดตามได้เพราะพวกเขาพยายามส่งข่าวไปได้แม้แต่อาวุธก็ยังส่งไปได้ ซึ่งดูคล้ายกับว่าเรานั้นทำการสู้รบกับผีไม่รู้แน่ว่าใครเป็นใคร

พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร รองหัวหน้าฝ่ายสนับสนุนตำรวจชายแดนเสริมในข้อสงสัยนี้ว่า เรื่องสถานีวิทยุต่างประเทศ

ไปออกข่าวนั้น อาจจะเป็นสถานีวิทยุที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ข่าวที่ส่งออกจากไทยไปนั้นอาจเกิดขึ้นจากสถานีวิทยุเหล่านี้ ข่าวอะไรที่รั่วไปได้อาจจะเป็นการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็เป็นได้ เช่น ก่อนที่พวกตำรวจชายแดนจะเดินทางไปประจำหน่วยไปซื้อของใช้ก็เป็นที่สังเกตุได้ ซึ่งเรื่องวิทยุนี้ผู้ก่อการร้ายที่เข้ามามอบตัวเคยเล่าว่า เขาสำเร็จการอบรมมาจากจีนแดง ทำงานรวบรวมข่าวออกรายการด้วยการใช้หนังสือพิมพ์ที่ออกในเมืองไทยไปอ่านข่าวทางวิทยุ หนังสือพิมพ์จากไทยไปถึงปั๊กกิ่งเร็วด้วย นอกจากนี้ก็ยังปรากฏว่าทางฝ่ายตำรวจจับนกพิราบได้ ซึ่งเป็นนกสื่อสารในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย อาจจะยังมีการใช้นกพิราบส่งข่าวไปได้

ต่อจากนั้นเป็นเรื่องของโครงการพัฒนาชาวเขา ซึ่งเป็นภาระกิจสำคัญของตำรวจชายแดนเหมือนกัน พ.ต.ต. มนัส ขันธทัตบำรุง รองผู้กำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ บรรยายว่า

โครงการพัฒนาชาวเขา ที่จัดให้มีขึ้นก็เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชาวบ้านชาวเขาชายแดน ซึ่งทางตำรวจชายแดนได้เริ่มงานมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๘ โดยทำการลาดตระเวณตรวจตรา

พื้นที่ชายแดนเขต ๕ ซึ่งรับผิดชอบอยู่ ๔ จังหวัด ซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับเขตพม่า ลาว ชายแดนนี้มีทั้งชาวเขาและชาวบ้านซึ่งเป็นคนไทยอาศัยอยู่ ซึ่งตำรวจชายแดนจะต้องช่วยเหลือ สำหรับชาวเขานั้นมีทั้งหมดถึง ๙ เผ่าด้วยกัน คือ กระเหรี่ยง แม้ว เย้า มูเซอร์ ลีซอ อีก้อ ล้วะ ขมุ ขึ่น ซึ่งรวมแล้วทั้งประเทศมีจำนวนประมาณ ๓ – ๕ แสนคน เป็นจำนวน ๑ ใน ๕ ของจำนวนประชากรสำหรับเขต ๕ รวม ๔ จังหวัด ภาคเหนือมีประมาณ ๗ หมื่นคน พวกกระเหรี่ยงมีมากที่สุด ซึ่งพวกชาวเขานี้มีปัญหาทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และทางสังคม และเนื่องจากพวกนี้ไม่ใช่ไทยก็มีวัฒธรรมแตกต่างกัน ประกอบกับอยู่ห่างไกลคมนาคมจึงทำให้เกิดมีการแยกตัวว่าไม่ใช่คนไทย และความเป็นอยู่ก็แตกต่างกันไป - ทำมาหากินโดยการทำไร่ทำนาแบบเลื่อนลอยอพยพที่ทำมาหากินไปเรื่อย ๆ และเมื่อในเขต ๕ นี้ต้องผจญกับภัยผู้ก่อการร้าย มีการบ่อนทำลายต่าง ๆ ชาวเขาต้องตกเป็นเหยื่อของผู้ก่อการร้าย ชาวเขาบนดอย-ผาหม่น ดอยยาว ถูกชักจูงให้เป็นกำลังของพวกคอมมิวนิสต์

เพื่อจะทำการยึดดอยแล้วมาสู่ที่ราบได้ ตำรวจชายแดนจึงจำเป็นต้องแก้ไขโดยทำโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัย คือ

๑. พัฒนาสังคมเศรษฐกิจในด้านการศึกษา การอนามัย การเกษตรส่งเสริมอาชีพ การขนส่ง การค้า การตลาด และการสหกรณ์

๒. ป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าและต้นน้ำลำธาร ด้วยการแนะนำชักจูงให้หันมาทำไร่ถาวรแทนการทำไร่เลื่อนลอย

๓. ป้องกันการปลูกฝิ่น ด้วยการแนะนำส่งเสริมอาชีพอย่างอื่นให้มีรายได้ตอบแทนเท่าเทียมกับการปลูกฝิ่น

๔. ดำรงรักษาความสงบสุขตามชายแดนให้ชาวเขามีความเชื่อถือและจงรักภักดีต่อรัฐบาล

๕. สร้างเสริมและดำรงรักษาวัฒนธรรมชาวเขา

๖. พัฒนาและสร้างเสริมแนวความคิดทางทหารเกี่ยวกับการระวังและคุ้มครองหมู่บ้าน

สำหรับโครงการพัฒนาชาวเขานี้ได้มีการแบ่งแยกไปอีกหลายสาขา เช่น การศึกษาก็มีการจัดตั้งโรงเรียนตามหมู่บ้านชาวเขาโดยให้ตำรวจชายแดนเป็นครูสอน ซึ่งกว่าจะสอนหนังสือได้สำเร็จก็ต้องใช้ความพยายามอย่างหนักโดยเฉพาะภาษาซึ่งกว่า

จะรู้เรื่องกันก็ต้องใช้เวลา ตำรวจชายแดนต้องไปคลุกคลีกินอยู่กับพวกชาวเขาจนเกือบจะเป็นชาวเขาไปด้วย แต่ก็ปรากฏว่าประสบผลสำเร็จ ตำรวจชายแดนสามารถสร้างโรงเรียนตามชายแดนและในถิ่นทุรกันดารได้ถึง ๔๐๐ กว่าโรงเรียน ทั้งนี้โดยได้รับพระกรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงริเริ่มพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างขึ้นและต่อมาก็มีผู้มีจิตศรัทธาโดยเสด็จพระราชกุศลด้วย โรงเรียนชาวเขาที่จัดตั้งขึ้นนี้เมื่อโรงเรียนใดตั้งตัวได้มีอุปกรณ์พร้อมก็ทำการโอนให้กระทรวงศึกษาธิการรับไปดำเนินงานต่อไป

นอกจากนี้ก็มีศูนย์พัฒนาชาวเขาโดยมีความมุ่งหมายที่จะฝึกอบรมชาวเขาให้รู้จักเกี่ยวกับการเกษตร เมื่ออบรมแล้วก็ให้กลับไปพัฒนาหมู่บ้านของตน การรักษาพยาบาลก็ได้ทำการฝึกให้รู้จักการพยาบาล การผดุงครรภ์ เพื่อให้ไปเป็นหมอตำแยในหมู่บ้าน ซึ่งศูนย์พัฒนานี้ตอนแรกได้จัดตั้งขึ้น ๖๐ หน่วย แต่ต่อมาได้ยุบเลิกไปบ้างคงเหลือเพียง ๓๖ แห่ง

สำหรับการเกษตรก็มีโครงการผสมพันธ์สัตว์ และพืชผลซึ่งทำการผสมพันธ์สัตว์ เช่น ล่อ หมู แกะไก่ โดยเป็นหน่วย

สนับสนุนชายแดนเกี่ยวกับการช่วยเหลือชาวเขาทางด้านเกษตร และยังมีโครงการพัฒนาเคลื่อนที่ โดยทำการฝึกอบรมวิชาช่าง-สนาม เพื่อทำงานเป็นครั้งคราว เช่น การสร้างถนน ขุดบ่อน้ำ สร้างสะพาน

สำหรับโครงการจิตวิทยาก็ทำหน้าที่ลบล้างคำโฆษณาชวนเชื่อจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ด้วยการทำตัวให้เข้าถึงประชาชน ดึงประชาชนให้มาเป็นฝ่ายเรา ชี้แจงให้พวกชาวเขาและชาวบ้านที่หลงผิดเข้าใจว่าเราเป็นฝ่ายเดียวกับเขา สิ่งของที่ได้นำไปแจกจ่ายช่วยเหลือก็เป็นสิ่งของที่ได้รับพระราชทาน จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งหน่วยพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขาขึ้น โดยได้พระราชทานเงิน ๑ แสนบาท เพื่อให้ตำรวจชายแดนจัดตั้งร้านค้าของชาวเขาขึ้น ซึ่งปัจจุบันนี้มีอยู่ ๑๐ แห่ง ควบคุมโดยตำรวจชายแดน แต่พวกชาวเขาเป็นผู้ดำเนินงานเองโดยให้กู้เงินพระราชทานไปดำเนินการค้าจนตั้งตัวได้ก็นำเงินมาใช้คืน แล้วนำเงินไปจัดตั้งร้านค้าแห่งอื่นต่อไป ซึ่งขณะนี้มีหมู่บ้าน ๒๕ แห่ง ที่จะจัดตั้งร้านค้านี้

นอกจากนี้ตำรวจชายแดนยังได้จัดตั้งชาวเขาให้เป็นชุดเผ้าตรวจชายแดน โดยมีความมุ่งหมายให้พวกชาวเขามีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมืองให้รู้สึกว่าพวกเขามีส่วนรับผิดชอบเป็นเจ้าของประเทศด้วย ซึ่งการตั้งชุดเผ้าตรวจชายแดนนี้ได้ผลดีมากพวกเขาได้รับการฝึกให้ใช้อาวุธให้ลาดตระเวณ ตลอดจนการหาข่าว ชาวเขาที่เป็นชุดเผ้าตรวจชายแดนนี้ ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็ง เคยปะทะกับผู้ก่อการร้ายหลายครั้ง โครงการนี้เป็นโครงการพัฒนาชาวเขาเพื่อความปลอดภัยและเป็นการเปลี่ยนชีวิตจิตใจของชาวเขาด้วย ซึ่งการพัฒนานี้ได้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางเอาไว้ และปฏิบัติไปแล้วคือ

๑ ยึดถือนโยบายการพัฒนาแห่งชาติ

๒ ดำเนินการแบบเป็นหุ้นส่วนซึ่งกันและกัน

๓ ยึดถือความมั่นคงแห่งชาติตามชายแดนเป็นหลักสำคัญ

๔ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังอำนาจบังคับ

๕ ร่วมมือประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ

หัวข้อดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาเพื่อความมั่นคง และการปฏิบัติ

งานต่าง ๆ ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการ ความริเริ่มและสภาพการณ์ที่เป็นอยู่แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งย่อมแตกต่างกันออกไป การปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อยเหล่านี้กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ได้คิดค้นและวางหลักการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพการณ์ปัจจุบันนี้

เช่นโครงการรักษาพยาบาลประชาชนก็เป็นบริการที่เกิดขึ้นคู่กับตำรวจชายแดน โดยปกติเพื่อให้เข้าถึงประชาชนโดยเมื่อส่งชุดลาดตระเวณออกตรวจตราในพื้นที่ ชุดลาดตระเวณหรือหน่วยปฏิบัติงานเคลื่อนที่จะให้การรักษาพยาบาลประชาชนผู้เจ็บป่วย หมวดตำรวจชายแดนหรือหน่วยงานประจำอื่น ๆ มีหน้าที่ในการให้การรักษาพยาบาลประชาชนเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีซึ่งเป็นหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ผสม ได้ออกปฏิบัติงานทุกเสาร์หรืออาทิตย์ เพื่อทำการปฏิบัติงานรักษาคนป่วยชาวเขาและประชาชนที่อยู่ห่างไกลคมนาคมเป็นประจำในจังหวัดต่าง ๆ

หลังจากได้ฟังการบรรยายสรุปเป็นการเพิ่มพูลความรู้แล้วทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็เปิดโอกาสให้ผู้แทนหนังสือพิมพ์ได้ซักถามข้อข้องใจกันพอหอมปากหอมคอแล้ว พล ต.ต. สุรพล

จุลละพราหมณ์ ก็กล่าวขอบคุณบรรดาสื่อมวลชนที่ได้เดินทางมาเยี่ยมกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ พร้อมกันนั้น คุณเลื่อน วีรภัทร ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ากลุ่มสื่อมวลชน ก็ได้กล่าวมอบ สิ่งของที่มีผู้บริจาคมาให้กับกองกำกับการตำรวจชายแดน จากนั้น พล ต.ต. สุรพล ก็เชิญบรรดานักข่าวไปที่สโมสรของค่ายดารารัศมี ณ ที่นั้นได้มีการจัดเลี้ยงอาหารว่าง เครื่องดื่ม และทางฝ่ายกองกำกับการตำรวจชายแดนนำโดย พล ต.ต. สุรพล ก็ทำพิธีรดน้ำดำหัวแก่พวกสื่อมวลชน ตามพิธีโบราณของภาคเหนือ ซึ่งถือเอาวันที่ ๑๕ เมษายน ระหว่างเทศกาลสงกรานต์ เป็นวันที่ผู้น้อยจะนำน้ำส้มป่อยซึ่งมีกรรมวิธีปรุงโดยเครื่องหอมต่างๆ ไปรดน้ำดำหัวผู้ที่เคารพนับถือ ซึ่งวันนี้พวกเราได้รับเกียรติอย่างสูงที่ได้รับการรดน้ำดำหัวเป็นศิริมงคล และพวกเราก็ได้ทำพิธีดำหัวแก่ท่านผู้ใหญ่เป็นการตอบแทนด้วย

เมื่อพวกเราได้ดื่มและรับประทานอาหารว่างกันพอหายหิวแล้วก็ถึงเวลาที่จะต้องลาจากกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ค่ายดารารัศมีเพื่อกลับที่พักเตรียมตัวสำหรับอาหารเย็นต่อไป ซึ่งตามโปรแกรมที่จัดไว้จะเป็นการรับประทานอาหารแบบขันโตกที่ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ซึ่งพอได้อาบน้ำอาบท่ากันเรียบร้อยแล้ว

บรรดาสื่อมวลชนก็ได้เก๋อยู่ในชุดคนเมืองกันเป็นแถวโดยทุกคนใส่เสื้อม่อฮ่อม คาดผ้าขาวม้าสีต่างๆ ที่เอว สำหรับ นักข่าวหญิงซึ่งมีผู้เขียน กับ ธีรนุช จากหนังสือพิมพ์ ชาวไทยก็อยู่ในชุดไทยแบบประสมประเสไปได้เหมือนกัน พวกเราขึ้นรถบัสไปที่ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ พอถึงก็ได้รับการต้อนรับจากพนักงานต้อนรับด้วยพวงมาลัยมะลิสดหอมกรุ่นคล้องคอกันคนละพวง ศูนย์วัฒนธรรมนี้เป็นร้านอาหารแบบไทย ใครใคร่จะฟังดนตรีสากลก็มีในบริเวณเดียวกันนั้น ใครที่สนใจอาหารแบบขันโตกก็มีอาคารอีกหลังแยกมาเป็นอาคารชั้นเดียวแบบไทยกว้างขวางเป็นห้องโถงมีเครื่องปรับอากาศมีที่รับประทานตั้งกับพื้นพรมมีหมอนขวานสำหรับเอนอิง ข้างหน้าเป็นเวทีเตี้ยๆ สำหรับระบำรำฟ้อน ด้านซ้ายเป็นวงดนตรีไทย ซึ่งบรรเลงเพลงไทยอย่างไพเราะ สถานที่นี้ชาวต่างประเทศนิยมชมชอบมาก ถ้าหากไม่ถนัดในการนั่งกับพื้นเขาก็มีโต๊ะให้ ซึ่งทำให้ไม่เหมาะสมกับบรรยากาศเลย วันนี้นายตำรวจจากค่ายดารารัศมี มาร่วมรับประทานอาหารด้วย สำหรับอาหารก็เป็นอาหารแบบพื้นเมืองมีข้าวเหนียวนึ่งร้อน ๆ นุ่มหอม กับข้าวมี แกงฮังเล แกงแคชิ้นปิ้ง น้ำพริกอ่อง น้ำพริกหนุ่ม แคบหมู เมื่ออาหารคาวผ่าน

ไปแล้วของหวานก็คือ ข้าวแตน ซึ่งทำด้วยข้าวเหนียวคลุกน้ำอ้อยแล้วทอดเป็นแผ่นกลม ๆ หวานปะแล่ม ๆ เคี้ยวเพลินดีเหมือนกัน ระหว่างรับประทานก็มีการแสดงฟ้อนเล็บ ฟ้อนเทียน ฟ้อนดาบ ฟ้อนเงี้ยว ฟ้อนดวงดอกไม้และรำวง

เมื่ออิ่มหนำสำราญกันแล้วก็ออกมาข้างนอกเพื่อไปชมการแสดงของชาวเขาซึ่งอยู่ในบริเวณศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่นั่นเองเขาทำเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ จำลองมาคล้ายกับของจริงให้ชาวเขาจริงๆ อยู่ และพวกชาวเขาเหล่านี้ก็เป็นคนของตำรวจชายแดนซึ่งในการมาแสดงให้ประชาชนชมเช่นนี้ได้รับค่าจ้างเป็นรายได้พิเศษไป การแสดงก็มีการร้องรำทำเพลงของชาวเขาเผ่าแม้ว เผ่าเย้า เผ่าอีก้อ เผ่ามูเซอร์ เผ่าลีซอ และฟ้อนผีมด มีสาวเย้าคนหนึ่งเขียนหน้าทาปากเสียสวยทำให้พวกผู้ชายจุ๊ปากกันตาม ๆ กัน มิหนำยังพูดภาษาจีนกลางได้ พูดไทยก็ได้เลยถูกถ่ายรูป ถ่ายหนังเสียจนสาวชาวเขาหน้าแดงไปเลย เมื่อดูการแสดงของชาวเขาจบแล้วก็ดึกพอสมควรจึงกลับโรงแรมเพื่อพักผ่อนเอาแรงไว้วันรุ่งขึ้นต่อไป

วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ตามหมายกำหนดการคือรับประทานอาหารเช้าที่โรงแรม เวลา ๘.๓๐ น. ก็ขึ้นรถจิ๊ปแดงของค่าย

ดารารัศมีพวกเราแบ่งแยกกันขึ้นรถ ๕ คัน แห่งแรกที่แวะไปชม
ก็คือศูนย์ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขาหน้าวัดสวนดอกที่ศูนย์นี้มีผลิต
ภัณฑ์ต่าง ๆ ของชาวเขาจำหน่าย เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์จากฝีมือ
ของชาวเขาทั้งสิ้น เช่นผ้าปักลวดลายต่าง ๆ ซึ่งสวยงามน่าใช้
ชาวเขายุคพัฒนาสามารถประดิษฐ์เครื่องใช้ต่าง ๆ แล้วส่งมาให้
เจ้าหน้าที่ของศูนย์จำหน่ายซึ่งราคาก็อยู่ในเกณฑ์สมควร ทำให้พวก
นักซื้อทั้งหลายอดใจไว้ไม่ได้ต้องอุดหนุนกันพอสมควร ชมผลิต
ภัณฑ์ชาวเขาอยู่พักหนึ่งก็เข้าไปในวัดสวนดอก เพื่อไหว้พระจุด-
เทียนเสดาะเคราะห์ รับโชค ต่ออายุ พรมน้ำมนต์กันแล้วก็ออก
เดินทางต่อไปตามถนนสายห้วยแก้วตรงไปขึ้นดอยสุเทพ ซึ่งปรากฏ
ว่าวันนี้เป็นวันอาทิตย์บรรดานักทัศนาจร ซึ่งไปเที่ยวสงกรานต์
เชียงใหม่ ขึ้นไปไหว้พระกันอย่างคับคั่ง แต่เราไม่ได้แวะขึ้น
ดอยสุเทพ รถขึ้นเขาสูงต่อไปยังดอยบวกห้า ผ่านพระตำหนัก
ภูพิงค์ราชนิเวศน์ไปดอยปุยซึ่งทางขึ้นเขาไปดอยปุยนี้ยังขรุขระ
และแคบพอรถจะสวนกันได้อย่างลำบาก บางตอนทางชันสูงมาก
จนธีรนุชบ่นปวดหู ที่หน้าขำก็คือ ย้อย กายขำ จากหนังสือพิมพ์
ไทยรัฐซึ่งนั่งข้างหลัง ต้องนั่งก้มหน้าเพราะเขาเป็นคนสูงใหญ่
หลังคารถเตี้ยเวลาขึ้นเขารถโขยกเขยก จนปวดเมื่อยไปหมด

ทางบางตอนก็ลื่นเพราะฝนตกเมื่อวันก่อน คนขับซึ่งเป็นตำรวจชายแดนต้องขับด้วยความระมัดระวังตลอดเวลา รถทุกคันต้องมีเครื่องพูดวอล์คกี้ท้อคกี้สำหรับติดต่อถึงกัน นั่งรถพอเมื่อยก็ถึงดอยปุย ซึ่งเป็นหมู่บ้านแม้ว ปรากฏว่ามีพวกแม้วชายหญิงลูกเด็กเล็กแดงต่างก็ออกมาคอยรับพวกเราเต็มไปหมด ที่นี่เรียกว่าบ้านแม้วดอยปุย มีประชาชนประมาณ ๕๐๐ คน และเป็นที่ตั้งโรงเรียน เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ มีนักเรียนชาวเขาเผ่าแม้วชั้นประถมหนึ่ง ถึงประถมสี่รวม ๔๖ คน มีครูสองคนซึ่งเป็นตำรวจชายแดนทั้งคู่ คนหนึ่งต้องสอน ๒ ชั้น เรียนกันวันละ ๕ ชั่วโมง ทุกคนแต่งตัวกันตามสบายบางคนก็แต่งนักเรียน บางคนก็แต่งลูกเสือ เมื่อได้ดูวิธีการที่ครูสอนรู้สึกว่าพวกเด็กสนใจดีที่น่าทึ่งก็คือครู ซึ่งเป็นตำรวจชายแดนไม่ได้ร่ำเรียนวิชาครูมาก่อนเลย สามารถสอนเด็กซึ่งไม่ใช่คนไทย และพูดภาษาไทยไม่ค่อยชัดให้อ่านเขียนหนังสือได้ จากการสอบถาม พล ฯ อนันต์ จันบ๋อตา ครูคนหนึ่งบอกว่าเด็กนักเรียนชาวเขาดอยปุยนี้ค่อนข้างหัวดีสอนอะไรก็จำได้เร็ว เด็กพวกนี้อยากรู้เรื่องเมืองไทย ตัวเขาเองก็พอใจที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ เมื่อย้ายจากหน่วยเคลื่อนที่เร็วมาอยู่ดอยปุยนี้ ๔ ปีแล้วไม่รู้สึกหนักใจ

อะไรเลย นาน ๆ จึงจะเข้าเมืองเสียครั้งหนึ่ง สำหรับประชาชนซึ่งมีทั้ง แม้วลาย แม้วขาว ก็ทำมาหากินกันดี เลิกปลูกฝิ่นกันแล้วหันมาปลูกต้นท้อ ลิ้นจี่ แอปเปิ้ล ซึ่งกำลังมีผล ซึ่งปรากฏว่ามีร้านค้าของชาวแม้วนำผลท้อดิบใส่ถุงขายในราคาถุงละ ๖ บาท บางบ้านก็เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นพันธุ์สัตว์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานมา

ที่โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ นี้พวกนักข่าวได้มอบอุปกรณ์การศึกษาส่วนหนึ่งให้สำหรับนักเรียน ครูอีกคนหนึ่งชื่อเลื่อน นิลสระ ดูท่าทางใจเย็นรักใคร่เด็กดี บอกว่า เป็นชาวจังหวัดตาก มาอยู่บนดอยปุยนี้ได้ ๒ ปีแล้ว นอกจากสอนหนังสือแล้วยังสามารถสอนการฝีมือ สอนร้องเพลงแก่เด็กด้วย การเรียนของเด็กครูบอกว่าอยู่ในระดับดี พอถึงเวลาสอบไล่ก็ได้ส่งนักเรียน ป. ๔ ไปสอบรวมกับทางจังหวัดเพื่อรับประกาศนียบัตร นอกจากสอนหนังสือแล้ว ยังต้องทำหน้าที่แพทย์ประจำหมู่บ้านอีกด้วยใครเจ็บไข้ก็มาตามครูไปรักษา ครูเลื่อนบอกว่าเคยมารับการฝึกอบรมวิชาครูกับภาคศึกษา ๘ ด้วย ครูทั้งสองคนยังเป็นโสดอยู่ทั้งคู่จึงไม่มีห่วงใยอะไร และทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งนี่เป็นชีวิตแบบหนึ่งของตำรวจชายแดน

ซึ่งทำทั้งหน้าที่ครู แพทย์ และคุ้มครองหมู่บ้าน ป้องกันประเทศชาติด้วย

เกิดมาผู้เขียนก็เพิ่งจะเคยมาหมู่บ้านแม้ว ถึงดอยสูงเช่นนี้ เมื่อเห็นสาวแม้วหน้าตาดีคนหนึ่ง นั่งให้ลูกกินนมอยู่ใต้ต้นไม้จึงเข้าไปนั่งใกล้ ๆ เพื่อขอถ่ายรูปกับสาวแม้วแต่ต้องกลั้นหายใจไว้ เพราะพวกนี้กลิ่นตัวแรงเหลือเกิน พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร บอกว่าเดี๋ยวนี้ดีขึ้นกว่าเก่าเป็นกอง เพราะยังรู้จักอาบน้ำบ้างเหมือนกัน แต่ก่อนนี้ไม่อาบกันเลย และบางเผ่าก็ปล่อยให้เหาเต็มหัว แต่ถึงอย่างไรพวกเขาก็หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต้อนรับพวกเราอย่างใจจริงไม่ใช่เป็นการฝืนอย่างคนเมืองหลวง ภูมิประเทศบนดอยปุยคูร่มรื่นเย็นสบาย เพราะฝนเพิ่งจะตกใหม่ ๆ ต้นไม้เขียวชอุ่มพืชผลที่พวกแม้วปลูกไว้งอกงามดี ชาวบ้านก็แต่งตัวกันอย่างเต็มที่ พวกผู้หญิงนุ่งกระโปรงแบบพลีทปักสวยงามโดยฝีมือของตัวเอง ซึ่งจากการสอบถามพวกผู้หญิงแม้วบอกว่าผ้าแต่ละชิ้นต้องเสียเวลาปักเป็นปีจึงจะเสร็จแต่พวกเขาก็ใช้อย่างคุ้มค่า เพราะนุ่งจนเก่าแล้วเก่าอีกก็ไม่ขาด สำหรับพวกผู้ชายก็แต่งตัวด้วยกางเกงผ้าฝ้ายเป้ายาว ได้ความว่าที่ต้องทำเป้ายาวจนเกือบถึงน่องอย่างนั้นก็เพื่อความสะดวกในการเดินขึ้นบนดอยสูง ๆ

เราอยู่ที่บ้านแม้วดอยปุยพอสมควรแก่เวลา ก็เดินทางต่อโดยย้อนกลับมาทางเดิมและแวะที่สวนสองแสน ที่ผาดำอยู่บนดอยปุยนั่นเอง ที่สวนสองแสนนี้ เป็นสวนทดลอง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเงินจำนวนเงิน ๒ แสนบาทซื้อที่เพื่อทำเป็นสวนทดลองปลูกพืชเมืองหนาว ที่สวนสองแสนมีคุณสืบศักดิ์ นวจินดา เป็นผู้ควบคุมดูแล ผลไม้ที่ทดลองปลูกมีลิ้นจี่ ลูกท้อ ลูกพลับ สาลี่ แอปเปิ้ล นอกจากนั้นก็เลี้ยงสัตว์ เช่นแพะ ไก่งวง แกะ สำหรับผลไม้ที่ทดลองปลูก เช่น แอปเปิ้ลกำลังมีผล และดกมากจนต้องปลิดทิ้งเสียบ้างซึ่งแต่แรกก็ได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาช่วยดูแล และทำการอบรมชาวเขาให้รู้จักวิธีปลูก การขยายพันธ์ ต่อกิ่งเพื่อจะได้กลับไปทำที่หมู่บ้านของตนจนมีความชำนาญ ก็แบ่งพันธ์พืชผลต่าง ๆ ที่ได้รับพระราชทานมาให้นำไปปลูกตามหมู่บ้านของตัวโดยที่พืชเหล่านั้น ต้องดูให้เหมาะสมกับสถานที่ เช่น สามารถทนต่อการขนส่งได้ ไม่ช้ำง่ายและมีราคาดีพอสมควร พืชผลเหล่านี้แต่เดิมได้สั่งพันธ์มาจากออสเตรเลีย สหรัฐ และ เกาหลี โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สั่ง

มาโดยเริ่มทำการปลูกตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ ขณะนี้ยังไม่ได้นำสู่ตลาด เพราะยังได้ผลน้อย

ต่อข้อถามว่า ผลไม้อย่างไหนบ้างที่ปลูกได้ผล และจะมีหวังได้ส่งออกตลาดต่างประเทศหรือไม่ อาจารย์สืบศักดิ์ ชี้แจงว่าผลไม้ที่ปลูกทุกอย่างกำลังจะได้ผล เช่น เกาลัดจากจีน ลูกพลับพีช ซึ่งทั้งหมดนี้ถ้าหากมีผลแล้ว ก็สามารถจะส่งออกตลาดต่างประเทศใกล้เคียงได้ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซียเพราะ ผลไม้เหล่านี้จะจับตลาดได้ดี เนื่องจากของเราสามารถออกผลก่อนต่างประเทศ ๒ เดือน และการขนส่งก็ใกล้กว่าในอนาคตเราก็จะมีตลาดรับผลไม้ของไทยได้ และชาวเขาที่มารับการฝึกอบรมก็สนใจมาก อาจารย์ สืบศักดิ์ นวจินดา ผู้จากเมืองขึ้นมาอยู่ดอยถึง ๖ ปี กล่าวอย่างภาคภูมิใจ และชักชวนให้พวกเราไปชมผลไม้ซึ่งกำลังให้ผลแต่ยังไม่สุก ถ้าหากสุกแล้วก็คงจะไม่เหลืออยู่กับต้นเป็นแน่เพราะน่าเก็บเหลือเกิน หลังจากชมสวนทดลองเสร็จแล้วพวกเราก็เดินทางกันต่อโดยแวะชมพระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์ เนื่องจากวันนี้เป็นวันอาทิตย์ เขาเปิดให้ประชาชนเข้าชมได้จนถึงเวลาเที่ยง และเราก็ไปเกือบจะเที่ยงแล้วจึงได้ชมความสวยงามของดอกไม้หลากสีรอบ ๆ พระตำหนักเพียงครู่เดียวก็ถึงเวลาปิดต้อง

พากันกลับเพื่อไปรับประทานอาหารกลางวัน ตอนขากลับเป็นการลงจากดอยจึงค่อยยังชั่วกว่าขาขึ้น

การที่ได้มาพบเห็นหมู่บ้านแม้ว สวนทดลองสองแสนครั้งนี้ทำให้พวกเราซาบซึ้ง ในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ได้ทรงมีแด่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทำให้พวกเขาเหล่านั้นได้รับวัฒนธรรมตลอดจนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นไม่ใช่ชาวเขาป่าเถื่อนเหมือนแต่ก่อนเพราะถูกละเลยจึงมุ่งหน้าแต่ปลูกฝิ่นเป็นอาชีพ ซึ่งเป็นอันตรายแก่ชาติบ้านเมืองด้วย

ขากลับพวกเราชักหมดเสียงเพราะความหิวเมื่อถึงร้านอาหารของคุณแสวง ทับเที่ยง ที่อำเภอสันทราย ก็พบกับสลัดผักสดกรอบหวานซึ่ง พล ต.ต สุรพล จุลละพราหมณ์ได้สั่งไว้คอยแล้วจึงได้รับประทานกันอย่างเอร็ดอร่อย คุณแสวง เล่าว่าได้ทดลองปลูกดอกไม้จีนซึ่งได้ผลดี และจำหน่ายได้ ถึงราคา กิโลละ ๖๐ บาทซึ่งพวกเราก็ได้รับประทานผัดดอกไม้จีนสดแล้วอร่อยจริงๆ มีรสหวาน ผักที่ประกอบอาหาร เช่น เห็ดฟาง ผักกาดหอม มะเขือเทศ หอมใหญ่เป็นผักที่ปลูกในไร่ของคุณแสวงเองทั้งสิ้น

คุณแสวงบอกว่า ถ้าพวกเราได้มาหน้าหนาวก็จะได้เห็นไร่ที่มีผักสดเขียวชอุ่มไปหมด ระหว่างเดือนนี้เป็นหน้าแล้งจึงไม่ค่อยงาม

เสร็จจากการรับประทานอาหารกันแล้ว พล ต.ต. สุรพล จุลละพราหมณ์ ก็ลุกขึ้นกล่าวขอบคุณบรรดาสื่อมวลชนที่ได้มาเยี่ยมตำรวจชายแดนในครั้งนี้ และได้เห็นความเป็นอยู่ของชาวเขา และตำรวจชายแดนบ้างแล้วแต่ยังเป็นส่วนน้อยวันรุ่งขึ้นเราจะได้เห็นมากกว่านี้อีก สำหรับตัวท่านนั้นจะอยู่ด้วยไม่ได้จนตลอดเพราะมีราชการที่กรุงเทพ โดยจะต้องกลับมาทำพิธีรับนายตำรวจใหม่ซึ่งสำเร็จในปีนี้ และเข้าประจำอยู่กองบัญชาการตำรวจชายแดนมากกว่าทุกปี

คุณเลื่อน วีรภัทร เป็นผู้แทนนักข่าวกล่าวขอบคุณที่ได้รับความสะดวกสบายในการต้อนรับอย่างอบอุ่นในครั้งนี้

พวกเราเตรียมขึ้นรถเพื่อเดินทางต่อไปยังหน่วย ม.ว.พ.ก ๕๘๓ ฟาร์มแม่แตง ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยผสมพันธ์สัตว์และพืชของกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ โดยมี พ.ต.อ วสิษฐ์ เดชกุญชร รองหัวหน้าฝ่ายสนับสนุนตำรวจชายแดนเป็นผู้นำไประหว่างทางทางได้ถูกพายุฝนกระหน่ำเสียเปียกไปหมดแต่เมื่อถึงฟาร์มแม่แตงจริงๆ ฝนไม่มีเลย ณ ที่นั้นหัวหน้าหน่วยได้เข้าราย

งานต่อ พ.ต.อ วสิษฐ เดชกุญชร แล้วพวกเราก็ได้รับเชิญให้เข้าฟังการบรรยายสรุปของความเป็นมาหน่วยนี้โดยย่อ ๆ จาก พ.ต.ต มนัส ขันธทัตบำรุง รองผู้กำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ว่า หน่วยนี้มีหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุน ทำการผสมพันธ์สัตว์ พืชผลต่าง ๆ เมื่อผลิตได้ก็นำไปแจกจ่ายแก่ชาวเขาชาวบ้านที่ห่างไกลคมนาคม โดยมีนักวิชาการในด้านการศึกษา การเกษตรมาร่วม-งานประจำอยู่ ๒ คน นอกจากนี้ยังเป็นที่สำหรับฝึกสุนัขสงคราม ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานมาให้กองกำกับการเขต ๕ ด้วย

จากนั้นคุณณรงค์ ศรีสุพรรณราช นักวิชาการ ประจำฟาร์มแม่แตงได้อธิบายว่าบริเวณฟาร์มนี้มีเนื้อที่ประมาณ ๕๖๒๕ ไร่ ได้ทำการบุกเบิกมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ใช้เนื้อที่ทำประโยชน์ได้ ๕๐๕ ไร่ เพื่อปลูกพืชผลสำหรับโครงการพัฒนาชายแดน โดยการปลูกพันธ์พืชต่างๆ ผลิตสัตว์ อบรมตำรวจชายแดน ชาวเขาในด้านการเกษตร โดยมีโครงการผสมสัตว์พันธ์ ม้า ล่อ ลา โค สุกร สัตว์ปีก ผสมพันธ์พืช ทั้งไม้ผล และพืชไร่ กับการฝึกอบรมตำรวจชายแดน และฝึกชาวเขา ซึ่งยังเป็นขั้นริเริ่มทดลองและได้ผล เช่นผสมล่อสำหรับใช้งานในการขนส่งสิ่งของต่าง ๆ ขึ้นบน

ดอย ซึ่งล่อนี้สามารถจะบรรทุกของได้มากกว่าช้าง นอกนั้นก็เป็นการเลี้ยงเป็ดไก่ ปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด กระเทียม มันฝรั่ง ถั่วลิสง แล้วทำการแจกจ่ายไปตามหมวดชายแดนเพื่อการพัฒนาชาวเขา สำหรับผลไม้ยืนต้นก็ปลูก ลำไย ลิ้นจี่ ลูกท้อ มะพร้าว ส้มเขียวหวาน ส้มเกลี้ยง ผลงานที่ได้รับคาดว่าคงจะดีขึ้นเรื่อย ๆ เพราะได้ทำงานประสานกับสัตว์แพทย์จังหวัด พัฒนาการจังหวัดเป็นการเพิ่มพูนฐานะของชาวบ้านชาวเขา ให้รักถิ่นที่อยู่ มีที่ทำกินและมีพันธ์พืชผลที่มีคุณภาพดี ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พวกชาวเขาละเว้นจากการปลูกฝิ่น ซึ่งเป็นการผิดกฎหมาย เลิกการทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งพวกชาวเขาก็ทำกันได้ผลิตผลก็นำมาแลกเปลี่ยนกัน เช่นดอยปุยแต่ก่อนนี้เป็นไร่ฝิ่นทั้งหมด ก็หันมาปลูกพืชผลกัน เพราะทำเงินรายได้ให้มากกว่าฝิ่น ตลาดต้องการพืชผล ซึ่งโครงการพัฒนาชาวเขาให้เลิกปลูกฝิ่นนี้ พ. ต. ต มนัส ขันธทัตบำรุง รองผู้กำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ชี้แจงว่าทางสหประชาชาติได้ส่งผู้แทนมาสำรวจดูและให้เงินช่วยในโครงการนี้ โดยเลือกประเทศไทยให้เป็นศูนย์การทดลองเกี่ยวกับการเกษตร โดยจะมีโครงการ ๕ ปี ตั้งหน่วยที่บ้านป่าเกี๊ยะ อำเภอเชียงดาว บ้านช้างเคี่ยน และที่แม่แตง

โครงการสำคัญของหน่วยนี้ ยังมีการฝึกอบรมชาวเขาให้เป็นชุดเฝ้าตรวจชายแดนอีกด้วย ซึ่งผู้รับการฝึกได้ถูกส่งไปปฏิบัติหน้าที่และก็ทำได้อย่างดี ต่อข้อถามของพวกเราที่ว่าไว้ใจให้พวกนี้จับอาวุธได้หรือ รองผู้กำกับชี้แจงว่าได้ทำการฝึกและทดลองความสามารถจนกว่าจะไว้ใจได้ และแต่ละชุดก็จะมีพี่เลี้ยงซึ่งเป็นตำรวจตระเวนชายแดนคอยควบคุมอยู่ด้วย

นอกจากนี้ยังมีการฝึกสุนัขสงคราม ซึ่งได้รับพระราชทานมาอีกด้วย เพราะตั้งแต่ปี ๒๕๐๘ ซึ่งผู้ก่อการร้ายเข้าโจมตีฐานบินจังหวัดอุบลได้มีสุนัขเฝ้ายามฐานบินจึงปลอดภัย และเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่า ตำรวจชายแดนได้รับอันตรายจากกับระเบิดของผู้ก่อการร้ายบ่อย ๆ จึงพระราชทานสุนัขสงครามให้แก่หน่วยตำรวจชายแดน ซึ่งเป็นสุนัขที่ฝึกสำหรับลาดตระเวน หากับระเบิด และทำการสกดรอย ได้พระราชทานมา ๕ ชุด ชุดละ ๓ ตัว แต่ละชุดต้องทำการฝึกฝนอย่างดี โดยได้รับความร่วมมือจากกรมการสัตว์ทหารบก และที่ปรึกษาทหารอเมริกันซึ่งมาจากฟอร์ดเบนนิ่ง สุนัขเหล่านี้ได้ถูกส่งไปปฏิบัติหน้าที่ที่เขต ๖ จังหวัดตาก กรมผสมที่ ๗ ส่วนหน้าเชียงคำ จังหวัดเชียงราย ที่จังหวัดน่าน สำหรับที่เขต ๕ จังหวัด

เชียงใหม่ก็มี และได้ออกปฏิบัติงาน ๒ ครั้ง การค้นหากับระเบิดนั้นเป็นการลดอันตรายได้มาก ที่อำเภอปงเจ้าหน้าที่สามารถยึดค่ายผู้ก่อการร้ายได้ และพบว่าที่ค่ายนี้ใช้นกพิราบในการสื่อสารติดต่อกัน

เมื่อถามถึงค่าใช้จ่ายสำหรับสุนัขสงครามพระราชทานนี้ ปรากฏว่าราคาสูงไม่ใช่น้อยถึงตัวละ ๒ หมื่น ๕ พันบาท ค่าอาหารวันละ ๑๘ บาท ต่อสุนัข ๑ ตัว เบี้ยเลี้ยงมากกว่าตำรวจเสียอีก แต่สุนัขเหล่านี้ก็ได้ทำหน้าที่อย่างคุ้มค่า มีความสามารถในทางดมกลิ่นมากกว่ามนุษย์ถึง ๑๒ เท่า การลาดตระเวณก็ทำได้ดีสามารถจะพบกับระเบิดได้ สำหรับผู้ดูแลควบคุมสุนัขก็คือตำรวจชายแดน เพราะคนจะต้องฝึกคู่กับสุนัข จนเป็นอันหนึ่งอันเดียวรู้จิตใจกันเสมือนคน ๆ เดียวกัน เชื่อฟังคำสั่ง แต่ที่ยากหน่อยก็คือสุนัขพวกนี้รู้จักฟังแต่คำสั่งภาษาฝรั่ง ผู้ควบคุมจึงต้องออกคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ คอยดูแลอย่างใกล้ชิด กินนอนด้วยกัน มีอยู่คราวหนึ่งสุนัขออกทำการตรวจค้นหากับระเบิด แต่ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สุนัขออกวิ่งไปในระยะกระชั้นชิด จึงโดนกับระเบิดอย่างจังถึงแก่ความตาย และอีกครั้งหนึ่งผู้ควบคุมตกหลุมขวากบาดเจ็บก็เลยต้องส่งสุนัขไปไว้ที่อื่น เพราะการ

ควบคุมดูแลสุนัขนี้จะใช้ตัวตายตัวแทนไม่ได้ ถ้าผู้ควบคุมเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ก็จะต้องทำลายสุนัขด้วย เพราะสุนัขจะไม่เชื่อฟังคนอื่นเป็นอันขาด

จากนั้นได้มีการสาธิตสุนัขสงคราม ให้พวกนักข่าวชมที่กลางสนามกว้าง เมื่อสุนัขได้รับคำสั่งจากผู้ฝึกจะฟังอย่างตั้งใจและปฏิบัติตามอย่างว่าง่าย ซึ่งทำให้พวกเราชอบกันมาก และที่ทำให้หัวเราะกันท้องคัดท้องแข็งก็คือ ผู้ฝึกมีคำสั่งให้สุนัขวิ่งข้ามเครื่องกีดขวาง ก็พอดีมีสุนัขชาวบ้านตัวหนึ่งเดินผ่านข้างสนามมา สุนัขสงครามตัวหนึ่งถ้าจะเกเรไม่น้อย ไม่ฟังเสียงผู้ฝึกเลย กลับไปวิ่งใส่สุนัขบ้านหายเข้าป่าไปเป็นนานจึงกลับมาปฏิบัติตามคำสั่งอีก

เมื่อได้ดูการแสดงของสุนัขสงครามเสร็จแล้วพวกเราก็ลาจากฟาร์มแม่แตงไปสนามยิงปืนของตำรวจชายแดนแม่แตง ที่ตำบลอินทขิน ซึ่งไม่ไกลจากฟาร์มนัก ที่นี่เป็นสนามยิงปืนที่กว้างขวางมาก ตำรวจชายแดนได้ทำการสาธิตยิงปืนแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ปืนสั้น ปืนยาว ปืนยิงเร็ว ปืนกล ปืนครก ปืนยิงระเบิด ปืนยิงรถถังให้พวกเราชมกันแล้ว ยังเปิดโอกาสให้พวกนักข่าวที่อยากจะสมัครเป็นมือปืนทดลองยิงกันด้วย แล้วแต่ใครอยากจะ

ทดลองยิงปืนชนิดใด จากนั้นก็พากันเดินทางออกจากศูนย์ฝึกยิงปืนเพื่อจะไปชมวนอุทยานน้ำตกแม่สาอำเภอแม่ริม แต่มาถูกฝนหนักกลางทางจึงต้องเปลี่ยนโปรแกรม เป็นเดินทางกลับที่พักแทน ซึ่งเมื่อถึงโรงแรมที่พักก็มีการประชุมย่อยเพื่อวางแผนการเดินทางวันรุ่งขึ้นซึ่งจะต้องขึ้นบินด้วย ฮ. (เฮลิคอปเตอร์) โดยที่มีอยู่สองเครื่องจึงต้องจำกัดจำนวน ซึ่งปรากฏว่ามีผู้ขอถอนตัวกันสละสิทธิไม่ไปหลายคนจึงเหลือจำนวนพอดี

ตอนค่ำวันนี้ไปรบประทานอาหารจีนที่ร้านศรีสุมิตร แถวประตูเชียงใหม่ ระหว่างรับประทานอาหารก็มีการปรึกษาหารือกันในเรื่องที่จะเดินทางไปเยี่ยมหน่วยตำรวจชายแดนโดย ฮ. ฝ่ายผู้เขียนใจคอไม่ดีเพราะเกิดมาไม่เคยขึ้นเฮลิคอปเตอร์เลย กลัวจะเมา แต่คุณ วสิษฐ บอกว่าถ้าวันนี้ซึ่งเดินทางโดยรถจี๊ป ขึ้นถึงดอยปุยแล้วไม่มีอาการอะไรก็หมายความว่าไม่เมาแน่ จึงค่อยเบาใจไปหน่อย อีกอย่างไหน ๆ ก็เดินทางมาแล้วก็ควรจะไปให้ถึงที่สุดจะได้เห็นได้รู้ด้วยตนเอง เรื่องอะไรอื่นก็ให้เป็นไปตามดวงก็แล้วกันไม่ถึงที่ตายคงไม่วายชีวาวาตน์ นึกเสียได้อย่างนี้ก็ค่อยสบายใจ รับประทานอาหารเสร็จก็เดินทางกลับที่พักเพื่อพักผ่อนเพราะเพลียที่เดินทางทั้งวัน แต่สิ่งที่ได้พบเห็นมาก็เป็นกำไรชีวิตไม่น้อย

วันจันทร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๕ ตื่นแต่เช้าสองคนกับธีรนุช เตรียมตัวอย่างทะมัดทะแมง ใจคอยรู้สึกอยู่เรื่อยว่าจะเมาเครื่องบิน พอลงมาห้องอาหารไม่กล้าทานอาหารเช้ามาก เวลา ๙.๐๐ น. รถจี๊ปมารับไปสนามบิน พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะนำพวกเราไปจัดแบ่งแยกผู้โดยสารแต่ละเครื่องเสร็จพอได้เวลา ๙.๓๐ น. ก็บินโดย ฮ. ออกจากสนามบินเชียงใหม่ การขึ้นเฮลิคอปเตอร์ของผู้เขียนครั้งแรกก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้นนอกจากเมื่อบินขึ้นสูงก็หูอื้อเล็กน้อย พ.ต.ต มนัส ขันธทัตบำรุงสอนให้เอามือบีบจมูกหายใจออกทางปากจะหายหูอื้อ เราบินข้ามภูเขาประมาณครึ่งชั่วโมงก็ถึงจุดหมายแรกคือ บ้านหนองหอยซึ่งเป็นหมู่บ้านแม้วอยู่ในเขตอำเภอแม่ริม และเป็นที่ตั้งโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ ๒ ซึ่งมีลูกเสือชาวเขา และสวนผลไม้ในโครงการส่งเสริมการเกษตร ในพระบรมราชานุเคราะห์ ตัวอาคารโรงเรียนเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว มีนักเรียน ๒๘ คน ครู ๒ คน เป็นตำรวจชายแดนคนหนึ่ง และครูช่วยสอนคนหนึ่ง สำหรับตำรวจชายแดนที่เป็นครูชื่อ จ.ส.ต คำตา ศรชัย เป็นผู้ที่คลุกคลีอยู่กับพวกแม้วมา ๑๐ ปีแล้ว ที่โรงเรียนนี้ครูช่วยสอนชื่อ สุนทร สุนันต๊ะ เป็นคนสันป่าตองเชียงใหม่ เรียนจบชั้น

ม.ศ. ๓ ก็สมัครมาเป็นครูช่วยสอน เมื่อถูกถามถึงความรู้สึกครูสุนทร ซึ่งยังดูเป็นเด็กหนุ่มบอกถึงอุดมคติของเขาว่า อยากให้ชาวเขาได้รับความรู้จะได้มีความรักเมืองไทยมาก หมู่บ้านแม้วแห่งนี้มีประชาชนเผ่าแม้วอาศัยอยู่ ๒๔๐ คน วันสำหรับสอนนักเรียนคือตั้งแต่วันที่ ๙–๓๐ เรียนกันทุกวัน วันที่ ๑–๘ เป็นวันหยุดสอน ซึ่งครูจะมีโอกาสเข้าเมืองในวันหยุดนี้

จ.ส.ต คำตา ศรชัย ซึ่งเป็นทั้งผู้ควบคุมหมู่บ้านและครูบอกว่าการใช้เวลาอยู่กับแม้ว ๑๐ ปีนี้ทำให้เข้าใจชีวิตจิตใจของพวกแม้วดี ได้รับความไว้วางใจซึ่งกว่าจะทำได้ก็ต้องใช้เวลานาน สำหรับนักเรียนมีสอนถึงชั้น ป. ๔ มีการฝึกลูกเสือสำรองทุกวันพุธ จากการสังเกตุวิธีสอนรู้สึกว่าครูต้องใช้ความพยายามมากที่ทำให้นักเรียนแม้วเข้าใจและอ่านออก พร้อมทั้งแปลความหมายของข้อความที่สอนได้ ต้องนับว่าครูผู้สอนมีจิตวิทยาดี นักเรียนอยู่ในระเบียบ และบางคนก็อายที่ต้องลุกขึ้นตอบคำถามของครู สำหรับการสอบชั้น ป. ๔ ก็ส่งเข้าสอบสมทบในเมืองเช่นเดียวกับโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ ที่ดอยปุย ส่วนข้อสอบของชั้นอื่นก็เอามาจากอำเภอ

เยี่ยมโรงเรียนกันแล้วพวกเราก็ไปดูโครงการส่งเสริมการเกษตรซึ่งขณะนี้ไร่ฝิ่นได้เลิกหมดแล้ว ชาวบ้านปลูกพืชผลแทนโดยทำเป็นสวนท้อซึ่งกำลังงามและมีผลดี นอกจากท้อก็มีลิ้นจี่และมีเจ้าหน้าที่เกษตร มาช่วยแนะนำการปลูกพืชผลชนิดยืนต้นและผักต่าง ๆ พวกแม้วผู้ชายทำไร่เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา และเนื่องจากอยู่บนดอยสูงบางครั้งอาจขาดแคลนน้ำ จึงต้องมีการวัดน้ำฝนที่ตกลงมาเพื่อเก็บไว้ใช้ ตำรวจชายแดนจึงมีหน้าที่อุตุนิยมอีกอย่างหนึ่ง สำหรับพวกสตรีแม้วทุกบ้านปักผ้าสำหรับทำเครื่องนุ่งห่ม มีฝีมือดีและเก่งมากคือไม่มีการเปิดตำราดูลวดลาย จะปักเป็นลายอะไรก็คิดเอาเอง เมื่อทำได้มากเหลือใช้ก็ส่งไปยังศูนย์ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขาที่วัดสวนดอก เมื่อขายได้ก็นำเงินมาทำต่อไปอีก

เวลา ๑๐.๓๕ น. พวกเราออกเดินทางโดย ฮ. ต่อไปยังบ้านใหม่ร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเย้า และเป็นที่ตั้งชุดเผ้าตรวจชายแดนชุดที่ ๗๐ ทุกคนเป็นชาวเขาเผ่าเย้าซึ่งได้รับการฝึกอบรมมาแล้วจนสามารถปฏิบัติงานได้ดี และชุดนี้เคยปะทะกับผู้ก่อการร้ายบาดเจ็บไป ๑๐ คน จากการสอบถามหัวหน้าชุดเผ้าตรวจชายแดนว่าพอใจ

ในการเป็นชุดเผ้าตรวจชายแดนหรือไม่ เขาตอบว่าพอใจและดีใจที่ได้ทำงานได้สำเร็จมาแล้ว

บริเวณบ้านใหม่ร่มเย็นนี้อยู่ห่างจากอำเภอเชียงคำจังหวัดเชียงรายเพียง ๘ กิโลเมตร การติดต่อกับอำเภอไปมาโดยรถยนต์ได้แต่ถนนยังไม่ค่อยดีนัก ชาวเขาเผ่าเย้าที่บ้านใหม่ร่มเย็นได้อยู่ในที่จัดสรรของจังหวัดเชียงราย มีนักวิชาการของกองตำรวจชายแดนควบคุม โดยจัดสรรที่ดินให้แก่พวกเย้าครอบครัวละ ๗ ไร่ครึ่ง ซึ่งทำการเลี้ยงสัตว์ทำไร่ปลูกพืชผัก มีบ้านประมาณ ๑๕๐ หลังคาเรือน ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่หนาแน่นมีหัวหน้าปกครอง ๓ คน คือ นายแคะ และมีรองอีก ๒ คน หัวหน้าพูดไทยและจีนกลางได้คล่อง ที่หมู่บ้านนี้เราได้ชมร้านค้าในพระบรมราชานุเคราะห์ ซึ่งเป็น ๑ ร้านใน ๑๑ ร้าน โดยให้ยืมเงิน ๒ หมื่นมาซื้อสินค้าใส่ร้าน เมื่อตั้งตัวได้แล้วก็คืนเงินเพื่อนำไปจัดตั้งร้านค้าหมู่บ้านอื่นต่อไป ปรากฏว่าสินค้าในร้านค้ามีทุกอย่าง เช่น แฟ้บ แชมพูสระผม แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ เครื่องกระป๋อง ของชำ และพวกขนมลูกกวาดท๊อฟฟี่สำหรับเด็ก ๆ นับว่าเป็นหมู่บ้านพัฒนาแล้ว ที่ยังลำบากอยู่บ้างก็คือการขาดน้ำ ซึ่งทำให้การทำไร่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร คุณสวัสดิ์

เอกทัต นักวิชาการบอกว่าทางการมีโครงการที่จะสร้างเขื่อนกั้นน้ำให้

ที่บ้านใหม่ร่มเย็นนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมและพระราชทานพันธุ์สัตว์ แพะ แกะ และหมูให้สำหรับขยายพันธ์ต่อไป รู้สึกว่าพวกเย้าหมู่บ้านนี้ชื่นชมในพระมหากรุณาธิคุณมากพาพวกเราไปดูพันธ์สัตว์ที่ได้รับพระราชทานมา ได้แพร่พันธ์ออกมาอีกหลายตัว ทั้งแพะ แกะ และหมู นอกจากนั้นก็มีไก่ และจะให้ขุดบ่อเลี้ยงปลานิล

พวกเราพากันเดินต่อไปยังหน่วยชุดเผ้าตรวจชายแดนชุด ๔๔ ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากชุด ๗๐ เท่าไหร่ เมื่อเข้าถึงค่ายก็ได้รับแจกผ้าเย็นเช็ดหน้าเช็ดตาเพื่อให้คลายความร้อน เพราะอากาศวันนี้แจ่มใสแดดจ้าฝนไม่ตกเหมือนเมื่อวันก่อน เราจึงบิน ฮ. มาได้ ถ้าหากฝนตกก็เห็นจะมาไม่ถึง

ที่นี่เราได้รับความรู้จาก ร.ต.ท ถาวร คงประยูร ผู้บังคับบัญชาหน่วย ๔๔ นี้ว่า ชุดเผ้าตรวจชายแดนชุด ๔๔ นี้เป็นหนึ่งใน ๑๒ ชุดที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของ บ.ก. ร้อย ๓ ขึ้นกับกองกำกับการเขต ๕ ความเป็นมาที่ต้องตั้งชุดเผ้าตรวจชายแดนขึ้น

ก็เพราะผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์พยายามที่จะขยายเขตอิทธิพลเข้ามาในเขตไทย โดยทำการโฆษณาชวนเชื่อยุยงชาวไทยภูเขา และชาวบ้านตามหมู่บ้านอยู่เสมอ ทางกองกำกับการเขต ๕ จึงได้ทำการคัดเลือกบุคคลในหมู่บ้านชายแดนมาทำประวัติไว้ และฝึกฝนอบรมทำการทดสอบโดยวิธีให้ช่วยหาข่าว ลาดตระเวณ เมื่อการทดสอบได้ผลดีในหมู่บ้าน แล้วก็ส่งไปเข้าค่ายฝึกที่แม่แตง บุคคลที่ผ่านการฝึกอบรม เป็นบุคคลที่ได้รับการไว้วางใจได้แล้ว เมื่อฝึกที่ค่ายแม่แตงเสร็จก็ถูกส่งกลับมาประจำหมู่บ้าน ได้รับเบี้ยเลี้ยงคนละ ๑๖ บาทต่อวัน ชุดเฝ้าตรวจชายแดนมีภาระกิจประจำคือ

๑. ร่วมกับตำรวจตระเวณชายแดนทำการป้องกันปราบปรามผู้ก่อการร้ายที่จะเข้ามาโจมตี

๒. ร่วมกับตำรวจตระเวณชายแดน ทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายที่เข้ามาทำการโฆษณาชวนเชื่อและหาผู้สนับสนุน

๓. ช่วยตำรวจตระเวณชายแดนสืบหาผู้ก่อการร้ายบริเวณใกล้เคียง

๔. ช่วยตำรวจตระเวณชายแดน ทำการปราบปรามผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย

๕. ช่วยตำรวจตระเวณชายแดน แก้ปัญหาในท้องถิ่น เช่น เป็นสื่อในการถ่ายทอดข่าวสารไปยังราษฎร และสื่อข่าวความต้องการของราษฎรมาสู่ตำรวจตระเวณชายแดน

ร.ต.ท ถาวร คงประยูร กล่าวต่อไปว่า ผลของการปฏิบัติงานของชุดเฝ้าตรวจชายแดนชุด ๔๔ ได้เคยปะทะกับผู้ก่อการร้าย ๖ ครั้ง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๔ ได้ทำการกวาดล้างร่วมกับตำรวจชายแดนหมวดอาวุธหนักที่อำเภอปง ทำการยึดค่ายผู้ก่อการร้ายได้พร้อมทั้งอาวุธปืน ผู้ก่อการร้ายถูกฆ่า ๑ คน ทั้งยังยึดสิ่งของอื่น ๆ ได้อีกมากมาย เมื่อเดือนพฤศจิกายน ได้ร่วมกับตำรวจตระเวณชายแดนหน่วยเคลื่อนที่เร็วที่เขตอำเภอเทิงตามแผนมกราพันธ์ ทำให้พวกผู้ก่อการร้ายแตกสลายรวมกำลังกันไม่ติด จนไม่สามารถจะเข้ามาขยายอิทธิพลได้ และตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานมาชุด ๔๔ ยังไม่เคยสูญเสียเลย

สำหรับชุดเฝ้าตรวจชายแดนชุด ๔๔ นี้ ได้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ราบด้านตะวันออกใกล้เขตลาว และจังหวัดน่าน ซึ่งใช้เวลาเดินประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง ส่วนชุด ๗๐ ก็ปฏิบัติทางด้านทิศเหนือ ซึ่งมีชุดเฝ้าตรวจชายแดนชุด ๑๕ ปฏิบัติงานด้วย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ที่บ้านปางกอ ได้มีผู้ก่อการร้ายบุก

เข้ามาทำลายที่ตั้ง จนต้องอพยพ แต่ถ้าหากมีเหตุการณ์หนักหนาทางตำรวจชายแดนก็จะได้รับการสนับสนุน จากหมวดอาวุธหนักของทหาร ซึ่งคอยจะให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว จึงไม่น่าหนักใจอะไร สำหรับหมู่บ้านใหม่ร่มเย็นนี้ไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น มีแต่ผู้ที่อดอยากเข้ามาหาอาหาร ก็ได้ส่งกำลังไปสะกัดกั้นไว้ได้ โดยเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม และวันที่ ๑๔ เมษายน นี้ ก็มีคนแปลกหน้าปรากฏตัวเข้ามาแต่ไม่มีเหตุร้ายแรง

ต่อจากนั้นพวกเราก็ได้ชมการสาธิตป้องกันฐาน ลาดตระเวณ การติดต่อสื่อสาร และการโจมตี ซึ่งปรากฏว่าความสามารถของชุดเผ้าตรวจชายแดนนั้น สามารถจะเรียกให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ในเวลารวดเร็ว การจับอาวุธทะมัดทะแมงพร้อมเพรียงกันดี และน่าชื่นใจที่พวกเขาได้ยอมเสี่ยงยอมสละชีวิตเพื่อประเทศชาติ ถึงแม้ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ชายแดนแต่พวกเขาก็เป็นคนไทย รักชาติไทย มีความยึดมั่นในเจ้าพ่อหลวง (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

เมื่อเลยเที่ยงท้องก็ชักจะร้องกัน พ.ต.อ วสิษฐ เดชกุญชร หัวหน้าคณะนำเรามาเยี่ยมที่ตั้งชุดเผ้าตรวจชายแดน ก็สั่งให้เอาข้าวห่อออกมาแจกจ่ายกัน สำหรับอาหารมื้อกลางวันซึ่งเป็นข้าว

มันไก่ ซึ่งเราได้มากินกันกลางป่ากลางดอยแต่ก็เอร็ดอร่อยไม่แพ้ร้านอาหารใหญ่ ๆ เพราะเราต้องนึกถึงผู้ที่มาปฏิบัติงาน ซึ่งอยู่อย่างลำบากห่างไกลคมนาคมเช่นนี้ มหาเศรษฐีในเมืองหลวงบางคน ขึ้นเรือบินไปกินอาหารมื้อกลางวันที่ฮ่องกงแล้วก็บินกลับก็ยังมี แต่เขาจะนึกหรือไม่ว่ายังมีผู้ที่ต้องยากแค้นเพราะมีหน้าที่ป้องกันประเทศชาติอยู่ชายแดน ห่างไกลจากความเจริญของแสงสี ถ้าใครจะคิดได้ว่าค่าเครื่องบินไป–มา จะสามารถช่วยเหลือผู้ที่อยู่รักษาชายแดน เพื่อไม่ให้ประเทศชาติต้องตกไปเป็นทาสเขา ได้มีความเป็นอยู่ดีกว่านี้ก็จะเป็นการดีไม่น้อย

หลังจากเสร็จการรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ร.ต.ท ถาวร คงประยูร ก็พาเราไปเยี่ยมบ้านหัวหน้าหมู่บ้านเย้าซึ่งเป็นบ้านที่ทำเครื่องประดับชาวเขาด้วยเงิน พวกเราก็เป็นนักซื้อตามเคย เพราะเงินของชาวเขานั้นเป็นเงินดีไม่ปนจึงไม่ดำเวลาใช้ เครื่องประดับมีทั้งแหวน กำไลมือ ต่างหู สร้อยคอ น่าใช้และไม่แพงมาก พวกนักข่าวซื้อมาเป็นที่ระลึกคนละชิ้นสองชิ้นก็หมดเพราะเขาทำด้วยมือจึงไม่มีไว้มาก แต่เครื่องเงินเหล่านี้ก็มีขายที่ศูนย์ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขาที่เชียงใหม่ เดินผ่านบ้าน

พวกเย้าเห็นสตรีเผ่าเย้าไม่มีใครอยู่ว่างทั้งสาวทั้งแก่ต่างก็มีผ้า มีตะกร้าเครื่องเย็บปักถักร้อย ทำการปักผ้าฝ้ายให้เป็นลวดลายหลากสี แต่ละผืนเขาใช้เวลาทำกันเป็นปี ฉนั้นราคาที่เขาบอกผืนละ ๒๐๐–๓๐๐ บาท นั้น ไม่แพงเลย

เมื่อได้ชมการทำมาหากินของพวกเย้าพอสมควรแก่เวลาแล้วก็ถึงเวลาที่เราจะต้องเดินทางต่อไปอีก จึงต้องอำลาจากบ้านใหม่ร่มเย็น โดยเฮลิคอปเตอร์ไปที่บ้านท่าข้าม อำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย บนดอยซึ่งเป็นที่ตั้งฐาน ม.ว.ชด. ๕๐๖ ณ ที่นั้น ร.ต.อ. เสน่ห์ ธารากิจ ผู้บังคับกองร้อยเชียงคำได้รายงานตัวและจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาต่อ พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร แล้วก็เชิญพวกเราขึ้นไปบนที่ทำการเพื่อฟังคำบรรยายสรุปซึ่งได้ความว่า หมวด ๕๐๖ กองร้อย ๓ นี้ แต่เดิมตั้งอยู่ที่อำเภอแม่สาย ได้ย้ายมาที่ท่าข้ามเมื่อปี ๒๕๑๐ อยู่ห่างจากอำเภอประมาณ ๕๒ กิโลเมตร ได้ปฏิบัติงานคือเมื่อปี ๒๕๑๒ ได้รับข่าวว่ามีผู้ก่อการร้ายเข้ามา จึงได้นำกำลังเข้าทำการปราบปรามปะทะกับผู้ก่อการร้าย หลังจากต่อสู้กันแล้วปรากฏว่าฆ่าผู้ก่อ-การร้ายได้ ๓ ศพ ยึดกระสุนปืนและเอกสารได้ ทำให้ทางเรารู้ว่าผู้ก่อการร้ายแบ่งเขตเข้าปฏิบัติการ คือ เขต ๒๔ เขต ๕๒

ซึ่งทั้งสองแห่งนี้ได้สูญเสียไปแล้วเมื่อทางตำรวจชายแดนเข้าทำการกวาดล้าง เมื่อเดือน พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ซึ่งในครั้งนั้นฝ่ายตำรวจชายแดนเสียชีวิต ๒ นาย บาดเจ็บ ๑๐ นาย สำหรับหน่วยข้างเคียง หมวด ๕๐๖ นี้ก็เป็นที่ตั้ง ชุดเผ้าตรวจชายแดนซึ่งทำหน้าที่คุ้มครองหมู่บ้านคุ้มครองตำบล ซึ่งชุดเผ้าตรวจชายแดนนี้ เป็นชุด ๒๑ ชุด ๒๘ ที่ช่วยเหลือตำรวจชายแดนได้ขณะนี้ก็ได้เพิ่มความระมัดระวังเพราะผู้ก่อการร้ายชักจะทำการรุนแรงทั้งกำลังคนและอาวุธ โดยเข้าโจมตีชุดเผ้าตรวจชายแดนด้วยอาวุธหนัก ชุด ๔๐ ชุด ๙๐ จึงต้องเสียฐานให้ผู้ก่อการร้ายไป แต่เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๑๕ ได้ทำการกวาดล้างที่อำเภอเทิง อำเภอเชียงของได้ปะทะกัน ฝ่ายเราปลอดภัยผู้ก่อการร้ายตาย ๑ คน เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ได้มีการปะทะกันที่ดอยห้วยม่วง ร่วมกับกำลังทหารบกกรมผสมที่ ๗ ส่วนหน้า ได้ทำการค้นพบค่ายผู้ก่อการร้ายทำการยึดสิ่งของมีข้าวสาร ๒๐๐ ถั หมู และไก่ อีกจำนวนมากที่ใกล้เคียงเขตอำเภอเทิงดอย ขุนตาล ซึ่งเป็นแหล่งสะสมเสบียงอาหารที่ใหญ่มาก แสดงว่า ผู้ก่อการร้ายสะสมกำลังคนและอาวุธมาก เพราะปรากฏจากกา

ปะทะกันฝ่ายผู้ก่อการร้ายใช้อาวุธหนัก คือ จรวด อาร์. พี. จี. กับเครื่องยิงระเบิด เอ็ม ๗๙ ซึ่งเราเก็บได้ในที่เกิดเหตุปะทะกันที่บ้านผาแล ปรากฏว่าเราต้องเสียตำรวจชายแดนไป ๒ คน และอาสาสมัครบาดเจ็บอีก ๑๕ คน นอกจากนี้ฝ่ายผู้ก่อการร้ายยังใช้อาวุธปืน ป.ร.ส. ๕๗ (ปืนไร้แรงสท้อน) ซึ่งมีอำนาจการทำลายสูงอีกด้วย กำลังผู้ก่อการร้ายมีประมาณ ๒๐๐ คน ทั้งอาวุธและกำลังคาดว่าจะมีจากนอกประเทศเข้ามาสนับสนุนสมทบ

สำหรับการโต้ตอบนั้นผู้บังคับกองกล่าวว่า ถ้าหากเราไม่รู้ว่าที่ตั้งของผู้ก่อการร้ายอยู่ที่ไหนเราก็ไม่สามารถที่จะทำการโต้ตอบได้เพราะการยิงโต้ตอบแบบเดาสุ่ม ฝ่ายเราจะต้องเปลืองกระสุนมาก

ณ ที่หมวด ๕๐๖ นี้ จากการสังเกตของผู้เขียนรู้สึกว่าเป็นฐานที่มีอันตรายมาก เพราะบริเวณรอบ ๆ ฐานจะมีรังปืนและยามเฝ้ารักษาการณ์ประจำปืนอยู่ตลอดเวลา และที่น่าเวทนาก็คือบนหมวดและบ้านพักไม่สามารถจะหลับนอนกันได้เลย ต้องขุดรูอยู่ใต้ถุนแล้วปูด้วยไม้หรือฟากนอนกัน เพราะเราไม่สามารถจะรู้ได้ว่าผู้ก่อการร้ายจะเข้าโจมตีวันเวลาใด ฉนั้นจึงต้องเตรียม

พร้อมอยู่เสมอ พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร เล่าให้ฟังว่าที่หน่วยนี้เวลาถูกโจมตีหนัก ๆ อาหารก็หมดเครื่องบินต้องบินมาทิ้งข้าวให้ จะให้เป็นข้าวสารข้าวสวยก็ไม่ได้เพราะกระจายหมด ต้องทิ้งข้าวเหนียวนึ่งละมาเป็นก้อน ๆ น้ำก็ทิ้งเป็นน้ำแข็งลงมาให้ แต่ถ้าปกติก็สามารถจะไปหาอาหารตามหมู่บ้านได้ นอกจากนี้ก็มีเครื่องกระป๋อง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ สำหรับการสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนั้นตามหลักเดิม ๖ เดือนจะมีผู้มาเปลี่ยนหน้าที่ครั้งหนึ่ง แต่ต่อไปจะเปลี่ยนวิธีใหม่โดยสับเปลี่ยนจากผู้ที่อยู่อย่างลำบากไปอยู่ในที่สบายบ้าง ที่ค่ายนี้ผู้เขียนได้พบภรรยาของสิบตำรวจเอกผู้หนึ่งซึ่งได้ติดตามมาอยู่กับสามีด้วยพร้อมด้วยลูกอายุเพิ่งจะขวบกว่า ๆ เมื่อถามว่าไม่รู้สึกกลัวบ้างหรือที่มาอยู่อย่างนี้บ้านก็ยังนอนไม่ได้ต้องนอนในรูที่ใต้ถุน เธอบอกว่าถึงกลัวก็ต้องทนเอาเพราะที่มาอยู่ก็เพื่อจะมาเป็นกำลังใจให้สามีซึ่งทำหน้าที่ด้วยความลำบากจึงต้องมาอยู่ใกล้ ๆ และถือเสียว่าอยู่ที่ไหนถึงจะสบายแต่ก็ไม่อุ่นใจเท่ากับการอยู่ใกล้กันลำบากก็ต้องทน

ที่ค่ายนี้การหุงหาอาหารก็เป็นไปอย่างลำบาก เพราะถ้าหุงหาข้างบนควันก็จะลอยขึ้นทำให้ฝ่ายผู้ก่อการร้ายเห็นจึงต้องหุงหากันในครัวแบบครัวจำเป็นใช้พื้นหม้อข้าวจึงเป็นสีดำสนิท และครกสำหรับโขลกน้ำพริกก็ใช้ไม้ขุดพอเป็นหลุมมิหนำซ้ำยังแตกต้องมีรอยไม้ดามไว้ ส่วนสากก็ใช้ก้อนกรวดใหญ่ ๆ เห็นแล้วอดสลดใจไม่ได้ที่ตำรวจตระเวณชายแดนผู้ทำหน้าที่พิทักษ์รักษาชายแดน ต้องมีความเป็นอยู่อย่างลำบากทั้งยามกินยามนอน เขาทำเพื่อใคร ถ้าหากไม่ใช่เพื่อประเทศชาติแล้วพวกเขานั้นได้รับการตอบแทนอะไรบ้าง แม้แต่เงินเดือนเบี้ยเลี้ยง ก็หลายเดือนกว่าจะได้รับเพราะการเดินทางลำบากต้องลงจากภูเขา

จากนั้นพวกเราออกเดินทางต่อไปยังบ้านห้วยแล้ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านเผ่าแม้วเฮลิคอปเตอร์บินเพียงอึดใจเดียวก็ถึง ที่นี่จะเห็นป้ายชื่อตัวใหญ่ว่า ค่ายอพอลโล ๒๑ เป็นที่ตั้งชุดเผ้าตรวจชายแดนที่ ๒๑ หัวหน้าชุดเป็นแม้ว ชื่อ หล่อเล้ง แซ่ฟ้า รองหัวหน้าเป็นตำรวจชายแดนชื่อ พลฯ ประเจียด สมบูรณ์ บ้านห้วยแล้งนี้อยู่ในตำบล ปอ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีหมู่บ้านประมาณ ๑๐๐ ครอบครัวประชาชนมีทั้งหมด ๕๙๐ คน

ทำมาหากินด้วยการทำสวนทำไร่ รู้สึกว่าพวกชาวบ้านดีใจกันที่เห็นพวกเราไปเยี่ยม ที่นี่มีโรงเรียนชื่อ โรงเรียนชายแดนบำรุงที่ ๙๓ ตัวโรงเรียนแห้งแล้งจริง ๆ เป็นโรงสร้างหยาบ ๆ หลังคามุงด้วยตองตึงไม่มีฝามีม้านั่งและโต๊ะหยาบ ๆ ครูสอนก็คือตำรวจชายแดนผู้ทำหน้าที่สารพัดอย่าง

จากการพบกับ หล่อเล้ง แซ่พ้ำ หัวหน้าชุดเผ้าตรวจชายแดนดูท่าทางยังเป็นหนุ่มมาก แต่พอถามถึงอายุก็บอกว่าอายุ ๓๓ แล้ว มีเมียถึง ๓ คน ลูก ๔ คน สมัครมาเป็นชุดเผ้าตรวจชายแดนได้ ๓ ปีแล้ว ชอบมาก เขาบอกอย่างภาคภูมิในเครื่องแบบที่เขาแต่งเป็นเครื่องแบบอาสาสมัครสพายปืนตลอดเวลา ที่เอวเหน็บลูกระเบิดมือเตรียมพร้อมอยู่เสมอ เขาบอกว่าก่อนหน้าจะมาเป็นอาสาสมัคร ได้ทำหน้าที่หาแหล่งข่าวก่อนและเคยปะทะกับผู้ก่อการร้ายหลายครั้งแล้ว

หนุ่มน้อยชุดเผ้าตรวจชายแดนอีกคนหนึ่งที่หน้าตาน่ารักเหมือนผู้หญิงถามได้ความว่าอายุเพียง ๑๔ ปี เป็นเผ่าแม้ว ชื่อเหล่าเหยิ้น ชอบหน้าที่นี้มาก ขณะที่เราไปหาเขากำลังทำหน้าที่เผ้ายามอย่างเคร่งเครียดและหน้าตายิ้มแย้ม ที่ในค่ายซึ่งเป็นที่

นอนของพวกเขามีพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งพวกเขามีความจงรักภักดีมาก

เมื่อเยี่ยมค่ายอพอลโล ๒๑ เป็นแห่งสุดท้ายแล้วพวกเราก็พากันขึ้นเครื่อง ฮ. โดยมุ่งไปจังหวัดเชียงรายเพราะเครื่องจะต้องเติมน้ำมันที่นั่น ก่อนที่จะเดินทางกลับจังหวัดเชียงใหม่ ที่เชียงรายพวกเราได้มีโอกาสพบกับผู้กำกับการตำรวจภูธรเชียงราย พ.ต.อ. พัฒน์ หงษ์ประสงค์ ท่านได้กรุณาเลี้ยงน้ำหวานพวกเราและเล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ภายในจังหวัดเชียงรายว่า คดีอาชญากรรมได้ลดลงมากตั้งแต่มีประกาศคณะปฏิวัติให้มีการปฏิบัติการขั้นเด็ดขาด สำหรับปัญหาชนกลุ่มน้อยเช่น พวกแม้ว พวกเย้าแดง ก็มีบทบาทบ้างในการเข้ามแทรกซึม เพราะจังหวัดเชียงรายเป็นป่าเขาเสีย ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นพื้นที่ราบเพียง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ และทางด้านตะวันออกก็เป็นเขตติดต่อกับประเทศลาวเป็นดงทึบ จึงยากแก่การที่จะปราบปรามเพราะความชำนาญภูมิประเทศผิดกัน ชุมของพวกผู้ก่อการร้ายซึ่งอยู่ที่ห้วยฟ้า ห้วยทราย จึงหันไปหาอาหารทางด้านลาวเพราะทางด้านไทยคอยระวังไม่ให้พวกนี้เข้ามาหาเสบียงอาหารได้ง่าย ๆ

เมื่อเติมน้ำมันเสร็จแล้วพวกเราก็อำลาท่านผู้กำกับเดินทางกลับจังหวัดเชียงใหม่ เฮลิคอปเตอร์ ๒ เครื่องซึ่งนำเราไปยังจุดต่าง ๆ ก็นำพวกเรากลับสู่สนามบินจังหวัดเชียงใหม่อย่างสวัสดิภาพ ผู้ที่เป็นนักบินนำเราไป – กลับโดยปลอดภัยครั้งนี้มีเครื่อง ๑๗๐๗ มี ร.ต.ท. ศรีชะเกษ ลีละศิริ ร.ต.ต. สิริพันธ์ทรัพย์สำรวย เครื่อง ๙๒๐ มี ร.ต.ท. ศิระ จรัณยานนท์ และ จ.ส.ต. สวัสดิ์ สุวรรณโชติช่วง ซึ่งพวกเราขอขอบคุณที่ได้ทำหน้าที่อย่างดีเยี่ยมทั้งๆ ที่แต่แรกก็ใจคอไม่ดีเพราะรู้ว่าต้องบินผ่านชุมของผู้ก่อการร้ายหลายแห่งแต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เพียงแต่มารู้ทีหลังว่าเครื่องที่ผู้เขียนนั่งไปนั้นได้ถูกยิงที่ท่าข้าม ๑ นัด แต่อยู่บนเครื่องเราไม่มีโอกาสรู้เพราะเครื่องเสียงดังและก็บินสูงในระยะที่ปลอดภัยแล้วจึงไม่น่ากลัวอะไร คุณวสิษฐ มาบอกภายหลังอีกเหมือนกันว่าการบินวันนี้ได้สั่งเปลี่ยนเส้นทาง โดยไม่ใช้เส้นทางที่ได้บอกไว้ก่อนจะบินเพราะเกรงว่าข่าวจะรั่ว ก็นับว่าท่านได้ป้องกันความปลอดภัยของพวกเราอย่างมาก

พอถึงโรงแรมอาบน้ำแต่งตัวแล้วก็ไปรับประทานอาหารที่ร้านถนอม ซึ่งเป็นร้านของ ประยูร ชื่นสวัสดิ์ นักหนังสือพิมพ์ฝีปากคม ซึ่งเดี๋ยวนี้มาเป็นเจ้าของร้านอาหารมีชื่ออยู่ที่เชียงใหม่แล้ว วันนี้เป็นการเลี้ยงอาหารไทยปนอาหารพื้นเมือง มีน้ำพริก

ปลาดุก ชะอมทอด มะเขือทอด แกงเลียงรสอร่อย เสร็จจากรับประทานอาหารก็กะว่าจะไปเที่ยวชมเมืองแต่ก็ไปไม่ได้เพราะปรากฏว่าไฟฟ้าดับหมดทั้งเมือง ถ้าที่ไหนไม่มีเครื่องทำไฟเองก็มืดไปหมด เสียชื่อเมืองเชียงใหม่หมดจนดึกไฟก็ยังไม่มาเลย กลับไปนอนเพราะเพลียจากการเดินทางมาทั้งวันแล้ว

วันรุ่งขึ้น ๑๘ เมษายน ๒๕๑๕ ผู้เขียนเตรียมของจะเดินทางต่อไปสมทบกับกลุ่มนักข่าวหญิงที่จังหวัดเชียงรายเพื่อเยี่ยมทหารและอาสาสมัครที่ปฏิบัติการชายแดน หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จ พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร ก็เชิญพวกเราเข้าห้องประชุมเพื่อขอฟังความคิดเห็นของสื่อมวลชนในการมาเยี่ยมตำรวจตระเวณชายแดนครั้งนี้ ซึ่งพวกเราก็ได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกว่าบรรดาตำรวจตระเวณชายแดนนั้นทำงานเพื่อประเทศชาติโดยแท้จริง และทำโดยไม่เห็นแก่อามิศสินจ้างลาภยศใด ๆ สมเป็นผู้ทำการเสียสละซึ่งคุณโอภาส คลอวิวัฒน์ ตั้งสมญาว่าเป็น "วีรบุรุษนิรนาม"

พ.ต.อ. วสิษฐ เดชกุญชร กล่าวว่าทางตำรวจชายแดนนั้นดีใจมากที่ยังมีคนเอาใจใส่และไม่ลืม ทำให้เกิดกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ความจริงตำรวจตระเวณชายแดนก็ยังไม่ได้ถูกลืม เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงสนพระทัยช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา และเงินที่มีผู้โดยเสด็จพระราชกุศลจำนวนมากมายที่ใคร ๆ ยังสงสัยว่าทรงเอาไปทำอะไรนั้นไม่ได้ไปไหนเลย พอได้มาพระองค์ท่านก็พระราชทานแก่ ทหาร ตำรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่ชายแดนตลอดจนทรงจัดตั้งโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขาอย่างที่พวกเราก็ได้เห็นอยู่แล้ว

การที่พวกเราได้เดินทางมาครั้งนี้นับว่าเป็นผลดีที่เราได้มาเห็นสภาพการณ์ที่แท้จริง ทำให้รู้สึกเห็นใจผู้ปฏิบัติหน้าที่เหมือนอย่างกับการ "ปิดทองหลังพระ" ถ้าไม่เห็นก็ไม่รู้เมื่อได้ไปพบเห็นมาด้วยตนเองจึงได้รู้ว่า ทุกวันนี้ตำรวจตระเวณชายแดนมีบทบาทสำคัญเพียงใดในการทำให้ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เข้ามาเป็นเสมือนคนในครอบครัวเดียวกันได้ ซึ่งนับว่าเป็นผลทางหนึ่งในการที่บรรดาชาวเขาไม่หนีไปเข้ากับฝ่ายผู้ก่อการร้ายซึ่งทางโน้นก็พยายามที่จะดึงชาวเขาไปเป็นพวกเหมือนกันดูคล้ายกับเป็นสงครามชิงคนใครดีใครก็ได้ ฉนั้นถ้าหากพวกประชาชนที่รักชาติทั้งหลายจะช่วยกันสนับสนุนให้งานของตำรวจตระเวณชายแดนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็จะเป็นการช่วยชาติอันเป็นที่รักของเราได้.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ วิทยากร 35/1 ถนนประชาราษฎร์ (สาย 1) นครหลวง ฯ
เสงี่ยม พยุงวงศ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2515 โทร. 851588